

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ
των Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+
του τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων
2018 - 2020

Erasmus+
Ανοίγει δρόμους, αλλάζει ζωές.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ

των Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+
του τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων

2018 - 2020

Erasmus+
Ανοίγει δρόμους, αλλάζει ζωές.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Erasmus+
Ανοίγει δρόμους, αλλάζει ζωές.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

© Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών

Ημερομηνία Έκδοσης: Μάιος 2023

Επιμέλεια Έκδοσης: Εθνική Μονάδα Erasmus+

Η Μελέτη υλοποιήθηκε από την ερευνητική ομάδα:

Λάουρα Αλιπράντη, Δρ Κοινωνιολογίας, ομ Διευθύντρια Ερευνών ΕΚΚΕ, Επισκέπτρια. Καθηγήτρια ΕΚΠΑ

Λεμονιά Κοκκίνου, Εκπαιδευτικός ΠΕ70, MSc "Ιστορία & Φιλοσοφία των Μαθηματικών" ΕΚΠΑ

Παναγιώτης Καλέντζης-Μπάλλιος, Μαθηματικός, Msc "Business Mathematics"

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Εξωτερικός Συνεργάτης

Ναταλία-Δέσποινα Κοντού, MSc Ψυχολόγος- Γλωσσολόγος, Εξωτερική Συνεργάτης

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντανακλά τις απόψεις μόνον των δημιουργών και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ουδεμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτή.

ISBN: 978-618-5537-08-1

Σχεδιασμός - Σελιδοποίηση Μελέτης: **Μπέττυ Χατζηγεωργίου** MA Graphic Designer, Art&DesignServices

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

EXECUTIVE SUMMARY.....	6
------------------------	---

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ.....	8
-----------------------	---

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ.....	10
--	----

1.1. Η έννοια της Μελέτης Αποτίμησης.....	11
---	----

1.2. Απαραίτητα κριτήρια για μια αποτελεσματική αποτίμηση.....	13
--	----

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ.....	16
--	----

2.1. Πλαίσιο της Μελέτης Αντίκτυπου.....	16
--	----

2.2. Μεθοδολογία της Μελέτης.....	16
-----------------------------------	----

2.2.1. Ποσοτική έρευνα.....	16
-----------------------------	----

2.2.2. Ποιοτική έρευνα.....	17
-----------------------------	----

2.3. Μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων.....	18
--------------------------------------	----

2.3.1. Μέθοδος ανάλυσης των ποσοτικών δεδομένων.....	18
--	----

2.3.2. Μέθοδος ανάλυσης των ποιοτικών δεδομένων.....	19
--	----

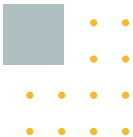
ΚΑ1 Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Ενηλίκων.....	20
---	----

3. ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ERASMUS+.....	20
--	----

3.1. Αποτύπωση των Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018 - 2020.....	24
--	----

3.2. Σύνοψη κύριων συμπερασμάτων σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018-2020.....	42
---	----

4. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ERASMUS+: ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ, ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΑΣΕΙΣ.....	44
---	----

4.1. Στοιχεία των Συμμετεχόντων στα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018 - 2020:	
Γενικές Πληροφορίες Συμμετεχόντων.....	44

4.2. Βαθμός Ικανοποίησης και Στάσεις σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018 - 2020.....	53
4.2.1. Αξιοπιστία και εσωτερική εγκυρότητα ερευνητικών εργαλείων (ερωτηματολόγιο).....	53
4.2.2. Βαθμός ικανοποίησης συμμετεχόντων.....	53

4.3. Σύνοψη κύριων συμπερασμάτων στοιχείων, στάσεις και ικανοποίηση συμμετεχόντων σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018-2020.....	58
--	-----------

5. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ERASMUS+: ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΤΕΛΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ.....59

5.1. Υλοποίηση Σχεδίου Κινητικότητας.....	59
5.2. Διαχείριση του Σχεδίου Κινητικότητας.....	63
5.3. Προετοιμασία συμμετεχόντων.....	66
5.4. Προφίλ Συμμετεχόντων.....	68
5.5. Αξιολόγηση των Σχεδίων Κινητικότητας εκ μέρους των συμμετεχόντων στον επαγγελματικό τομέα αλλά και σε προσωπικό επίπεδο.....	69
5.6. Μαθησιακά αποτελέσματα και Αντίκτυπος.....	72
5.7. Διάδοση Αποτελεσμάτων Σχεδίων Κινητικότητας.....	74
5.8. Συμπέρασμα - Διαπιστώσεις.....	77

6. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ERASMUS+: ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ ΣΕ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΣΕ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ/ΟΥΣΕΣ.....78

6.1 Ανάλυση περιεχομένου συνεντεύξεων σε Υπεύθυνους Διαχείρισης Σχεδίων...78	
6.1.1. Συνοδική εντύπωση και οφέλη που αποκόμισαν οι Υπεύθυνοι Διαχείρισης Σχεδίων.....	78
6.1.2. Βελτίωση της παιδαγωγικής κατάρτισης και ευαισθητοποίηση στη διαπολιτισμικότητα.....	79
6.1.3. Νέες προοπτικές στη διοίκηση, στην επαγγελματική εξέλιξη και στην ενσωμάτωση νέων πρακτικών και δράσεων στο Αναλυτικό Πρόγραμμα.....	80
6.1.4. Επιρροή στις εργασιακές σχέσεις με συναδέλφους και επαφή με καλές πρακτικές.....	82
6.1.5. Απόψεις για την υλοποίηση προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης στην Ελλάδα.....	83
6.1.6. Προτάσεις για τη βελτίωση των προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα.....	84

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

6.1.7. Λόγοι της μικρής συμμετοχής των Ελλήνων σε προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων.....	84
6.1.8. Δυσκολίες ή εμπόδια που επέφερε η πανδημία.....	85
6.1.9. Διαπιστώσεις (Υπεύθυνοι Σχεδίων).....	85
6.2. Ανάλυση περιεχομένου συνεντεύξεων σε Συμμετέχοντες/ουσες.....	86
6.2.1. Συνολική εντύπωση και οφέλη που αποκόμισαν οι συμμετέχοντες/ουσες.....	86
6.2.2. Βελτίωση επικοινωνιακών δεξιοτήτων σε μια ξένη γλώσσα.....	87
6.2.3. Βαθμός ικανοποίησης από την ποιότητα των σεμιναριακών μαθημάτων.....	87
6.2.4. Απόψεις για την υλοποίηση προγραμμάτων Διά Βίου Μάθηση στην Ελλάδα.....	88
6.2.5. Καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων.....	89
6.2.6. Βαθμός ικανοποίησης από επαφή με καλές πρακτικές.....	90
6.2.7. Ευαισθητοποίηση στη διαπολιτισμικότητα.....	90
6.2.8. Αλλαγή στάσεων σε σχέση με εκπαίδευση.....	91
6.2.9. Βελτίωση δεξιοτήτων για συνεργασία.....	91
6.2.10. Βελτίωση αυτοπεποίθησης συμμετεχόντων.....	92
6.2.11. Προτάσεις για τη βελτίωση των προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα.....	92
6.2.12. Λόγοι της μικρής συμμετοχής των Ελλήνων σε προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων.....	93
6.2.13. Δυσκολίες ή εμπόδια που επέφερε η πανδημία.....	93
6.2.14. Διαπιστώσεις (Συμμετέχοντες/ουσες).....	94
7. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	95
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	97
Ξενόγλωσση.....	97
Ελληνική.....	98
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.....	99
Ημιδομημένο Ερωτηματολόγιο για τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με τους Υπεύθυνους Διαχείρισης Σχεδίων Εκπαίδευσης Ενηλίκων Erasmus+.....	99
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.....	100
Ημιδομημένο Ερωτηματολόγιο για τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με τους Συμμετέχοντες/ουσες σε Σχέδια Εκπαίδευσης Ενηλίκων Erasmus+.....	100

EXECUTIVE SUMMARY

The ERASMUS+ Programme has been designed to support the efforts of the Programme countries to harness the potential of Europe's human talent and social capital, while consolidating the principle of Lifelong Learning. The mobility for staff in Adult Education offers staff in training organisations opportunities for training and for improving their skills through transnational mobility activities.

The study **"Impact assessment study of the Erasmus+ mobility projects in the field of Adult Education for the period 2018-2020"** attempts to assess the impact of Erasmus+ mobility projects in the field of Adult Education for the period 2018-2020". The study was based on quantitative and qualitative data.

The main sources of data used are as follows:

- (a) the information data of the projects registered in the information system of IKY, the Erasmus+ National Agency,
- (b) the final reports submitted by the project managers and
- (c) the individual interviews, conducted in the framework of the qualitative survey, with project managers and participants in learning mobility projects.

Chapter 1 introduces the reader to the study and background framework of impact studies based on the international literature, while Chapter 2 presents the methodology developed by the study group to conduct this impact assessment study.

Chapter 3 analyses the quantitative data resulting from the inventory of the ERASMUS+ mobility projects. It was found that the largest percentage of the projects concerns the 2020 calls for proposals, namely 39 out of 91 projects (42.9%), while 34 projects (37.4%) concern the 2019 call for proposals. Finally, the lowest percentage, i.e. 19.8% of the projects, concerns the 2018 call for proposals and corresponds to 18 mobility projects. Regarding the type of organization, it was found that most projects (79 out of 91 projects, i.e. 86.8%) were implemented by non-profit organizations, while only in 12 projects (13.2%) was a profit-making organization involved.

In Chapter 4, based on quantitative data, different participant-related data are presented. It was ascertained that the majority of the trainers (85%) participated in mobility projects in order to "attend structured courses abroad", 8.8% in order to carry out a «job-shadowing period abroad» and finally, only 6.3% of the participants «carried out a teaching/training assignment in a partner organization abroad». The quantitative analysis showed that the majority of the participants (87.5%) were very satisfied with their participation in the project while only a few (11.3%) stated being rather satisfied. What is characteristic of the participants' satisfaction is that 556 of the participants (99.5%) would strongly recommend to a colleague to participate in an Erasmus project. Furthermore, the classification of the participants' answers on whether the activity in which they participated is connected with the needs and objectives of their organization showed that the majority of the participants (92.3%) responded that it is connected with the needs of their organization in a satisfactory manner. Moreover, with regard to the recognition granted by the sending organization to the participating trainers, it was found that 212 participants (37.9%) were granted an "informal recognition by the management", 164 participants (29.3%) were granted an "informal recognition by the management and were assigned new roles and responsibilities", while very few participants (4.7%) took on new roles and responsibilities.

Chapter 5 presents the qualitative analysis of the content of the final reports of 15 Erasmus+ mobility projects. The majority of the submitted reports are positive. The Managers of the organisations report full achievement of the initial goals set, effective management of all practical issues on the part of the host organizations, significant contribution of the participating organizations and training of the trainers in matters of heterogeneity and interculturality in the classroom.

In conclusion, the implementation of the mobility projects for the years 2018 - 2020 was assessed by the project managers as successful and effective in the field of adult education as their participation in learning mobility projects helps them to strengthen their skills and become more autonomous and effective.

Chapter 6 presents the results of the qualitative research carried out based on a semi-structured interview with 15 project managers that brought to light very interesting findings and dimensions of the impact of the mobility projects at a professional and personal level but also at the level of the organization.

The overall impression resulting from the experience that project managers gained from their participation includes particularly positive statements. According to their statements, the project significantly contributed to their pedagogical training, to the creation of new future perspectives, but mainly to the integration of new, innovative and modern practices related to lifelong learning and adult education.

In terms of the intercultural nature of the project, two trends have emerged, one of which was highlighted by the project managers as a contribution to the acquisition of new knowledge on cultural and diversity-related matters, while some of them express a low level of satisfaction on the matter.

Furthermore, it was ascertained that the project was able to contribute to the improvement of the administrative competences of project managers, to the strengthening of their professional self-confidence, the development of training and administrative skills, but also to their familiarization with the element of interculturality.

Another aspect highlighted is the important contribution of the project to the strengthening and the improvement of the relationships among workers, the high quality of the training provided, and the fact that the knowledge gained from the project is also applicable in Greece.

With regard to the proposals made by the project managers for an overall improvement of the efficiency of the projects, the most frequent views include reducing bureaucracy and enhancing the awareness of the educational community. Finally, as regards the difficulties that the Pandemic has brought to the implementation of mobility projects, a few of the project managers point to a negative impact due to delays or changes in the initial planning.

The content analysis of the interviews conducted with 15 mobility participants highlights a dominant trend of high satisfaction as all participants cited the significant benefits they gained. In addition, they report a high level of satisfaction with the quality of the seminar courses attended, the improvement of their communication skills in a foreign language, the cultivation of their social and cooperative skills, as well as with the quality and quantity of the knowledge provided by the organisations abroad.

Furthermore, the participants express themselves positively on the design, the organization, the selected teaching methods and especially on the experiential and collaborative way of implementing the project, while stressing that the project offered them experiences directly related to the strengthening of their self-confidence and the acquisition of new knowledge.

With regard to good practices in the field of lifelong learning and adult education, some of the interviewees highlighted the supremacy of equivalent projects implemented abroad as compared to domestic ones, while others suggest they are on a par. Finally, as it was pointed out, the need to disseminate and build on the corresponding projects implemented abroad is necessary due to the lack of supply in Greece, the lack of variety in terms of themes and multicultural elements, but also due to the reduced extroversion to other cultures and cultures.

The findings of this impact assessment study are particularly important for supporting and further developing the ERASMUS+ action on the mobility of staff in Adult Education with the aim of increasing the number of beneficiaries and improving their skills through transnational mobility activities.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Το Πρόγραμμα ERASMUS+ έχει σχεδιαστεί με σκοπό να στηρίξει τις προσπάθειες των χωρών του προγράμματος για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του ανθρώπινου ταλέντου και του κοινωνικού κεφαλαίου της Ευρώπης, εδραιώνοντας παράλληλα την αρχή της Δια Βίου Μάθησης. Η Δράση κινητικότητας προσωπικού Εκπαίδευσης Ενηλίκων προσφέρει την ευκαιρία στο προσωπικό των φορέων εκπαίδευσης στην επιμόρφωση τους και στη βελτίωση των δεξιοτήτων τους μέσα από δραστηριότητες διακρατικής κινητικότητας.

Στην παρούσα μελέτη επιχειρείται η «Αποτίμηση του αντίκτυπου των Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την χρονική περίοδο 2018-2020». Η μελέτη βασίστηκε σε ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα. Οι κύριες πηγές των δεδομένων είναι:

- α) τα πληροφοριακά στοιχεία των Σχεδίων που είναι καταχωρημένα στο ηλεκτρονικό σύστημα της EM/IKY Erasmus+
- β) οι Τελικές Εκθέσεις που κατατέθηκαν από τους Υπεύθυνους των Σχεδίων Κινητικότητας και
- γ) οι μεμονωμένες συνεντεύξεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ποιοτικής έρευνας σε Υπεύθυνους Διαχείρισης Σχεδίων και σε Συμμετέχοντες/ουσες σε εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κινητικότητας.

Το Κεφάλαιο 1 εισάγει τον αναγνώστη στην μελέτη και στην προβληματική των μελετών Αντίκτυπου με βάση τη διεθνή βιβλιογραφία, ενώ το Κεφάλαιο 2 παρουσιάζει τη Μεθοδολογία που αναπτύχθηκε από την ομάδα μελέτης για την διεξαγωγή της παρούσας μελέτης αποτίμησης του αντίκτυπου.

Στο Κεφάλαιο 3 αναλύονται τα ποσοτικά δεδομένα σχετικά με την αποτύπωση των Σχεδίων Κινητικότητας ERASMUS+. Όπως διαπιστώθηκε, το μεγαλύτερο ποσοστό των Σχεδίων αφορά προσκλήσεις του έτους 2020 και συγκεκριμένα τα 39 από τα 91 Σχέδια (42,9%), ενώ 34 Σχέδια (37,4%) αφορούν προσκλήσεις του έτους 2019. Τέλος, το μικρότερο ποσοστό 19,8% των Σχεδίων αφορά προσκλήσεις του 2018 και αντιστοιχεί σε 18 Σχέδια Κινητικότητας. Σχετικά με τον τύπο φορέα διαπιστώθηκε ότι τα περισσότερα Σχέδια (τα 79 από τα 91 Σχέδια, 86,8%) υλοποιήθηκαν από μη κερδοσκοπικό, ενώ μόνο σε 12 Σχέδια (13,2%) ο φορέας ήταν κερδοσκοπικός.

Στο Κεφάλαιο 4, και πάλι με βάση τα ποσοτικά δεδομένα παρουσιάζονται διάφορα στοιχεία των συμμετεχόντων. Όπως διαπιστώθηκε η πλειοψηφία των Εκπαιδευτικών (85%) μετακινήθηκε για την «παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό», 8,8% συμμετείχε σε δράσεις για «επιτόπια παρακολούθηση εργασίας στο εξωτερικό» και τέλος, μόνο 6,3% από τους συμμετέχοντες/ες «ανέλαβε καθκόντα διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό του εξωτερικού». Τα δεδομένα της ποιοτικής ανάλυσης έδειξαν ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (87,5%) δήλωσε πολύ ικανοποιημένη από την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα και μόνο λίγοι (11,3%) δήλωσαν μάλλον ικανοποιημένοι. Χαρακτηριστικό είναι επίσης ότι οι 556 από τους συμμετέχοντες (99,5%) θα συνιστούσαν ανεπιφύλακτα σε συνάδελφό τους να συμμετάσχει σε πρόγραμμα Erasmus. Επίσης, η κατανομή των απαντήσεων των συμμετεχόντων σχετικά με την σύνδεση της δραστηριότητας στην οποία συμμετείχαν με τις ανάγκες και τους στόχους του φορέα τους, έδειξε ότι η πλειοψηφία από τους συμμετέχοντες (92,3%) απάντησε πως αυτή συνδέεται ικανοποιητικά με τις ανάγκες του φορέα τους. Επίσης, σχετικά με την αναγνώριση που έλαβαν οι συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί από τον φορέα αποστολής, διαπιστώθηκε ότι οι 212 συμμετέχοντες (37,9%) έλαβαν «άτυπη αναγνώριση από την διεύθυνση», οι 164 συμμετέχοντες (29,3%) έλαβαν «άτυπη αναγνώριση από τη διεύθυνση και τους ανατέθηκαν νέοι ρόλοι και ευθύνες» αλλα πολύ λίγοι συμμετέχοντες (4,7%) ανέλαβαν νέους ρόλους και ευθύνες.

Το Κεφάλαιο 5 περιλαμβάνει την ποιοτική ανάλυση περιεχομένου των Τελικών Εκθέσεων 15 Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+. Οι αναφορές που προέκυψαν είναι στην πλειοψηφία τους θετικές. Οι Υπεύθυνοι των φορέων αναφέρονται σε πλήρη επίτευξη των στόχων που είχαν εξαρχής τεθεί, στην αποτελεσματικότητα της διαχείρισης όλων των πρακτικών ζητημάτων εκ μέρους των φορέων υποδοχής, στη σημαντική συνεισφορά των συμμετεχόντων οργανισμών και στην επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών σε θέματα ετερότητας και διαπολιτισμικότητας στην τάξη.

Συμπερασματικά η αποτίμηση της υλοποίησης των Σχεδίων Κινητικότητας για τα έτη 2018 - 2020, κρίνεται από τους Υπεύθυνους ως επιτυχής και αποτελεσματική για την Εκπαίδευση Ενηλίκων καθώς η συμμετοχή τους σε Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Κινητικότητας, τους βοηθά να ενισχύσουν τις δεξιότητές τους για να γίνουν περισσότερο αυτόνομοι και αποτελεσματικοί.

Στη συνέχεια, στο Κεφάλαιο 6 περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας που υλοποιήθηκε με ημιδομημένη συνέντευξη σε 15 Υπεύθυνους Σχεδίων που ανέδειξε πολύ ενδιαφέροντα ευρήματα και διαστάσεις του αντίκτυπου των Σχεδίων Κινητικότητας, τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο οργανισμού.

Η συνολική εντύπωση από την εμπειρία συμμετοχής των Υπεύθυνων Σχεδίων περιλαμβάνει τοποθετήσεις με ιδιαίτερα θετικό πρόσημο. Όπως αναφέρουν, το πρόγραμμα συνέβαλε ιδιαίτερα στη βελτίωση της παιδαγωγικής τους κατάρτισης, στη δημιουργία νέων μελλοντικών προοπτικών, αλλά κυρίως στην ενσωμάτωση νέων, καινοτόμων και σύγχρονων πρακτικών που αφορούν στη Δια Βίου Μάθηση και στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Στο επίπεδο του διαπολιτισμικού χαρακτήρα του προγράμματος, αναδείχθηκαν δυο τάσεις, στη μια εκ των οποίων οι Υπεύθυνοι Διαχείρισης των Σχεδίων υπογραμμίζουν τη συμβολή της εμπειρίας αυτής στην απόκτηση νέων γνώσεων σε θέματα κουλτούρας και διαφορετικότητας, ενώ ορισμένοι από αυτούς εκφράζουν χαμηλό βαθμό ικανοποίησης σε αυτό το ζήτημα.

Ακόμη, διαπιστώθηκε η συμβολή του προγράμματος στη βελτίωση των διοικητικών ικανοτήτων των Υπεύθυνων Σχεδίων, στην ενίσχυση της επαγγελματικής τους αυτοπεποίθησης, στην καλλιέργεια εκπαιδευτικών και διοικητικών δεξιοτήτων, αλλά και στην εξοικείωση με το στοιχείο της διαπολιτισμικότητας.

Μια άλλη παράμετρος που αναδείχθηκε είναι η σημαντική συνεισφορά του προγράμματος στη σύσφιξη και βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των εργαζόμενων, στην υψηλή ποιότητα της παρεχόμενης κατάρτισης, στο γεγονός ότι οι γνώσεις που αποκόμισαν από το πρόγραμμα έχουν πεδίο εφαρμογής και στην Ελλάδα.

Αναφορικά με τις προτάσεις που αναφέρθηκαν από τους Υπεύθυνους των Σχεδίων για μια συνολικότερη βελτίωση της αποδοτικότητας των προγραμμάτων, οι πιο συχνές τοποθετήσεις περιλαμβάνουν τη μείωση της γραφειοκρατίας και την ενίσχυση της ενημέρωσης της εκπαιδευτικής κοινότητας. Τέλος, όσον αφορά στις δυσκολίες που επέφερε στην υλοποίηση των Σχεδίων Κινητικότητας η πανδημία, λίγοι από τους Υπεύθυνους επισημαίνουν αρνητικό αντίκτυπο εξαιτίας αναβολών ή καθυστερήσεων στον αρχικό προγραμματισμό.

Η ανάλυση περιεχόμενου των συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν σε 15 Συμμετέχοντες/ουσες σε Πρόγραμμα Κινητικότητας, αναδεικνύει μια κυρίαρχη τάση υψηλής ικανοποίησης, καθώς όλοι/ες αναφέρθηκαν στα σημαντικά οφέλη που αποκόμισαν. Επιπλέον, αναφέρουν τον υψηλό βαθμό ικανοποίησης από την ποιότητα των σεμιναριακών μαθημάτων που παρακολούθησαν, από τη βελτίωση των επικοινωνιακών τους ικανοτήτων σε μια ξένη γλώσσα, από την καλλιέργεια των κοινωνικών και συνεργατικών δεξιοτήτων τους, αλλά και από την ποιότητα και την ποσότητα των παρεχόμενων γνώσεων από τους φορείς του εξωτερικού.

Ακόμη, οι Συμμετέχοντες/ουσες εκφράζονται θετικά για το σχεδιασμό, την οργάνωση, τους επιλεγέντες τρόπους διδασκαλίας και κυρίως από την ύπαρξη του βιωματικού και συνεργατικού τρόπου διεξαγωγής αυτού ενώ τονίζουν ότι το πρόγραμμα τους προσέφερε εμπειρίες άμεσα συνδεδεμένες με τη ενίσχυση της αυτοπεποίθησής τους και την απόκτηση νέων γνώσεων.

Σχετικά με καλές πρακτικές στο πεδίο της Δια Βίου Μάθησης και της Εκπαίδευσης Ενηλίκων κάποιοι από τους ερωτώμενους ανέδειξαν την υπεροχή αντίστοιχων προγραμμάτων που διεξάγονται στο εξωτερικό συγκριτικά με τα εγχώρια εγχειρήματα, ενώ κάποιοι άλλοι αναφέρουν ότι είναι ισάξια. Όπως τονίστηκε τέλος, η ανάγκη διάχυσης και αξιοποίησης των αντίστοιχων προγραμμάτων του εξωτερικού είναι απαραίτητη εξαιτίας του γεγονότος ότι στη χώρα μας υπάρχει έλλειψη προσφοράς, απουσία ποικιλίας θεματικών και πολυπολιτισμικού στοιχείου, αλλά και μειωμένη εξωστρέφεια προς άλλους πολιτισμούς και κουλτούρες.

Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας αποτίμησης είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την υποστήριξη και περαιτέρω ανάπτυξη της δράσης Κινητικότητας προσωπικού Εκπαίδευσης Ενηλίκων ERASMUS+ με στόχο την αύξηση του αριθμού των ωφελομένων και τη βελτίωση των δεξιοτήτων τους μέσα από δραστηριότητες διακρατικής κινητικότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ

Οι μελέτες αποτίμησης και εκτίμησης του αντικτύπου αφορούν στην συστηματική μέτρηση (measurement), εκτίμηση (assessment) και αξιολόγηση (evaluation) μιας κατάστασης ή δράσης, συννηθέστερα, μετά την ολοκλήρωση αυτής. Κύριος στόχος είναι η διαδικασία αυτή να επιτρέψει τον έγκυρο εντοπισμό τυχόν προβλημάτων, δυσχερειών αλλά και δυνατών σημείων. Ως εκ τούτου τα κριτήρια που θα τεθούν για να μετρηθεί, εκτιμηθεί και αξιολογηθεί μία δράση είναι καθοριστικής σημασίας για το σχηματισμό μιας ολοκληρωμένης εικόνας για τον αντίκτυπο που είχε η εκάστοτε υπό αξιολόγηση δράση.

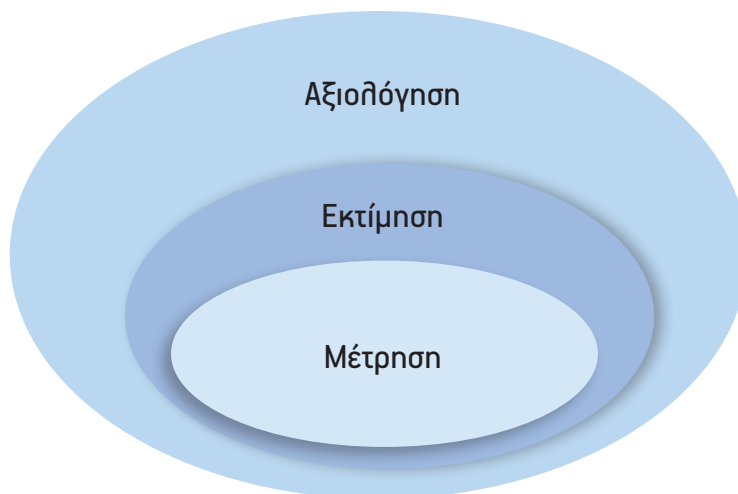
Ως προς τα «κριτήρια», εννοούμε, «τη διακριτική ιδιότητα ή τα χαρακτηριστικά βάσει των οποίων μπορεί να εκτιμηθεί ή να κριθεί η ποιότητα ή/και να αποφασιστεί η ταξινόμηση»¹. Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι ο απώτερος στόχος των μελετών αυτών είναι τα αποτελέσματά τους να χρησιμοποιηθούν «στρατηγικά» καταλήγοντας στην αποκόμιση μίας γνώσης η οποία θα επιτρέψει τη λήψη των ανάλογων αποφάσεων².

Ειδικότερα, η έννοια της «εκτίμησης» ενός εκπαιδευτικού προγράμματος αφορά στη διαδικασία συλλογής αναλυτικών πληροφοριών σχετικά με το περιεχόμενο, τις δραστηριότητες τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του με σκοπό την παρακολούθηση της προόδου του και τη λήψη εκπαιδευτικών αποφάσεων, εάν κριθεί απαραίτητο.

Αντίστοιχα, η «αξιολόγηση» (evaluation) εμπεριέχει την έννοια της συμμετοχής εκείνου που αξιολογεί στο πλαίσιο μιας ερευνητικής διαδικασίας η οποία έχει σχεδιαστεί για την συγκέντρωση πληροφοριών οι οποίες, μέσα από την επεξεργασία τους, θα βοηθήσουν να κριθεί συνολικά η αποτελεσματικότητα, εν προκειμένω, ενός εκπαιδευτικού προγράμματος. Γενικότερα, η οποιαδήποτε διαδικασία αξιολόγησης απαιτεί την συγκέντρωση ικανού αριθμού πληροφοριών και υπό αυτή την έννοια, η σκοπιμότητα της αποτίμησης και της αξιολόγησης είναι να διαπιστωθεί έγκυρα εάν ένας στόχος επετεύχθη ή όχι και για ποιους λόγους³. Τέλος, η «μέτρηση» ως διαδικασία περιλαμβάνει την εφαρμογή μεθοδολογικών εργαλείων, όπως ερωτηματολόγια/συνεντεύξεις κλπ. και αφορά το τεχνικό σκέλος της ερευνητικής διαδικασίας προκειμένου στη συνέχεια να εκτιμηθεί και εν τέλει να αξιολογηθεί μία δράση⁴.

Όπως είναι κοινώς αποδεκτό, η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και του αντικτύπου ενός εκπαιδευτικού προγράμματος, αποτελεί δομικό στοιχείο της επιμορφωτικής διαδικασίας και αυτό ξεκινά με τη στοχοθέτηση και ολοκληρώνεται με τον έλεγχο της επίτευξης των στόχων.

1. Secolsky, Ch., Denison, B., [2012] *Handbook on Measurement, Assessment and Evaluation in higher Education*, Eds. Routledge.
2. Dunlop C. A, Fritsch, O., Radaelli, C.M. [2014], « Étudier l'étude d'impact », *Revue française d'administration publique*, 2014/1 (N° 149), pp. 163-178.
3. Kizlik, B., [2012] "Measurement, Assessment and Evaluation in Education", Robert Kizlik and Associates Boca Raton, Florida. Retrieved From <http://www.adprima.com/Measurement.Htm>, 2012.
4. Ibid.

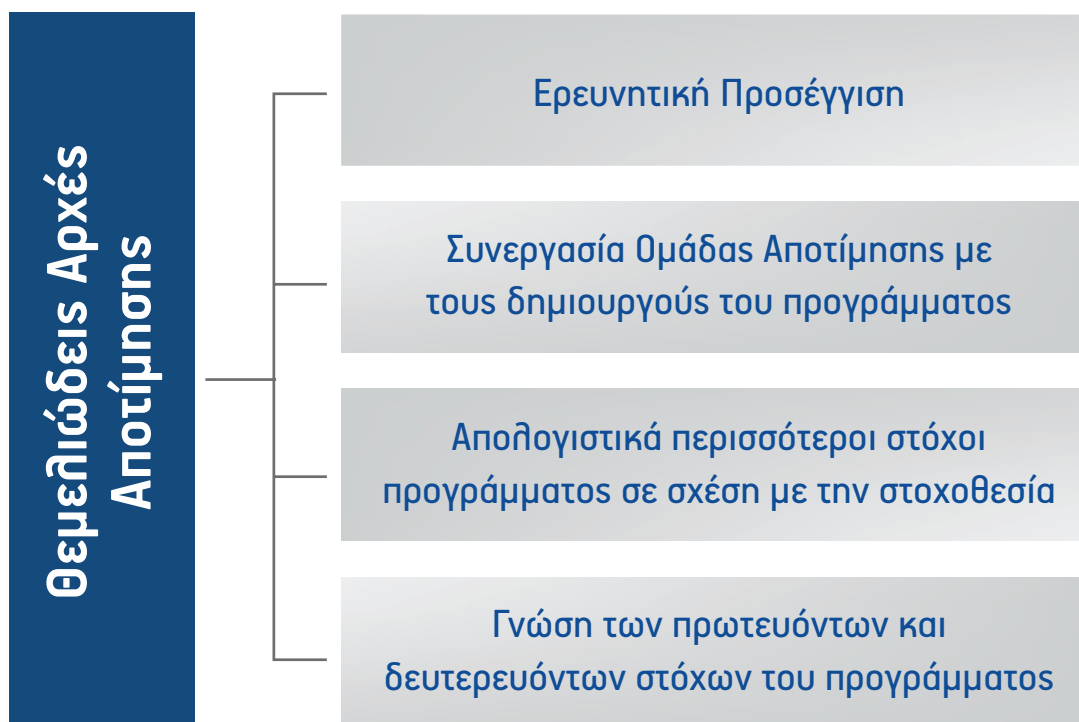
Σχέση μεταξύ μέτρησης, εκτίμησης και αξιολόγησης, (Kizlik, B.)

1.1. Η έννοια της Μελέτης Αποτίμησης

Οι τέσσερις θεμελιώδεις αρχές που πρέπει να τηρεί η αποτίμηση ενός εκπαιδευτικού προγράμματος είναι οι ακόλουθες⁵:

- Η επιτυχημένη αποτίμηση ενός προγράμματος απαιτεί την ερευνητική προσέγγισή του.
- Η συνεργασία της ομάδας αποτίμησης ενός προγράμματος με τους δημιουργούς του καθιστά πιθανότερη την επιτυχημένη αποτίμηση του προγράμματος.
- Οι στόχοι που επιτυγχάνει ένα πρόγραμμα κατά την λήξη του είναι συχνά περισσότεροι από αυτούς που έχουν τεθεί κατά την στοχοθεσία.
- Οι πρωτεύοντες και δευτερεύοντες (ακούσιοι) στόχοι ενός προγράμματος θα πρέπει να έχουν αναγνωριστεί από την ομάδα αποτίμησης του προγράμματος .

5. ERO (Education Review Office) (2007). «The Collection and Use of Assessment Information in Schools». *Wellington: Education Review Office*. Gross, N., Giaquinta, J., & Bernstein, M. (1971). *Implementing organizational innovations*. New York: Basic Books. Kirkhart, K.E. (2000). «Reconceptualising evaluation use: An integrated theory of influence». In V. J. Caracelli and H. Preskill (Eds.), *The expanding scope of evaluation in use" - New Directions for Evaluation*, 88, (pp. 5-23). San Francisco: Jossey-Bass. French, W., Bell, C.H., & Zawacki, R.A. (2000). *Organization development and transformation: Managing effective change*. New York: McGraw Hill/Irwin. Smith, A. G., & Robbins, A. E. (1984). «Multi- method policy research: A case study of structure and flexibility». In D. M. Fetterman (Ed.), *Ethnography in educational evaluation* (p. 115-130). Beverly Hills, CA: Sage. Maxwell, J. A., Bashook, P. G., & Sandlow, C. J. (1986). «Combining ethnographic and experimental methods in educational evaluation». In D. M. Fetterman & M. A. Pitman (Eds.), *Educational evaluation: Ethnography in theory, practice, and politics* (p. 121-143). Beverly Hills, CA: Sage.

Μια αποτελεσματική αξιολόγηση θα πρέπει να ακολουθεί τα παρακάτω κριτήρια⁶:

1.2. Απαραίτητα κριτήρια για μια αποτελεσματική αποτίμηση

Κριτήρια Χρησιμότητας

Τα κριτήρια χρησιμότητας έχουν στόχο να αυξήσουν το βαθμό στον οποίο οι φορείς του προγράμματος εκτιμούν ότι οι διαδικασίες αποτίμησης και τα προϊόντα τους ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους.

- X1 Αξιοπιστία του Εκτιμητή/ Αξιολογητή
- X2 Εστίαση στους φορείς
- X3 Διαπραγματεύσιμοι Στόχοι
- X4 Ρητά διατυπωμένες αξίες
- X5 Σχετικές πληροφορίες
- X6 Ουσιαστικές διαδικασίες και προϊόντα
- X7 Έγκαιρη και κατάλληλη επικοινωνία και έκδοση αναφορών
- X8 Ενδιαφέρον για τις συνέπειες και τις επιδράσεις

Κριτήρια Σκοπιμότητας

Τα κριτήρια σκοπιμότητας έχουν ως στόχο να αυξήσουν το βαθμό αποτελεσματικότητας και επάρκειας της εκτίμησης.

- Σ1 Διαχείριση έργου
- Σ2 Τυπικές διαδικασίες
- Σ3 Βιωσιμότητα πλαισίου
- Σ4 Χρήση πηγών

Κριτήρια Δεοντολογίας

Τα κριτήρια δεοντολογίας δηλώνουν τι είναι κατάλληλο, δίκαιο, νόμιμο και σωστό στις αποτιμήσεις.

- Δ1 Υπεύθυνος έργου
- Δ2 Τυπικές συμφωνίες
- Δ3 Ανθρώπινα δικαιώματα και σεβασμός
- Δ4 Σαφήνεια και αμεροληψία
- Δ5 Διαφάνεια και κοινοποίηση
- Δ6 Σύγκρουση συμφερόντων
- Δ7 Δημοσιονομική υπευθυνότητα

6. Yarbrough, D. B., Shulha, L. M., Hopson, R. K., & Caruthers, F. A. (2011). *The program evaluation standards: A guide for evaluators and evaluation users* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Κριτήρια Ακρίβειας

Τα κριτήρια ακρίβειας αφορούν στην αύξηση της αξιοπιστίας και αληθοφάνειας των αναπαραστάσεων, προτάσεων και ευρημάτων της αποτίμησης, ειδικά αυτών που υποστηρίζουν ερμηνείες και ποιοτικές αξιολογήσεις.

- A1 Αιτιολογημένα συμπεράσματα και αποφάσεις
- A2 Έγκυρες πληροφορίες
- A3 Αξίопιστες πληροφορίες
- A4 Σαφής προγραμματισμός και περιγραφή πλαισίου
- A5 Διαχείριση πληροφορίας
- A6 Κατάλληλος σχεδιασμός και ανάλυση
- A7 Σαφής αιτιολόγηση της αποτίμησης
- A8 Επικοινωνία και αναφορά

Κριτήρια Απολογισμού της Αποτίμησης

Τα κριτήρια απολογισμού λειτουργούν υπέρ της τεκμηρίωσης των αποτιμήσεων και μιας προοπτικής ενός συνεχούς της αποτίμησης που θα εστιάζει στη βελτίωση και την ανάπτυξη υπεύθυνων διαδικασιών και προϊόντων αποτίμησης.

- M1 Τεκμηρίωση της αποτίμησης
- M2 Εσωτερική μετα-αποτίμηση
- M3 Εξωτερική μετα-αποτίμηση

Τα βήματα για μια επιτυχημένη αξιολόγηση⁷

7. Bñ. Milstein, B., Wetterhall, S., & CDC Evaluation Working Group. (1999). *Recommended framework for program evaluation in public health practice*. Atlanta, GA: CDC. Επίσης βñ. Scriven, M. (1998). «A minimalist theory of evaluation: the least theory that practice requires». *American Journal of Evaluation*, 19(1), 57-70. Shadish, W., Cook, T., & Leviton, L. (1991). *Foundations of program evaluation*. Newbury Park, CA: Sage Publications. Shadish, W. (1998). «Evaluation theory is who we are». *American Journal of Evaluation*, 19(1), 1-19. Shulha, L., & Cousins, J. (1997). «Evaluation use: theory, research, and practice since 1986». *Evaluation Practice*, 18(3), 195-208.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ

2.1. Πλαίσιο της Μελέτης Αντίκτυπου

Σκοπός της παρούσης μελέτης είναι να διερευνήσει και να αποτυπώσει τον αντίκτυπο των Σχεδίων Κινητικότητας που έλαβαν χώρα τη περίοδο 2018-2020 στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus+ για τον Τομέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Συγκεκριμένα, στόχος της έρευνας είναι να μελετηθεί η συμβολή των προγραμμάτων τόσο στους ίδιους τους συμμετέχοντες στα προγράμματα κινητικότητας, όσο και στους φορείς που συμμετείχαν ως εταίροι στις ευρωπαϊκές συμπράξεις. Τέλος, θα διερευνηθεί η συμβολή των ευρωπαϊκών σχεδίων κινητικότητας στη διαμόρφωση του Πεδίου της Εκπαίδευσης Ενηλίκων σε εθνικό επίπεδο, μέσα από τη δυναμική αλληλεπίδραση συμμετεχόντων και φορέων υλοποίησης στις δράσεις κινητικότητας.

Η Μελέτη Αντίκτυπου των Σχεδίων Κινητικότητας στο πεδίο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων βασίζεται στην ανάλυση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, τα οποία θα αντληθούν από τέσσερις (4) βασικές πηγές:

- i. Τα **Πληροφοριακά Στοιχεία των Σχεδίων** τα οποία βρίσκονται καταχωρημένα στο ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης της EM/IKY-ERASMUS+.
- ii. Τις **Εκθέσεις των ίδιων των Συμμετεχόντων** που συμμετείχαν στις κινητικότητες των Σχεδίων (από αρχείο της EM/IKY-ERASMUS+).
- iii. Τις **Τελικές Εκθέσεις** που έχουν κατατεθεί από τους φορείς υλοποίησης (από αρχείο EM/IKY-ERASMUS+).
- iv. Τις μεμονωμένες **Ημιδομημένες Συνεντεύξεις** σε Υπεύθυνους Διαχείρισης Σχεδίων και Συμμετέχοντες/Προσωπικό φορέων εκπαίδευσης ενηλίκων (ποιοτική έρευνα σε δείγμα συμμετεχόντων).

2.2. Μεθοδολογία της Μελέτης

2.2.1. Ποσοτική έρευνα

Για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης, θα χρησιμοποιηθεί σε πρώτο στάδιο η Δευτερογενής έρευνα και ανάλυση ποσοτικών δεδομένων και χρονοσειρών με στατιστικές μεθόδους από το αρχείο του IKY-ERASMUS+ σχετικά με τα σχέδια Κινητικότητας Εκπαίδευσης Ενηλίκων που εκπονήθηκαν κατά την περίοδο 2018-2020.

Η ποσοτική - εμπειρική έρευνα είναι μια ερευνητική μεθοδολογία που χρησιμοποιείται ευρέως στις κοινωνικές επιστήμες με στόχο την κατανόηση και την ερμηνεία συμπεριφορών, στάσεων και πεποιθήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα⁸. Προκειμένου να αποκαλύψει τα αίτια των κοινωνικών αλλαγών, η ποσοτική έρευνα χρησιμοποιεί την αριθμητική ανάλυση, στατιστικές μεθόδους και μαθηματικά μοντέλα, ενώ βασίζεται σε αριθμητικά δεδομένα και εξετάζει μεταβλητές⁹. Η ποσοτική έρευνα στοχεύει στην συνοπτική και την αποτελεσματική παρουσίαση των δεδομένων¹⁰.

8. Mantzoukas, S. (2007). «Ποιοτική έρευνα σε έξι εύκολα βήματα. Qualitative research in six easy steps. Epistemology, methods and presentation», *Nursery Review*, 46, 1, 236-246.

9. Παπαγεωργίου, Γ. (2014). Ποσοτική έρευνα. Ανακτήθηκε από: http://sociology.soc.uoc.gr/pegasoc/wp-content/uploads/2014/10/Microsoft-Word-Papageorgiou_DEIGMATOLHPTIKH1.pdf.

Ο κύκλος της **εμπειρικής ποσοτικής έρευνας** περιλαμβάνει τη διατύπωση ερευνητικών υποθέσεων, την επιλογή της μεθόδου, το σχεδιασμό του/των - ερωτηματολογίου-ων, τεχνικές και μέσα συλλογής των δεδομένων, τη στατιστική επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας¹¹.

Επιλογή Πληθυσμού

Πληθυσμός (population) ή ολότητα είναι το σύνολο των στοιχείων (τιμών) που πρόκειται να μετρηθεί ως προς κάποια συγκεκριμένη ιδιότητα. Από το σύνολο αυτό επιλέγεται ένα δείγμα¹². Στην περίπτωση της συγκεκριμένης μελέτης, ο πληθυσμός μας είναι τα επιμέρους σχέδια που υλοποιήθηκαν την περίοδο αναφοράς και οι Συμμετέχοντες/Προσωπικό φορέων υλοποίησης που συμμετείχαν στα σχέδια Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Το δείγμα της έρευνας

Δείγμα (sample) είναι το μέρος του πληθυσμού-στόχου που έχει επιλεγεί από το συνολικό πληθυσμό και οφείλει να είναι αντιπροσωπευτικό στις εμπειρικές ποσοτικές έρευνες προκειμένου τα αποτελέσματα να είναι έγκυρα και να αποκλειστεί το στατιστικό σφάλμα (bias).

Το ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο είναι μια μέθοδος συλλογής ποσοτικών δεδομένων. Η ποσοτική έρευνα χρησιμοποιεί συνήθως δομημένα ερωτηματολόγια με κλειστές ή ανοικτές ερωτήσεις ή με κλίμακες Likert, ratio scale, κλπ¹³.

Δευτερογενής ανάλυση ποσοτικών δεδομένων

Στο πλαίσιο της παρούσης μελέτης Αντίκτυπου για τα Σχέδια Κινητικότητας Εκπαίδευσης Ενηλίκων έχει επιλεγεί η ερευνητική μέθοδος της δευτερογενούς επεξεργασίας δεδομένων και η ποσοτική ανάλυση των στοιχείων. Θα ακολουθηθούν τα εξής βήματα:

1. Συλλογή δεδομένων από την πλατφόρμα του IKY-ERASMUS+
2. Επεξεργασία και ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων
3. Παρουσίαση των δεδομένων (με περιγραφή στατιστική)
4. Ανάλυση των δεδομένων και διατύπωση συμπερασμάτων

2.2.2. Ποιοτική έρευνα

Αδιαμφισβήτητο είναι το γεγονός ότι στις περισσότερες δυτικές χώρες, η έμφαση έχει δοθεί στις ποσοτικές μεθόδους και αυτό κυρίως για δυο λόγους: α) η επικράτηση για σημαντικά χρονικά διαστήματα συγκεκριμένων επιστημονικών παραδειγμάτων, όπως ο δομισμός-λειτουργισμός αλληλ και ο μαρξισμός νέο-μαρξισμός και 2) η ραγδαία εξάπλωση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και προγραμμάτων για την επεξεργασία ποσοτικών δεδομένων σε συνδυασμό με τη εξειδίκευση και τελειοποίηση διαφόρων τεχνικών¹⁴.

Η συστηματοποίηση όμως και εξειδίκευση των τεχνικών συλλογής και ανάλυσης ποιοτικών στοιχείων ήταν κυρίως αποτέλεσμα της αποδοχής του ερμηνευτικού μοντέλου από σημαντικό αριθμό κοινωνικών επιστημόνων.

Σε αντίθεση με τη συλλογή των ποσοτικών δεδομένων, η οποία γίνεται αποτελεσματικά με τη χρήση ενός τυποποιημένου ερωτηματολογίου ως βασικό εργαλείο, το κυριότερο χαρακτηριστικό της ποιοτικής έρευνας είναι ακριβώς ότι σπηρίζεται

10. Νοβα-Καϊτσούν Χρ. (2006) Μεθοδολογία εμπειρικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες. Αθήνα: Gutenberg

11. Κυριαζή Ν. (2005). Η Κοινωνιολογική Έρευνα. Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

12. Δαμιανού, Χ. (2006). Μέθοδος Δειγματοληψίας. Τεχνικές και Εφαρμογές. Θεσσαλονίκη, σελ. 5.

13. Φίλιπας Β, (επιμ.) (1996). Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών Επιστημών. Αθήνα: Gutenberg

14. Βιτσιλάκη-Σορωνιάτη Χρ. [(1998)]. «Η συμπληρωματικότητα ποιοτικών και ποσοτικών Μεθόδων στην Κοινωνιολογική Έρευνα », Στο Παπαγεωργίου Γ. (επιμ.) *Μέθοδοι στην Κοινωνιολογική Έρευνα*. Αθήνα: Τυπωθήτω- Γ. Δαρδανός, σελ. 255-256.

στη μελέτη ενός συγκριτικά μικρότερου δείγματος θέτοντας διαφορετικούς ερμηνευτικούς στόχους. Πιο συγκεκριμένα, η ποιοτική έρευνα αποσκοπεί, όχι στην ανακάλυψη γενικών τάσεων, αλλά στη διαμόρφωση ολικής εικόνας για κάθε περίπτωση που εξετάζεται και στην ανάδειξη των κοινών σημείων μεταξύ των περιπτώσεων του δείγματος¹⁵.

Έτσι, η ποιοτική έρευνα συνεπάγεται μία σε βάθος μελέτη, η οποία οδηγεί στην συλλογή αναλυτικών στοιχείων όπως αυτά αφορούν πολλές, διαφορετικές πτυχές του υπό διερεύνηση θέματος. Στην περίπτωση που κατά τη διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας δεν έχουν εξ' αρχής διατυπωθεί θεωρητικές υποθέσεις, ο ερευνητής μπορεί μέσα από διεξοδικές πληροφορίες που θα συγκεντρώσει, να εστιάσει σε εκείνα που ενδιαφέρουν και τα οποία φωτίζουν τις εννοιολογικές κατηγορίες. Επιπλέον, βασικό στοιχείο της ποιοτικής έρευνας παραμένει η έμφαση στην εξέλιξη του υπό εξέταση φαινομένου, δηλαδή, στις διαδικασίες που συνέδραμαν στη διαμόρφωση της κατάστασης, σε αντίθεση με την στατική προσέγγιση που αποτελεί ιδίον χαρακτηριστικό της ποσοτικής έρευνας.

Ωστόσο, η τελική επιλογή κάθε φορά της μεθόδου στην έρευνα βασίζεται όχι αποκλειστικά στα τεχνικά κριτήρια, αλλά κυρίως στα ερευνητικά ερωτήματα που χρήζουν απάντησης και στη διαμόρφωση του ερευνητικού πλαισίου. Εξάλλου, όπως υποστηρίζεται, η συνδυαστική χρήση ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων και προσεγγίσεων βοηθούν τη σε βάθος διερεύνηση των κοινωνικών φαινομένων και πρακτικών και αποτελεί τη πλέον αποτελεσματική μεθοδολογική προσέγγιση¹⁶.

Η ποιοτική έρευνα στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης θα πραγματοποιηθεί με τη χρήση ημιδομημένου ερωτηματολογίου, σε μικρό αριθμό ατόμων. Οι συνεντεύξεις θα γίνουν σε Υπευθύνους Διαχείρισης των σχεδίων και σε συμμετέχοντες στο πλαίσιο των σχεδίων Κινητικότητας Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018 - 2020.

2.3. Μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων

2.3.1. Μέθοδος ανάλυσης των ποσοτικών δεδομένων

Για την αποτύπωση των σχεδίων Κινητικότητας και την στατιστική επεξεργασία των δεδομένων που συλλέχθηκαν από το αρχείο της EM, την ανάλυση και την διαχρονική παρουσίαση τους χρησιμοποιήθηκε η Περιγραφική Στατιστική με τη χρήση:

- (α) του προγράμματος λογιστικών φύλλων Microsoft Excel και
- (β) του στατιστικού προγράμματος SPSS 20.0. software για Windows (Statistical Package for Social Sciences).

Σύμφωνα με τον Χαλικιά (2017), με τον όρο «Περιγραφική Στατιστική» περιγράφουμε *“τις μεθόδους που ασχολούνται με τη συλλογή, παρουσίαση και ταξινόμηση των δεδομένων ανάλογα με το είδος των χαρακτηριστικών που μετρούν”*¹⁷.

Πιο συγκεκριμένα, αρχικά συλλέχθηκαν τα απαραίτητα προς μελέτη δεδομένα από το πληροφοριακό σύστημα του ΙΚΥ-ERASMUS+. Στην συνέχεια έγινε κατάλληλη επεξεργασία ώστε τα δεδομένα να μπορούν με κατάλληλη ανάλυση να δώσουν χρήσιμα αποτελέσματα. Ακολούθως, υπολογίστηκαν με χρήση του προγράμματος λογιστικών φύλλων Microsoft Excel και του στατιστικού προγράμματος SPSS 20.0 οι πίνακες συχνοτήτων και σχετικών συχνοτήτων καθώς και τα αντίστοιχα διαγράμματα. Τέλος, αναλήφθηκαν οι πίνακες και τα αντίστοιχα γραφήματα περιγράφοντας τα σχετικά αποτελέσματα των προς διερεύνηση μεταβλητών.

2.3.2. Μέθοδος ανάλυσης των ποιοτικών δεδομένων

Η ανάλυση περιεχομένου μετατρέπει ουσιαστικά το δευτερογενές υλικό ποιοτικής φύσης σε μορφή ποσοτικών δεδομένων. Ως μέθοδος έχει συνδεθεί κατά κύριο λόγο με την ανάλυση του γραπτού και του προφορικού λόγου στο πλαίσιο των μέσων μαζικής επικοινωνίας, ωστόσο, δύναται να εφαρμοστεί εξίσου σε κάθε μορφή επικοινωνιακού λόγου ή μήνυμα

15. Mason, J., *Η Διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας*, Ελληνικά Γράμματα, 2003.

16. Βιτσιλιάκη-Σορωνιάτη Χρ. [(1998). όπ. παρ., σελ. 260-261.

17. Χαλικιάς, Ι.Γ. (2017) *Στατιστική. Μέθοδοι Ανάλυσης για Επιχειρηματικές Αποφάσεις*. Αθήνα σελ. 19.

(βλ. ελεύθερες συνεντεύξεις, κλπ). Έρευνες οι οποίες στηρίχτηκαν στην ανάλυση περιεχομένου κάλυπταν μια ευρεία γκάμα θεμάτων και κυρίως στόχευαν στη διερεύνηση των αντιλήψεων του δείγματος.

Τα ερωτήματα που τίθενται και οι κατηγορίες που κατασκευάζονται από τον ερευνητή θα καθοριστούν βάσει της γενικής προβληματικής της έρευνας. Έτσι, η διαδικασία κατηγοριοποίησης αφορά στη διατύπωση των ερωτήσεων από τον ερευνητή και στην προσπάθεια εξεύρεσης των απαντήσεων όχι μόνο από τις ίδιες τις περιπτώσεις του δείγματος, αλλά από κάθε διαθέσιμο, δευτερογενές, επικοινωνιακής μορφής στοιχείο¹⁸.

Ειδικότερα, στην ανάλυση του περιεχομένου το σύστημα κωδικοποίησης καθορίζεται εξ' αρχής και εφαρμόζεται στη συνέχεια στα δεδομένα, όπως συμβαίνει και κατά την εφαρμογή του τυποποιημένου ερωτηματολογίου όπου οι υποθέσεις της έρευνας είχαν προκαθοριστεί. Στην κλασική της μορφή η ποιοτική ανάλυση του περιεχομένου θέτει συγκεκριμένα ερωτήματα τα οποία δεν απαντώνται από τους ερωτώμενους του δείγματος, αλλά οι απαντήσεις προκύπτουν δευτερογενώς από τα στοιχεία που αναδύονται από το περιεχόμενο¹⁹.

Με βάσει τη γενική προβληματική της έρευνας θα διαμορφωθούν δυο ημιδομημένα ερωτηματολόγια. Οι άξονες των **ημιδομημένων ερωτηματολογίων** για τους Υπεύθυνους των Σχεδίων και για τους Συμμετέχοντες στα Σχέδια Κινητικότητας παρατίθενται στο Παράρτημα Α και στο Παράρτημα Β.

Για την κατάρτιση του δείγματος της ποιοτικής έρευνας από τους 500 περίπου συμμετέχοντες στα Σχέδια κατά την τριετία 2018 - 2020 θα επιλεγούν τυχαία 15 άτομα από τους Υπεύθυνους Διαχείρισης Σχεδίων και 15 από τους συμμετέχοντες στα προγράμματα κινητικότητας.

Οι συνεργάτες της μελέτης θα επικοινωνήσουν με τα άτομα που θα επιλεγούν με τα οποία θα πραγματοποιήσουν συνέντευξη (ημιδομημένη) είτε τηλεφωνικά, είτε μέσω κινητού τηλεφώνου είτε μέσω skype/zoom/είτε διά ζώσης συνάντηση μετά από συνεννόηση. Οι συνεντεύξεις θα μαγνητοφωνηθούν, αφού ενημερωθούν και συμφωνήσουν για αυτό οι συνεντευξιζόμενοι. Η μέση διάρκεια των συνεντεύξεων θα είναι 20 λεπτά περίπου. Στη συνέχεια θα απομαγνητοφωνηθούν και θα γίνει ανάλυση του λόγου.

18. Κυριαζή, Ν., Η Κοινωνιολογική Έρευνα, Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών, Ελληνικά Γράμματα, 1999, σ. 227-228.

19. Moriceau, J.-L., Soparnot, R., *Recherche qualitative en sciences sociales, s' exposer, cheminer, réfléchir, ou l' art de composer sa méthode*, Editions EMS, 2019. Ίσαρη Φ., και Πουρκός Μ. (2015). Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα. www.Kallipos.gr.

ΚΑ1 Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Το πρόγραμμα Erasmus+, στοχεύει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας, καθώς και στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας, εδραιώνοντας παράλληλα την Αρχή της Διά Βίου Μάθησης μέσω της ενοποίησης της παρεχόμενης στήριξης προς την τυπική, μη τυπική και την άτυπη μάθηση σε όλο το φάσμα της εκπαίδευσης, κατάρτισης και της ενασχόλησης με τη νεολαία (Ανώτατη Εκπαίδευση, Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Σχολική Εκπαίδευση, Δραστηριότητες Νεολαίας κ.λπ.). Ο σχεδιασμός του προγράμματος έχει σκοπό να υποστηριχτούν οι προσπάθειες των χωρών που συμμετέχουν για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του ανθρώπινου ταλέντου και του κοινωνικού κεφαλαίου της Ευρώπης, ενώ παράλληλα να ενισχυθούν οι δυνατότητες συνεργασίας και κινητικότητας με τις χώρες εταίρους, ιδίως στους τομείς της Ανώτατης Εκπαίδευσης και της Νεολαίας.

Η Δράση της Κινητικότητας στον τομέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών είναι η Εθνική Μονάδα Συντονισμού του προγράμματος Erasmus+, για τους τομείς της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Η Δράση Κινητικότητας προσωπικού και Εκπαίδευσης Ενηλίκων προσφέρει την ευκαιρία στο προσωπικό φορέων εκπαίδευσης ενηλίκων να βελτιώσει τις βασικές ικανότητες και δεξιότητές του μέσα από δραστηριότητες διακρατικής κινητικότητας. Οι δραστηριότητες αυτές σκοπό έχουν την βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της μάθησης κάθε τύπου, αλλά και την συσχέτισή τους με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και της κοινωνίας εν γένει.

Ταυτόχρονα, παρέχεται στο προσωπικό των φορέων η δυνατότητα εξοικείωσης με άλλους πολιτισμούς και χώρες, δίνοντας ευκαιρίες δημιουργίας δικτύων διεθνών επαφών και ενισχύοντας τις συνέργειες και τις ροές μεταξύ τυπικής, μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης¹⁹.

Τα Σχέδια Μαθησιακής Κινητικότητας της Βασικής Δράσης 1 του τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων προσφέρουν τις εξής δυνατότητες στους συμμετέχοντες:

- > **Ανάθεση διδασκαλίας ή παροχή κατάρτισης από το προσωπικό του αιτούντος φορέα σε συνεργαζόμενο οργανισμό στο εξωτερικό.**
- > **Συμμετοχή σε δομημένους κύκλους μαθημάτων ή σεμιναρίων επιμόρφωσης στο εξωτερικό.**
- > **Υλοποίηση επιτόπιας παρακολούθησης εργασίας για ένα χρονικό διάστημα στο εξωτερικό σε φορέα που δραστηριοποιείται στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων.**

Οι οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης λαμβάνουν στήριξη από το πρόγραμμα Erasmus+ για να υλοποιήσουν σχέδια που προωθούν διάφορες μορφές κινητικότητας. Ένα Σχέδιο Κινητικότητας αποτελείται από τα εξής στάδια:

Προετοιμασία

Περιλαμβάνει τις πρακτικές διαδικασίες, την επιλογή των συμμετεχόντων, την κατάρτιση συμφωνιών με εταίρους και συμμετέχοντες, τη γλωσσική/διαπολιτισμική/επιχειρησιακή προετοιμασία των συμμετεχόντων πριν την αναχώρησή τους.

Υλοποίηση των δραστηριοτήτων κινητικότητας.

Παρακολούθηση

Περιλαμβάνει την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων, την επίσημη αναγνώριση - κατά περίπτωση - των μαθησιακών αποτελεσμάτων των συμμετεχόντων στη διάρκεια της δραστηριότητας, καθώς και τη διάδοση και χρήση των αποτελεσμάτων του σχεδίου.

Ένα σημαντικό στοιχείο καινοτομίας και ποιότητας των δραστηριοτήτων κινητικότητας είναι ότι οι συμμετέχοντες στο Erasmus+ οργανισμοί έχουν τη δυνατότητα να οργανώνουν δραστηριότητες κινητικότητας σε ένα ευρύτερο στρατηγικό πλαίσιο και σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Δυνατότητα υποβολής αίτησης έχει κάθε οργανισμός εκπαίδευσης ενηλίκων που είτε αποστέλλει το προσωπικό του στο εξωτερικό είτε ενεργεί ως συντονιστής εθνικής κοινοπραξίας (τουλάχιστον τρεις οργανισμοί εκπαίδευσης ενηλίκων από την ίδια χώρα). Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο του Erasmus+, οι αιτούντες οργανισμοί έχουν τη δυνατότητα να καταρτίσουν το σχέδιό τους σύμφωνα με τις ανάγκες των συμμετεχόντων, αλλά και σύμφωνα με τον εσωτερικό τους προγραμματισμό με άξονα τη διεθνοποίηση, την ανάπτυξη ικανοτήτων και τον εκσυγχρονισμό τους.

Επιλογή Προσωπικού

Η επιλογή του προσωπικού πραγματοποιείται από το ίδρυμα αποστολής. Η διαδικασία επιλογής και χορήγησης επιχορήγησης πρέπει να είναι δίκαιη, διαφανής, συνεκτική, ενώ παράλληλα πρέπει να τεκμηριώνεται και να τίθεται στη διάθεση όλων των εμπλεκόμενων στη διαδικασία επιλογής μερών. Το ίδρυμα αποστολής λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα για την

21. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε: <https://www.iky.gr/el/erasmusplus-ka1/ekpaideusienilikon-ka1>

αποτροπή τυχόν συγκρούσεων συμφερόντων όσον αφορά τα άτομα που μπορεί να προσκληθούν να συμμετάσχουν στα όργανα επιλογής ή στη διαδικασία επιλογής μεμονωμένων συμμετεχόντων.

Συμφωνία Κινητικότητας

Πριν από την έναρξη της περιόδου κινητικότητας, το ίδρυμα αποστολής και το ίδρυμα υποδοχής θα πρέπει να συμφωνούν, μέσω ανταλλαγής επιστολών ή ηλεκτρονικών μηνυμάτων και από κοινού με τους συμμετέχοντες, για τις δραστηριότητες που θα αναλάβουν τα μέλη του προσωπικού και να υπογράψουν τη μεταξύ τους Συμφωνία Κινητικότητας. Η εν λόγω συμφωνία θα καθορίζει τα επιθυμητά μαθησιακά αποτελέσματα για την περίοδο κινητικότητας στο εξωτερικό, θα προσδιορίζει τους όρους επίσημης αναγνώρισης και θα προβλέπει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κάθε μέρους. Υπεύθυνος για την ποιότητα της περιόδου κινητικότητας στο εξωτερικό είναι τόσο ο οργανισμός αποστολής όσο και ο οργανισμός υποδοχής.

Αναγνώριση Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Κατά το τέλος της περιόδου κινητικότητας, τα συμμετέχοντα ιδρύματα αποστολής και υποδοχής θα πρέπει να συμφωνήσουν για την έκδοση πιστοποιητικού κινητικότητας Europass. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες, επισκεφθείτε τον ιστότοπο του Europass: <http://europass.cedefop.europa.eu/el/home>

Υποβολή Εκθέσεων

Κατά το τέλος της περιόδου κινητικότητας στο εξωτερικό, όλα τα μέλη του προσωπικού που συμμετείχαν σε δραστηριότητες κινητικότητας πρέπει να συμπληρώνουν και να υποβάλλουν τελική έκθεση.

Επιλέξιμοι οργανισμοί στο πλαίσιο της Πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για το πρόγραμμα Erasmus+ 2018-2020

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
Οργανισμοί που παρέχουν τυπική, άτυπη και μη τυπική εκπαίδευση	• Σχολείο/Ινστιτούτο/Κέντρο εκπαίδευσης ενηλίκων • Οργανισμοί για ενήλικες εκπαιδευόμενους με ειδικές ανάγκες • Οργανισμοί Ανώτερης εκπαίδευσης και φορείς που παρέχουν εκπαιδευτικές ευκαιρίες σε ενήλικες • Δημόσιοι ή ιδιωτικοί οργανισμοί, μικρές μεσαίες και μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις και κοινωνικές επιχειρήσεις • Κοινωνικοί εταίροι, αντιπρόσωποι του εργασιακού τομέα, εμπορικά επιμελητήρια, ενώσεις επαγγελματιών, συνδικαλιστικές οργανώσεις • Δημόσιοι φορείς σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο • Ερευνητικά κέντρα • Ιδρύματα • Σχολεία/ Ινστιτούτα/ Εκπαιδευτικά κέντρα • Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί, μη κυβερνητικοί οργανισμοί • Πολιτιστικοί οργανισμοί, Μουσεία • Οργανισμοί που παρέχουν επαγγελματική συμβουλευτική και υπηρεσίες παροχής πληροφοριών καριέρας
Δημόσιοι φορείς σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο, οργανισμοί κοινωνικών υπηρεσιών και άλλοι οργανισμοί που μετέχουν στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων	
Δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς/ οργανισμοί που είναι ενεργοί στο πεδίο της μη επαγγελματικής εκπαίδευσης ενηλίκων	
Δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς που είναι ενεργοί στην αγορά εργασίας ή στο πεδίο της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της νεολαίας	

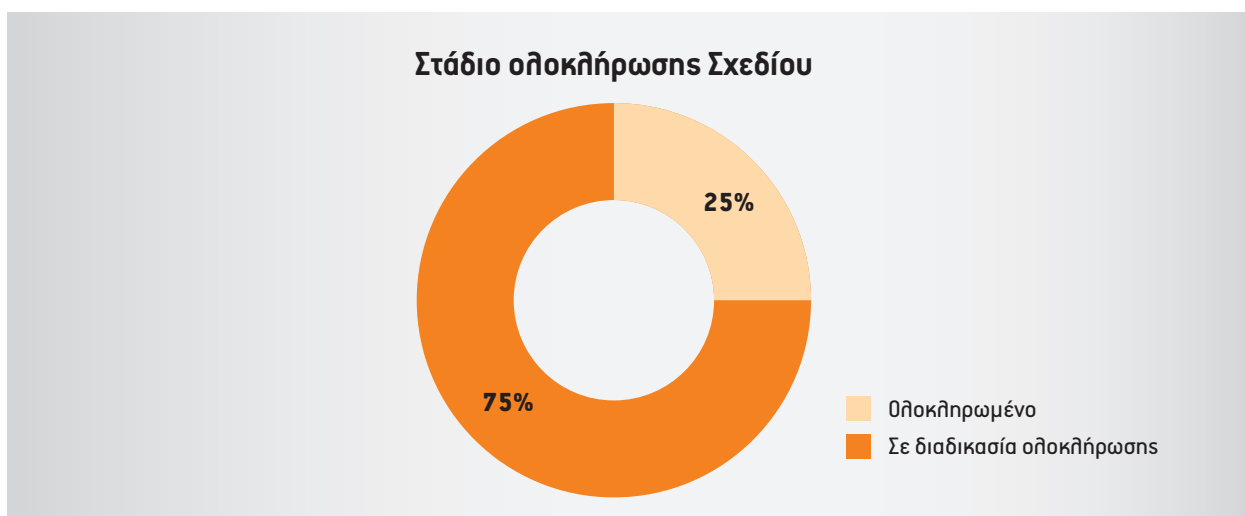
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ERASMUS+

3.1. Αποτύπωση των Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018-2020

Πίνακας 3.1. Κατανομή των Σχεδίων ανάλογα με το στάδιο ολοκλήρωσής τους

Ολοκλήρωση Σχεδίου	Συχνότητα	Ποσοστό
Ολοκληρωμένο	23	25,3%
Σε διαδικασία ολοκλήρωσης	68	74,7%
Σύνολο	91	100,0%

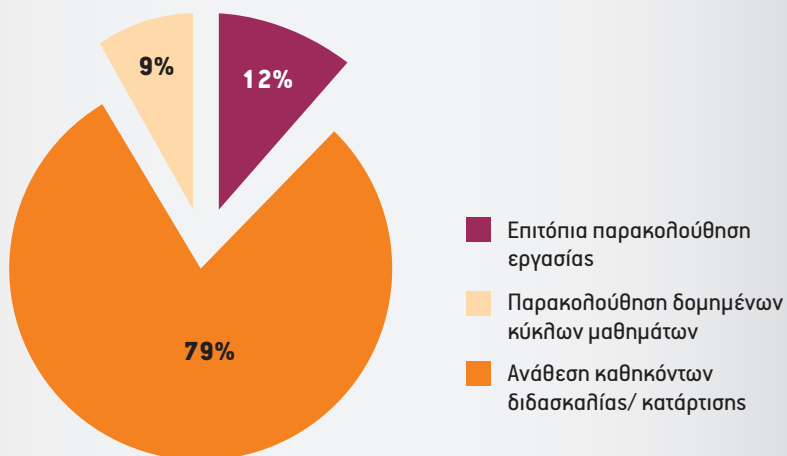

Με βάση το παραπάνω γράφημα παρατηρούμε πως από το σύνολο των 91 εγκεκριμένων Σχεδίων Κινητικότητας στον τομέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων τα 23 (25,2%) έχουν ολοκληρωθεί και τα υπόλοιπα 68 (74,7%) είναι σε διαδικασία ολοκλήρωσης.

Πίνακας 3.2. Κατανομή των Σχεδίων ανάλογα με τον τύπο της δραστηριότητας

Τύπος Δραστηριότητας	Συχνότητα	Ποσοστό
Επιτόπια παρακολούθηση εργασίας	24	11,8%
Παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων	162	79,4%
Ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/ κατάρτισης	18	8,8%
Σύνολο	204	100,0%

Τύπος Δραστηριότητας

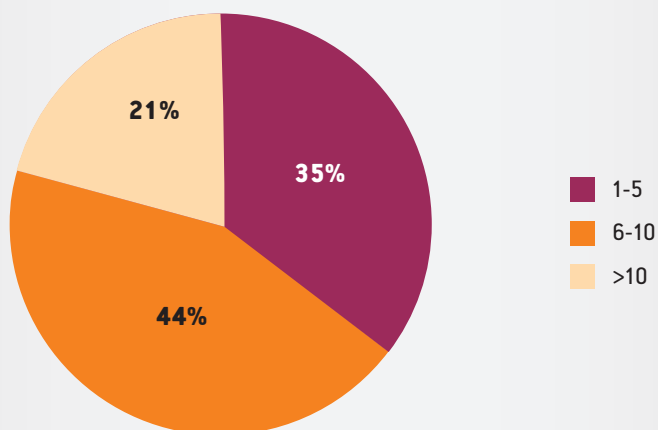

Στο ανωτέρω γράφημα διακρίνουμε ότι η κατανομή των τύπων δραστηριότητας εκπαίδευσης των συμμετεχόντων στα Σχέδια Κινητικότητας στην εκπαίδευσης ενηλίκων είναι η ακόλουθη: το 79,4% (162 δραστηριότητες) των δραστηριοτήτων αφορά σε παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό, το 11,8% (24 δραστηριότητες) των δραστηριοτήτων αφορά σε επιτόπια παρακολούθηση εργασίας στο εξωτερικό και τέλος το 8,8% (18 δραστηριότητες) σε ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό του εξωτερικού.

Πίνακας 3.3 Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με τον Αριθμό Συμμετεχόντων στους τύπους Δραστηριότητας

Αριθμός Συμμετεχόντων	Συχνότητα	Ποσοστό
1-5	72	35,3%
6-10	90	44,1%
10<	42	20,6%
Σύνολο	204	100,0%

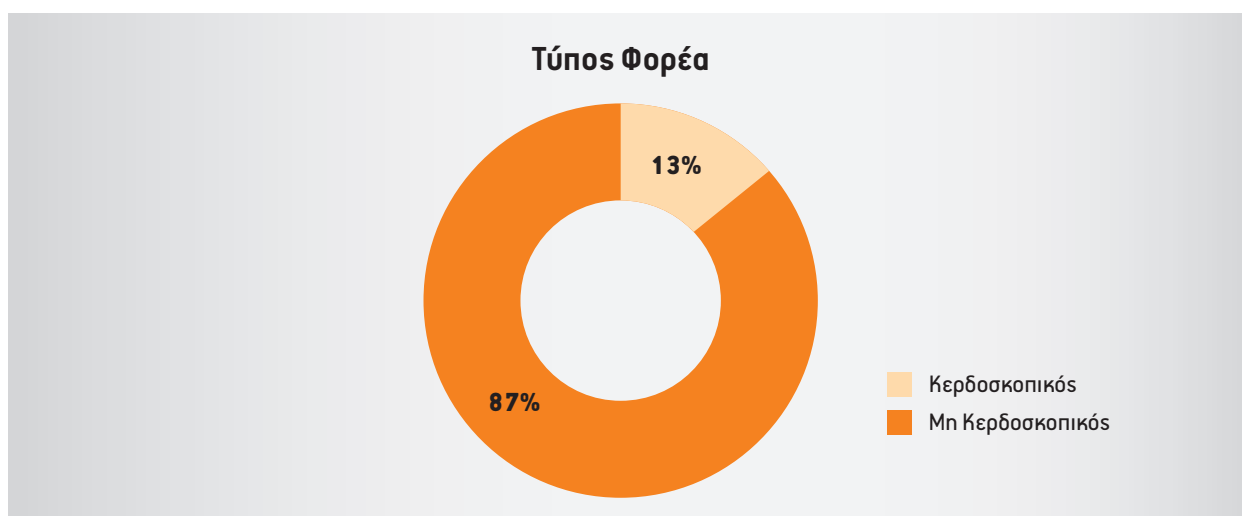
Αριθμός Συμμετεχόντων

Όσον αφορά στην κατανομή του αριθμού των συμμετεχόντων στις 204 δραστηριότητες εκπαίδευσης που υλοποιήθηκαν στα 91 Σχέδια, στο 35,3% (72 δραστηριότητες) των δραστηριοτήτων εκπαιδεύτηκαν 1-5 συμμετέχοντες και στο 44,1% (90 δραστηριότητες) συμμετείχαν 6-10 εκπαιδευόμενοι. Τέλος, στο 20,6% (42 δραστηριότητες) των δραστηριοτήτων των σχεδίων συμμετείχαν περισσότεροι από 10 εκπαιδευόμενοι.

Πίνακας 3.4. Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το εάν οι φορείς είναι κερδοσκοπικοί ή όχι

Τύπος Φορέα	Συχνότητα	Ποσοστό
Κερδοσκοπικός	12	13,2%
Μη κερδοσκοπικός	79	86,8%
Σύνολο	91	100,0%

Στο ανωτέρω Γράφημα παρατηρούμε ότι ο τύπος του Φορέα υλοποίησης στα 12 Σχέδια (13,2%) είναι κερδοσκοπικός, ενώ στα 79 από τα 91 Σχέδια (86,8%) ο τύπος του Φορέα είναι μη κερδοσκοπικός.

Πίνακας 3.5. Κατανομή των Σχεδίων ανάλογα με τον τύπο του φορέα

Τύπος Φορέα	Συχνότητα	Ποσοστό
Πολιτιστικοί φορείς	1	1,1%
Ευρωπαϊκοί Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί	1	1,1%
Ιδρύματα	2	2,2%
Φορείς δημοσίου εθνικής εμβέλειας	2	2,2%
Μη κυβερνητικές οργανώσεις/οργανισμοί	39	42,9%
Μη κερδοσκοπικοί πολιτιστικοί οργανισμοί	2	2,2%
Πάροχοι υπηρεσιών δημοσίου	1	1,1%
Φορείς δημοσίου τοπικής εμβέλειας	1	1,1%
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - Εκπαίδευση ενηλίκων	37	40,7%
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - Γενικής εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια εκπαίδευση)	1	1,1%
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - Γενικής εκπαίδευσης (δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	2	2,2%

Μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις	1	1,1%
Κοινωνικές επιχειρήσεις	1	1,1%
Σύνολο	91	100,0%

Σχετικά με το είδος των φορέων που υλοποίησαν και υλοποιούν τα 91 Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατανέμονται, σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα και γράφημα, ως εξής: οι 39 φορείς (42,9%) είναι μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι 40 (44%) είναι σχολεία ή εκπαιδευτικά ιδρύματα, ενώ οι υπόλοιποι 12 φορείς (13,1%) είναι Ευρωπαϊκές μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, φορείς του δημοσίου εθνικής εμβέλειας, δημόσιοι φορείς τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας κ.ά.

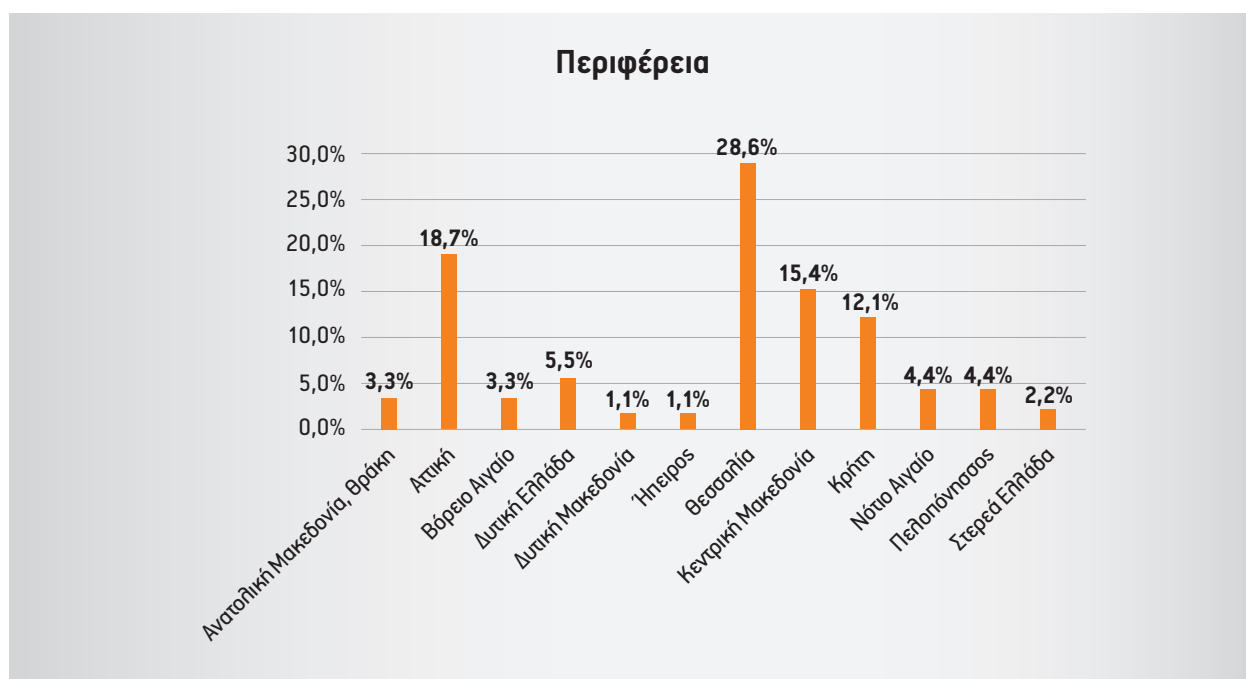
Πίνακας 3.6. Κατανομή των Σχεδίων ανάλογα με τον τόπο όπου εδρεύει ο φορέας

Πόλη	Συχνότητα	Ποσοστό	Πόλη	Συχνότητα	Ποσοστό
Αγρίνιο	2	2,2%	Καλαμάτα	2	2,2%
Αθήνα	12	13,2%	Καλαμπάκα	1	1,1%
Αμαλιάδα	1	1,1%	Καλλιθέα, Αθήνα	2	2,2%
Άνω Λιόσια, Αθήνα	1	1,1%	Καρδίτσα	5	5,5%
Βάμος	1	1,1%	Καρπενήσι	1	1,1%
Βέροια	2	2,2%	Καστοριά	1	1,1%
Βόλος	4	4,4%	Λαγονήσι	1	1,1%
Δομοκός	1	1,1%	Λάρισα	10	11,0%
Δράμα	1	1,1%	Μοιθόσι Λακωνίας	1	1,1%
Ηράκλειο	5	5,5%	Μυτιλήνη	2	2,2%
Θεσσαλονίκη	9	9,9%	Νέα Μουδανιά	1	1,1%
Ιεράπετρα, Κρήτη	1	1,1%	Νεάπολη Ξάνθης	1	1,1%
Καβάλα	2	2,2%	Πάτρα	1	1,1%

Πόλη	Συχνότητα	Ποσοστό	Πόλη	Συχνότητα	Ποσοστό
Πλωμάρι, Λέσβος	1	1,1%	Τρίκαλα	6	6,6%
Πρέβεζα	1	1,1%	Τρίπολη	1	1,1%
Πύργος	1	1,1%	Χαλάνδρι	1	1,1%
Ρέθυμνο	2	2,2%	Χάληκη	1	1,1%
Ρόδος	3	3,3%	Χανιά	2	2,2%
Σέρρες	1	1,1%	Σύνολο	91	100,0%

Πίνακας 3.7. Κατανομή των Σχεδίων ανάλογα με την περιφέρεια όπου βρίσκεται η έδρα του φορέα

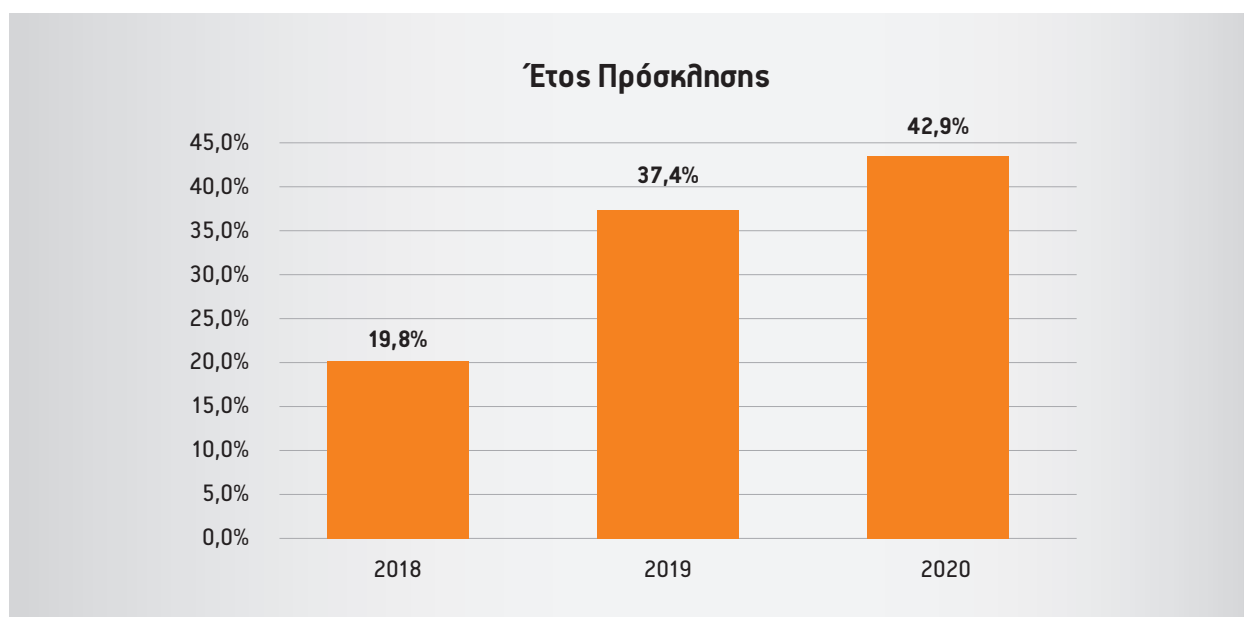
Περιφέρεια	Συχνότητα	Ποσοστό
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	3	3,3%
Αττική	17	18,7%
Βόρειο Αιγαίο	3	3,3%
Δυτική Ελλάδα	5	5,5%
Δυτική Μακεδονία	1	1,1%
Ήπειρος	1	1,1%
Θεσσαλία	26	28,6%
Κεντρική Μακεδονία	14	15,4%
Κρήτη	11	12,1%
Νότιο Αιγαίο	4	4,4%
Πελοπόννησος	4	4,4%
Στερεά Ελλάδα	2	2,2%
Σύνολο	91	100,0%

Όσον αφορά στην κατανομή των Σχεδίων Κινητικότητας ανάλογα με την έδρα του φορέα υλοποίησης, παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των σχεδίων υλοποιήθηκε από οργανισμούς που εδρεύουν στην Περιφέρεια της Θεσσαλίας και συγκεκριμένα 26 φορείς (28,6% των φορέων) εκ των οποίων οι 10 εδρεύουν στην Λάρισα, 6 φορείς στα Τρίκαλα και 5 εδρεύουν στην Καρδίτσα. Ακολουθώντας, στην Περιφέρεια Αττικής εδρεύουν 17 φορείς (18,7% των φορέων) εκ των οποίων οι 12 φορείς εδρεύουν στον Δήμο της Αθήνας. Επιπλέον, στην Κεντρική Μακεδονία δραστηριοποιούνται 14 φορείς (15,4% από το σύνολο των φορέων), οι 9 εκ των οποίων στην πόλη της Θεσσαλονίκης. Τέλος, στην Περιφέρεια Κρήτης εδρεύουν 11 φορείς υλοποίησης (12,1% των φορέων), ενώ οι υπόλοιποι οργανισμοί εδρεύουν με μικρότερα ποσοστά στις Περιφέρειες Δυτικής Αττικής, Νοτίου Αιγαίου, Πελοποννήσου κ.α.

Πίνακας 3.8. Κατανομή των Σχεδίων ανάλογα με το έτος της πρόσκλησης

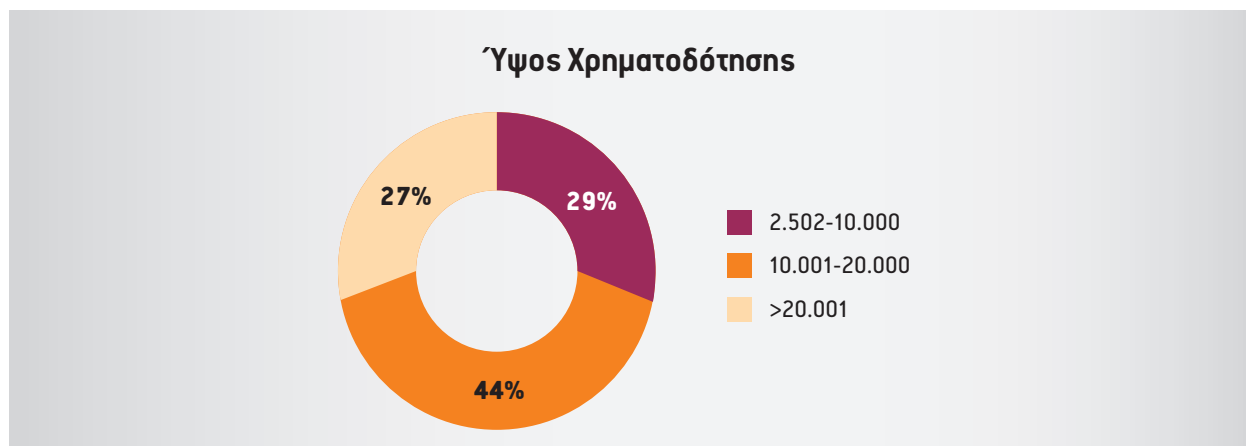
Έτος	Συχνότητα	Ποσοστό
2018	18	19,8%
2019	34	37,4%
2020	39	42,9%
Σύνολο	91	100,0%

Αναφορικά με την κατανομή των σχεδίων ανάλογα με το έτος της πρόσκλησης, διακρίνουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των σχεδίων αφορά προσκλήσεις του έτους 2020 και συγκεκριμένα τα 39 από τα 91 σχέδια (42,9%), ενώ τα 34 σχέδια (37,4% του συνόλου των σχεδίων) αφορούν προσκλήσεις του έτους 2019. Τέλος, το μικρότερο ποσοστό 19,8% των σχεδίων αφορά προσκλήσεις του 2018 και αντιστοιχεί σε 18 Σχέδια Κινητικότητας.

Πίνακας 3.9. Κατανομή των Σχεδίων ανάλογα με το ύψος της χρηματοδότησης

Ύψος Χρηματοδότησης (€)	Συχνότητα	Ποσοστό
2.502-10.000	26	28,6%
10.001-20.000	40	44,0%
20.001<	25	27,5%
Σύνολο	91	100,0%

Σύμφωνα με το παραπάνω γράφημα παρατηρούμε ότι η πλειονότητα των Σχεδίων χρηματοδοτήθηκε στο εύρος 10.001€ - 20.000€ σε ποσοστό 44% δηλαδή 40 από τα 91 Σχέδια Κινητικότητας. Επιπρόσθετα, το 28,6% των Σχεδίων χρηματοδοτήθηκε στο εύρος 2.502€ - 10.000€ και τέλος το υπόλοιπο 27,5% χρηματοδοτήθηκε με ποσό μεγαλύτερο των 20.001€.

Πίνακας 3.10. Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το ύψος της χρηματοδότησης και τη διαδικασία ολοκλήρωσής τους

Διαδικασία Ολοκλήρωσης	Ύψος Χρηματοδότησης (€)		
	2.502-10.000	10.001-20.000	20.001<
Ολοκληρωμένο	19,2%	37,5%	12,0%
Σε διαδικασία ολοκλήρωσης	80,8%	62,5%	88,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

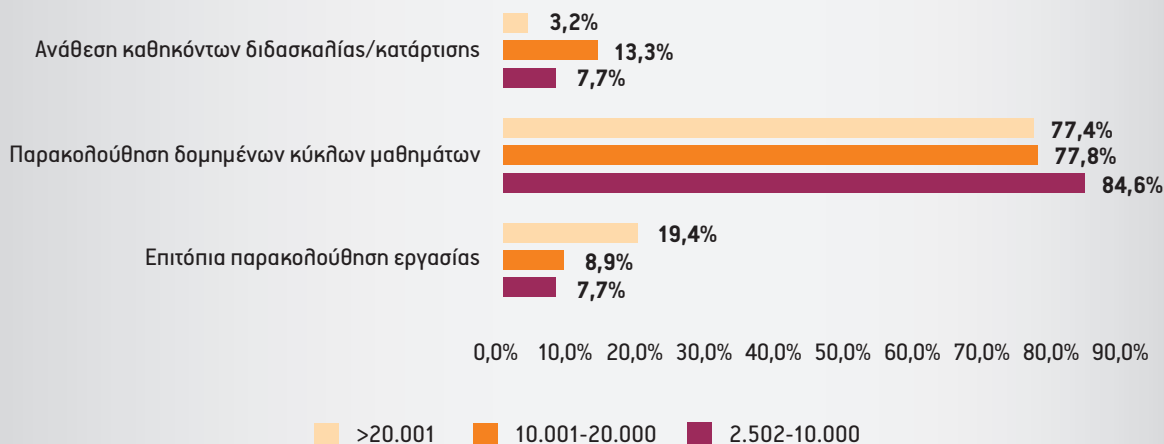
Σχετικά με την χρηματοδότηση και την διαδικασία ολοκλήρωσης των Σχεδίων Κινητικότητας του τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων:

- από τα 26 Σχέδια που έλαβαν μέχρι 10.000 ευρώ το 19,2% ολοκληρώθηκε, ενώ τα υπόλοιπα είναι σε διαδικασία ολοκλήρωσης.
- από τα 40 που έλαβαν από 10.001 ευρώ μέχρι 20.000 ευρώ το 37,5% ολοκληρώθηκε και το υπόλοιπο 62,5% είναι σε διαδικασία ολοκλήρωσης.
- τέλος, από τα 25 σχέδια που χρηματοδοτήθηκαν με περισσότερα από 20.001 ευρώ το 12% ολοκληρώθηκε, ενώ τα υπόλοιπα είναι σε διαδικασία ολοκλήρωσης.

Πίνακας 3.11. Κατανομή των Σχεδίων ανάλογα με το ύψος της χρηματοδότησης και τον τύπο της δραστηριότητας

Τύπος δραστηριότητας	Ύψος Χρηματοδότησης (€)		
	2.502-10.000	10.001-20.000	20.001<
Επιτόπια παρακολούθηση εργασίας	7,7%	8,9%	19,4%
Παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων	84,6%	77,8%	77,4%
Ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/ κατάρτισης	7,7%	13,3%	3,2%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το Ύψος της Χρηματοδότησης και τον τύπο της Δραστηριότητας

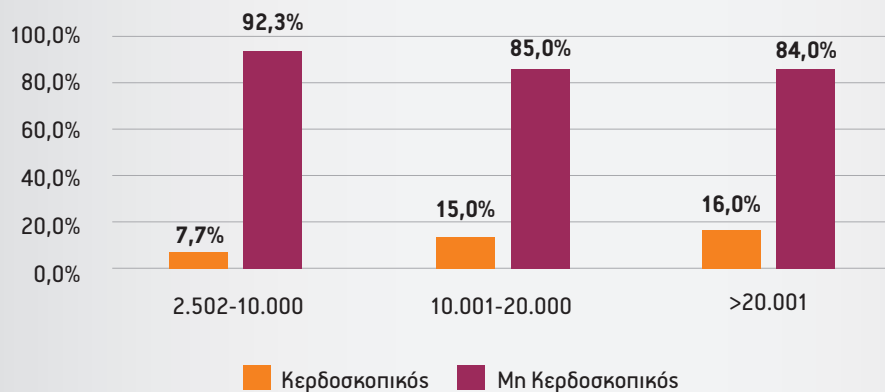

Σύμφωνα με το ανωτέρω γράφημα, διακρίνουμε ότι από τα 26 Σχέδια που έλαβαν μέχρι 10.000 ευρώ, το 84,6% περιελάμβανε την παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό, ενώ το 7,7% περιελάμβανε ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό στο εξωτερικό και το υπόλοιπο 7,7% αφορούσε επιτόπια παρακολούθηση εργασίας του εξωτερικού. Επιπλέον, από τα 40 σχέδια που έλαβαν χρηματοδότηση από 10.001 ευρώ μέχρι 20.000 ευρώ, το 77,8% περιελάμβανε την παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό, ενώ το 13,3% περιελάμβανε ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό του εξωτερικού και το υπόλοιπο 8,9% αφορούσε επιτόπια παρακολούθηση εργασίας στο εξωτερικό. Τέλος, από τα 25 σχέδια που έλαβαν χρηματοδότηση μεγαλύτερη από 20.001 ευρώ, το 77,4% περιελάμβανε την παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό, ενώ το 19,4% περιελάμβανε επιτόπια παρακολούθηση εργασίας στο εξωτερικό και το υπόλοιπο 3,2% αφορούσε ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό του εξωτερικού.

Πίνακας 3.12. Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το Ύψος της Χρηματοδότησης και εάν ο οργανισμός είναι κερδοσκοπικός

Τύπος Φορέα	Ύψος Χρηματοδότησης (€)		
	2.502-10.000	10.001-20.000	20.001<
Κερδοσκοπικός	7,7%	15,0%	16,0%
Μη κερδοσκοπικός	92,3%	85,0%	84,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

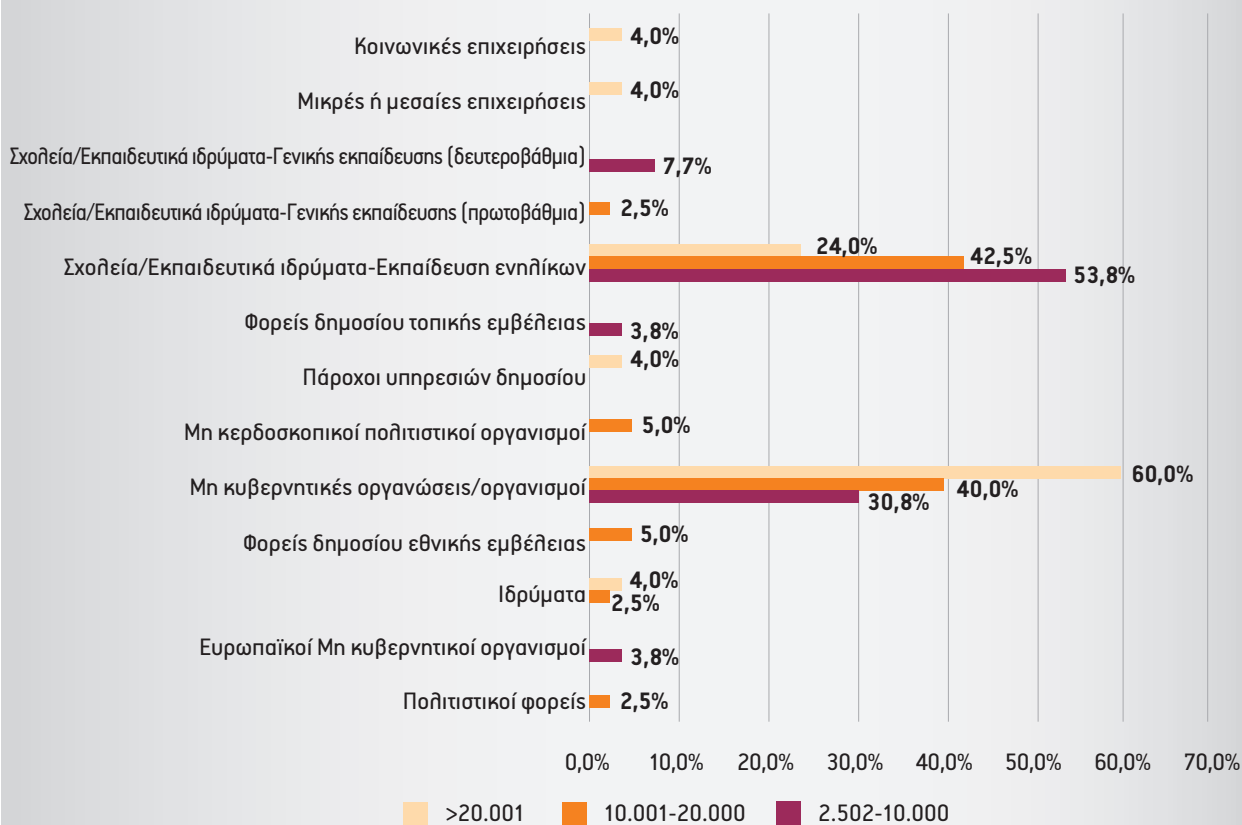
Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το Ύψος της Χρηματοδότησης και εάν ο οργανισμός είναι κερδοσκοπικός

Πίνακας 3.13. Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το ύψος της χρηματοδότησης και τον τύπο του φορέα

Τύπος Φορέα	Ύψος Χρηματοδότησης (€)		
	2.502-10.000	10.001-20.000	20.001<
Πολιτιστικοί φορείς		2,5%	
Ευρωπαϊκοί Μη Κυβερνητικοί οργανισμοί	3,8%		
Ιδρύματα		2,5%	4,0%
Φορείς δημοσίου εθνικής εμβέλειας		5,0%	
Μη κυβερνητικές οργανώσεις/οργανισμοί	30,8%	40,0%	60,0%
Μη κερδοσκοπικοί πολιτιστικοί οργανισμοί		5,0%	
Πάροχοι υπηρεσιών δημοσίου			4,0%
Φορείς δημοσίου τοπικής εμβέλειας	3,8%		
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - Εκπαίδευση ενηλίκων	53,8%	42,5%	24,0%
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - Γενικής εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια εκπαίδευση)		2,5%	
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - Γενικής εκπαίδευσης (δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	7,7%		
Μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις			4,0%
Κοινωνικές επιχειρήσεις			4,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100%

Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το Ύψος της Χρηματοδότησης και τον τύπο του Φορέα

Αναφορικά με τις κατανομές μεταξύ του ύψους της χρηματοδότησης των σχεδίων και τον τύπο των φορέων που τα υλοποιούν, από τους παραπάνω πίνακες και γραφήματα, παρατηρούμε ότι:

• Από τα 26 Σχέδια Κινητικότητας που χρηματοδοτήθηκαν από 2.502 ευρώ έως 10.000 ευρώ:

- Το 92,3% των Σχεδίων υλοποιήθηκε από μη κερδοσκοπικούς φορείς και το 7,7% από κερδοσκοπικούς.
- Το 61,5% των Σχεδίων υλοποιήθηκε από σχολεία και άλλους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, το 30,8% υλοποιήθηκε από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και το υπόλοιπο 7,7% από δημόσιους φορείς περιφερειακής εμβέλειας και Ευρωπαϊκές μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις.

• Από τα 40 Σχέδια Κινητικότητας που χρηματοδοτήθηκαν από 10.001 ευρώ έως 20.000 ευρώ:

- Το 85% των σχεδίων υλοποιήθηκε από μη κερδοσκοπικούς φορείς και το 15% από κερδοσκοπικούς.
- Το 45% των σχεδίων υλοποιήθηκε από σχολεία και άλλους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, το 40% υλοποιήθηκε από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και το υπόλοιπο 15% από δημόσιους φορείς εθνικής εμβέλειας, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις με έμφαση στον πολιτισμό, πολιτιστικούς φορείς και ιδρύματα.

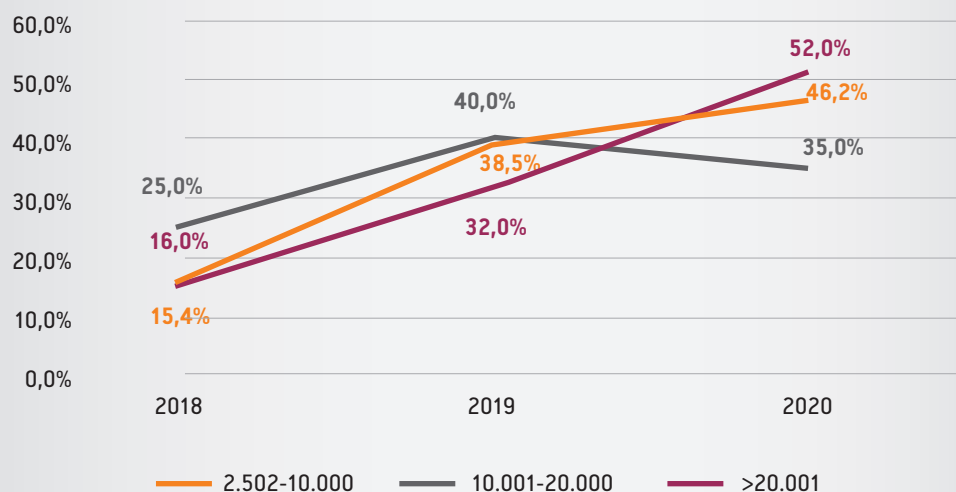
• Από τα 25 Σχέδια Κινητικότητας που χρηματοδοτήθηκαν με περισσότερα από 20.001 ευρώ:

- Το 84% των σχεδίων υλοποιήθηκε από μη κερδοσκοπικούς φορείς και το 16% από κερδοσκοπικούς.
- Το 60% των σχεδίων υλοποιήθηκε από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, το 24% υλοποιήθηκε από σχολεία και άλλους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, και το υπόλοιπο 16% από δημόσιες υπηρεσίες, ιδρύματα, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και κοινωνικές επιχειρήσεις.

Πίνακας 3.14. Κατανομή των Σχεδίων ανάλογα με το ύψος της χρηματοδότησης και με το έτος προκήρυξης

Έτος Προκήρυξης	Ύψος Χρηματοδότησης (€)		
	2.502-10.000	10.001-20.000	20.001<
2018	15,4%	25,0%	16,0%
2019	38,5%	40,0%	32,0%
2020	46,2%	35,0%	52,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

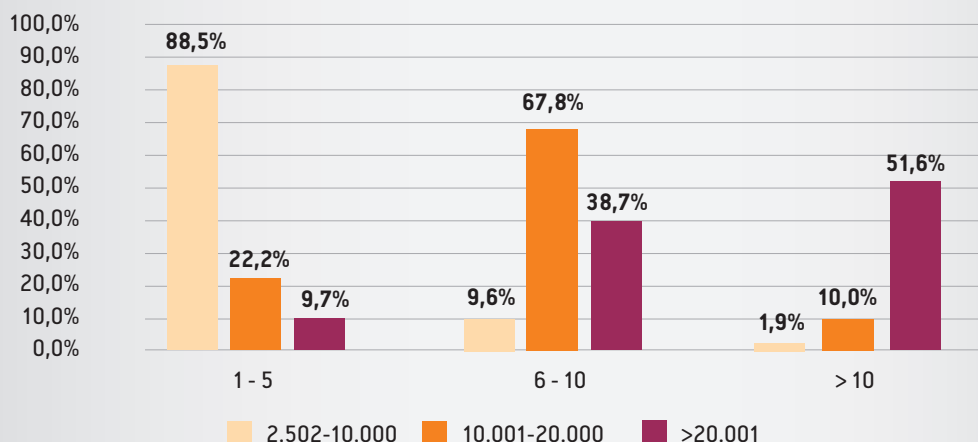
Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το Ύψος της Χρηματοδότησης και με το Έτος Προκήρυξης

Πίνακας 3.15. Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το ύψος της χρηματοδότησης και με το έτος προκήρυξης

Αριθμός Συμμετεχόντων	Ύψος Χρηματοδότησης (€)		
	2.502-10.000	10.001-20.000	20.001<
1 - 5	88,5%	22,2%	9,7%
6 - 10	9,6%	67,8%	38,7%
>10	1,9%	10,0%	51,6%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το Ύψος της Χρηματοδότησης και τον αριθμό των συμμετεχόντων

Σχετικά με τις κατανομές μεταξύ του ύψους της χρηματοδότησης των σχεδίων καθώς και το έτος προκήρυξης και τον αριθμό συμμετεχόντων, από τους παραπάνω πίνακες και γραφήματα, παρατηρούμε ότι:

- Από τα 26 Σχέδια Κινητικότητας που χρηματοδοτήθηκαν από 2.502 ευρώ έως 10.000 ευρώ:

- Το 15,4% των σχεδίων αφορά προσκλήσεις του 2018, το 38,5% των σχεδίων αφορά προσκλήσεις του 2019 και το υπόλοιπο 46,2% αφορά προσκλήσεις του 2020.
- Στο 88,5% των σχεδίων συμμετείχαν από 1 μέχρι και 5 εκπαιδευόμενοι, στο 9,6% των σχεδίων συμμετείχαν από 6 έως και 10 εκπαιδευόμενοι και στο υπόλοιπο 1,9% των σχεδίων συμμετείχαν περισσότεροι από 10 εκπαιδευόμενοι.

- Από τα 40 Σχέδια Κινητικότητας που χρηματοδοτήθηκαν από 10.001 ευρώ έως 20.000 ευρώ:

- Το 25% των σχεδίων αφορά προσκλήσεις του 2018, το 40% των σχεδίων αφορά προσκλήσεις του 2019 και το υπόλοιπο 35% αφορά προσκλήσεις του 2020.
- Στο 22,2% των σχεδίων συμμετείχαν από 1 μέχρι και 5 εκπαιδευόμενοι, στο 67,8% των σχεδίων συμμετείχαν από 6 μέχρι και 10 εκπαιδευόμενοι και στο υπόλοιπο 10% των σχεδίων συμμετείχαν περισσότεροι από 10 εκπαιδευόμενοι.

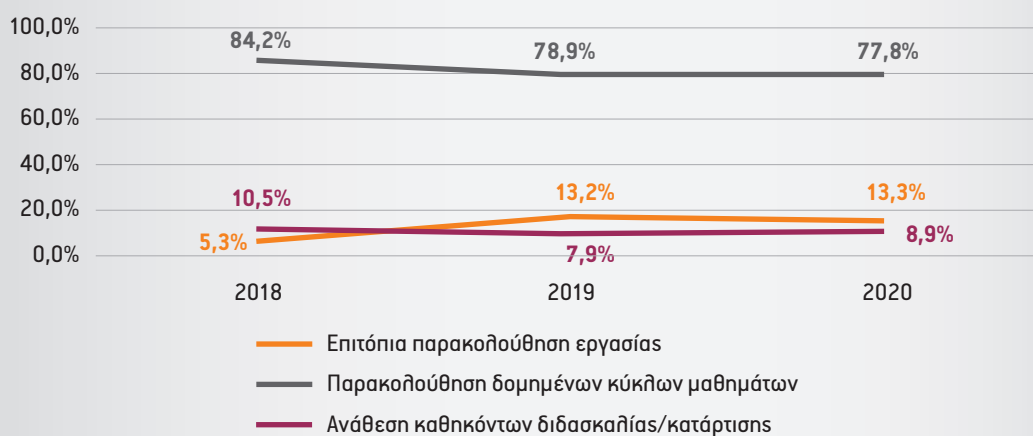
- Από τα 25 Σχέδια Κινητικότητας που χρηματοδοτήθηκαν με περισσότερα από 20.001 ευρώ:

- Το 16% των σχεδίων αφορά προσκλήσεις του 2018, το 32% των σχεδίων αφορά προσκλήσεις του 2019 και το υπόλοιπο 52% αφορά προσκλήσεις του 2020.
- Στο 9,7% των σχεδίων συμμετείχαν από 1 μέχρι και 5 εκπαιδευόμενοι, στο 38,7% των σχεδίων συμμετείχαν από 6 μέχρι 10 εκπαιδευόμενοι και στο υπόλοιπο 51,6% των σχεδίων συμμετείχαν περισσότεροι από 10 εκπαιδευόμενοι.

Πίνακας 3.16. Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το έτος προκήρυξης και τον τύπο της δραστηριότητας

Τύπος Δραστηριότητας	Έτος Προκήρυξης		
	2018	2019	2020
Επιτόπια παρακολούθηση εργασίας	5,3%	13,2%	13,3%
Παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων	84,2%	78,9%	77,8%
Ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης	10,5%	7,9%	8,9%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

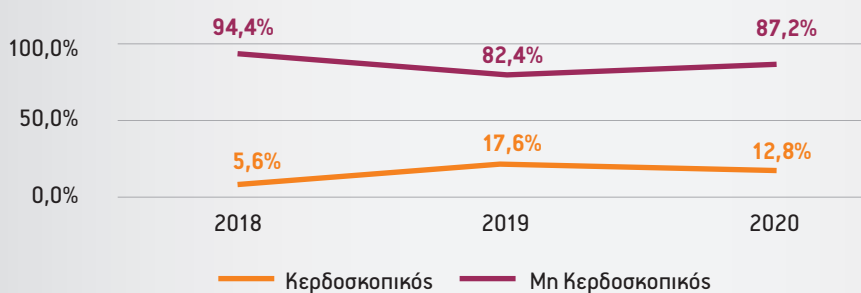
Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το Έτος Προκήρυξης και τον τύπο της δραστηριότητας

Πίνακας 3.17. Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το έτος προκήρυξης και με το εάν ο φορέας είναι κερδοσκοπικός

Κερδοσκοπικός ή μη οργανισμός	Έτος Προκήρυξης		
	2018	2019	2020
Κερδοσκοπικός	5,6%	17,6%	12,8%
Μη κερδοσκοπικός	94,4%	82,4%	87,2%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το Έτος Προκήρυξης και με το εάν ο οργανισμός είναι κερδοσκοπικός

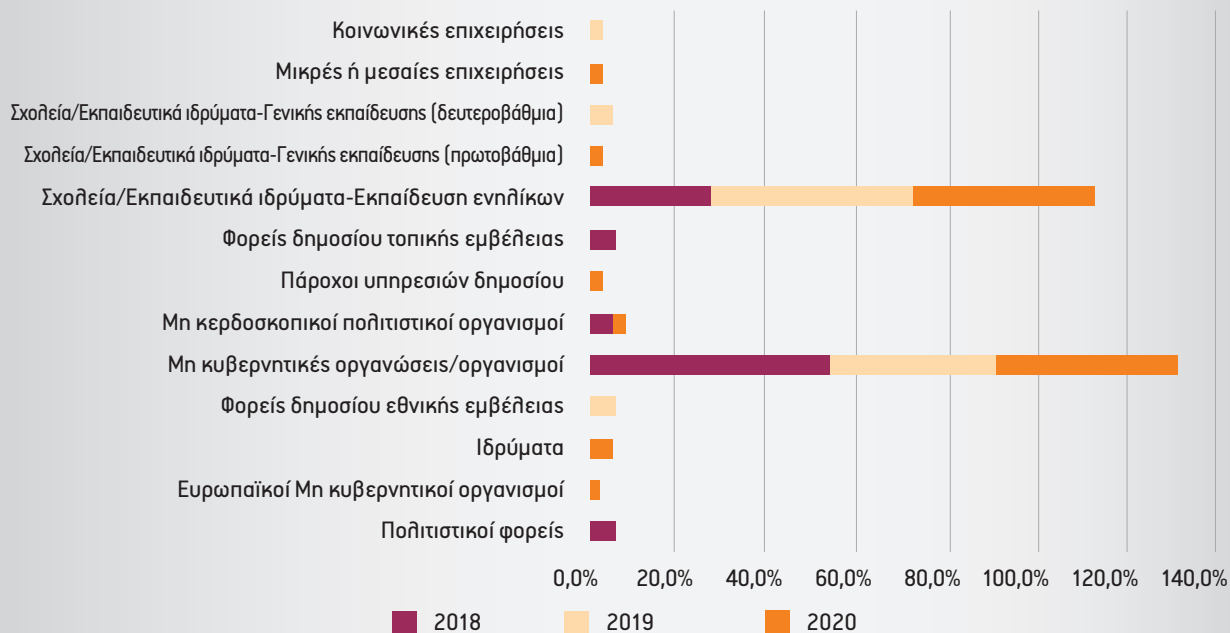

Πίνακας 3.18. Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το έτος προκήρυξης και με τον τύπο του φορέα

Τύπος Φορέα	Έτος Προκήρυξης		
	2018	2019	2020
Πολιτιστικοί φορείς	5,6%		
Ευρωπαϊκοί Μη Κυβερνητικοί οργανισμοί			2,6%

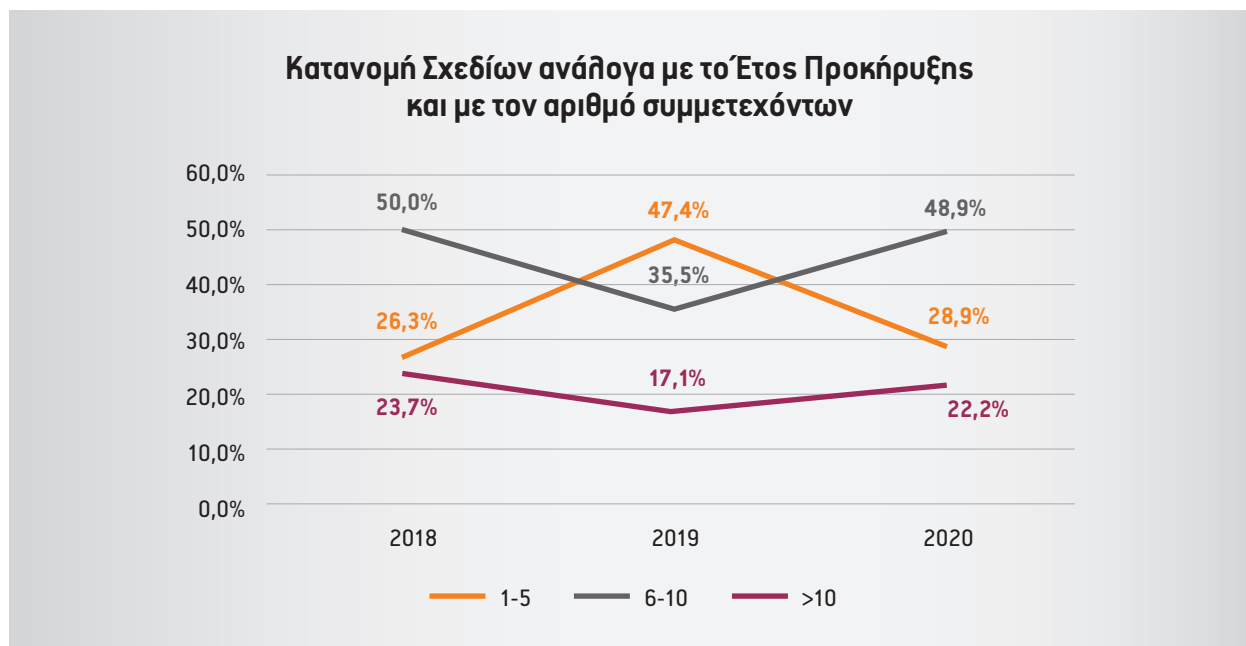
Ιδρύματα			5,1%
Φορείς δημοσίου εθνικής εμβέλειας		5,9%	
Μη κυβερνητικές οργανώσεις/οργανισμοί	55,6%	38,2%	41,0%
Μη κερδοσκοπικοί πολιτιστικοί οργανισμοί	5,6%		2,6%
Πάροχοι υπηρεσιών δημοσίου			2,6%
Φορείς δημοσίου τοπικής εμβέλειας	5,6%		
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - Εκπαίδευση ενηλίκων	27,8%	47,1%	41,0%
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - Γενικής εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια εκπαίδευση)			2,6%
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - Γενικής εκπαίδευσης (δευτεροβάθμια εκπαίδευση)		5,9%	
Μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις			2,6%
Κοινωνικές επιχειρήσεις		2,9%	
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το Έτος Προκήρυξης και με τον τύπο του Φορέα

Πίνακας 3.19. Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με το έτος προκήρυξης και με τον αριθμό των συμμετεχόντων

Αριθμός συμμετεχόντων	Έτος Προκήρυξης		
	2018	2019	2020
1 - 5	26,3%	47,4%	28,9%
6 - 10	50,0%	35,5%	48,9%
>10	23,7%	17,1%	22,2%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

Όσον αφορά στα χαρακτηριστικά των Σχεδίων Κινητικότητας του τομέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων που υλοποιήθηκαν ανάλογα με το έτος προκήρυξης, παρατηρούμε σύμφωνα με τους ανωτέρω πίνακες και γραφήματα, τα ακόλουθα:

• **Σχετικά με τα 18 Σχέδια Κινητικότητας του τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων με έτος Προκήρυξης το 2018:**

- Το 84,2% των Σχεδίων αφορά σε παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό, το 10,5% σε ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό του εξωτερικού και το υπόλοιπο 5,3% αφορά στην επιτόπια παρακολούθηση εργασίας στο εξωτερικό.
- Το 94,4% των Σχεδίων υλοποιήθηκε από μη κερδοσκοπικούς φορείς και το 5,6% από κερδοσκοπικούς.
- Το 55,6% υλοποιήθηκε από μη κυβερνητικούς οργανισμούς και το 27,8% από εκπαιδευτικούς οργανισμούς ενηλίκων.
- Το 50% αφορούσε Σχέδια στα οποία συμμετείχαν από 6 μέχρι και 10 συμμετέχοντες, το 26,3% αφορά Σχέδια που συμμετείχαν μέχρι 5 εκπαιδευόμενοι και το υπόλοιπο 23,7% αφορά Σχέδια με παραπάνω από 10 συμμετέχοντες.

• **Σχετικά με τα 34 Σχέδια Κινητικότητας του τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων με έτος Προκήρυξης το 2019:**

- Το 78,9% των Σχεδίων αφορά στην παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό, το 13,2% αφορά στην επιτόπια παρακολούθηση εργασίας στο εξωτερικό και τέλος το υπόλοιπο 7,9% αφορά στην ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό του εξωτερικού.
- Το 82,4% των Σχεδίων υλοποιήθηκε από μη κερδοσκοπικούς φορείς και το 17,6% από κερδοσκοπικούς.
- Το 47,1% υλοποιήθηκε από εκπαιδευτικούς οργανισμούς ενηλίκων και το 38,2% από μη κυβερνητικούς οργανισμούς.
- Το 47,4% αφορά Σχέδια στα οποία συμμετείχαν μέχρι 5 εκπαιδευόμενοι, το 35,5% αφορά Σχέδια που συμμετείχαν από 6 μέχρι και 10 συμμετέχοντες και το υπόλοιπο 17,1% αφορά Σχέδια με παραπάνω από 10 συμμετέχοντες.

• **Σχετικά με τα 39 Σχέδια Κινητικότητας του τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων με έτος Προκήρυξης το 2020:**

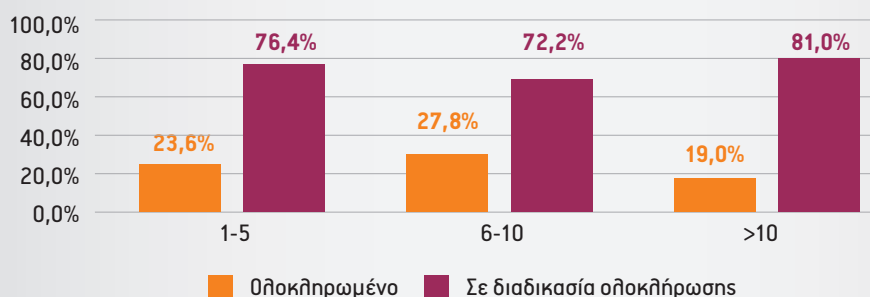
- Το 77,8% των Σχεδίων αφορά σε παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό, το 13,3% αφορά στην επιτόπια παρακολούθηση εργασίας στο εξωτερικό και τέλος το υπόλοιπο 8,9% σε ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό του εξωτερικού.
- Το 87,2% των Σχεδίων υλοποιήθηκε από μη κερδοσκοπικούς φορείς και το 12,8% από κερδοσκοπικούς.
- Το 41% υλοποιήθηκε από εκπαιδευτικούς οργανισμούς ενηλίκων και το 41% από μη κυβερνητικούς οργανισμούς.

- Το 48,9% αφορά Σχέδια στα οποία συμμετείχαν από 6 μέχρι και 10 συμμετέχοντες, το 28,9% αφορά Σχέδια που συμμετείχαν μέχρι 5 εκπαιδευόμενοι και τέλος το υπόλοιπο 22,12% αφορά Σχέδια με παραπάνω από 10 συμμετέχοντες.

Πίνακας 3.20. Κατανομή των Σχεδίων ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων και την κατάσταση ολοκλήρωσής τους

Κατάσταση Σχεδίων	Αριθμός συμμετεχόντων		
	1 - 5	6 - 10	>10
Ολοκληρωμένο	23,6%	27,8%	19,0%
Σε διαδικασία ολοκλήρωσης	76,4%	72,2%	81,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

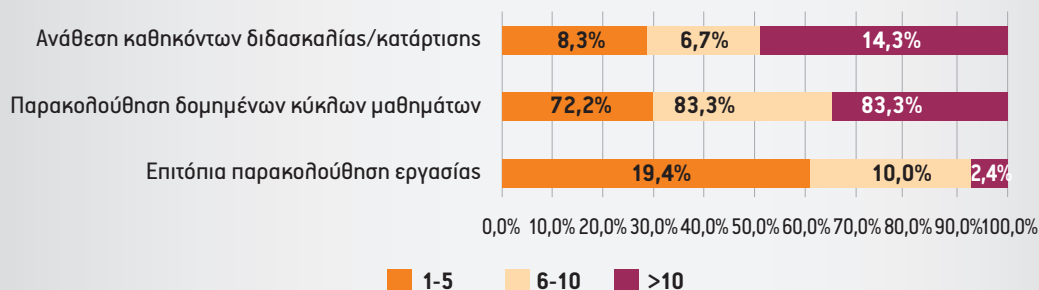
Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με τον αριθμό συμμετεχόντων και την ολοκλήρωσή τους

Πίνακας 3.21. Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων και τον τύπο της δραστηριότητας

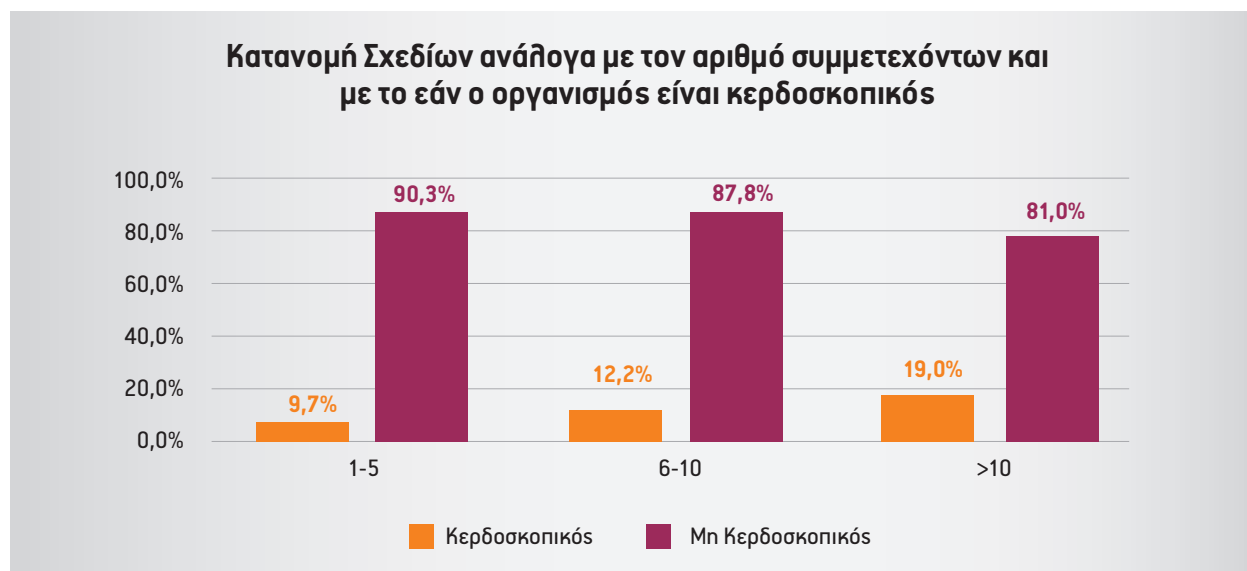
Τύπος Δραστηριότητας	Αριθμός συμμετεχόντων		
	1 - 5	6 - 10	>10
Επιτόπια παρακολούθηση εργασίας	19,4%	10,0%	2,4%
Παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων	72,2%	83,3%	83,3%
Ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/ κατάρτισης	8,3%	6,7%	14,3%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με τον αριθμό συμμετεχόντων και τον τύπο Δραστηριότητας

Πίνακας 3.22. Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων και με το εάν είναι κερδοσκοπικός οργανισμός

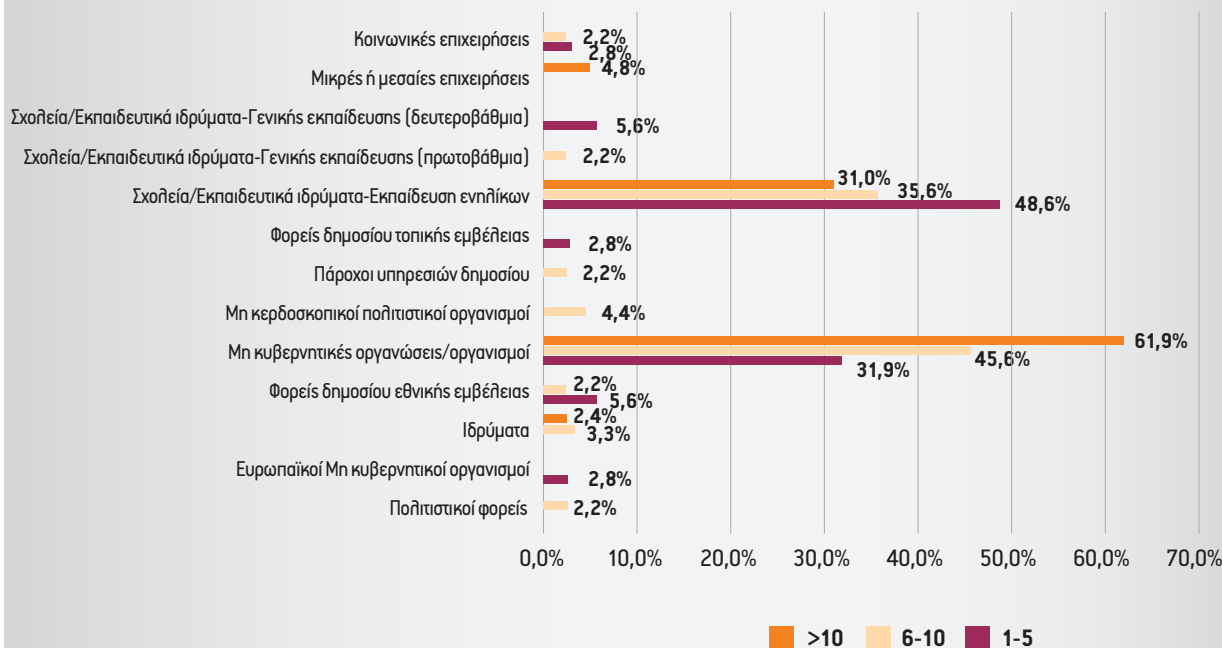
Κερδοσκοπικός ή μη οργανισμός	Αριθμός συμμετεχόντων		
	1 - 5	6 - 10	>10
Κερδοσκοπικός	9,7%	12,2%	19,0%
Μη κερδοσκοπικός	90,3%	87,8%	81,0%
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

Πίνακας 3.23. Κατανομή των Σχεδίων ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων και με τον τύπο του φορέα

Τύπος Φορέα	Αριθμός συμμετεχόντων		
	1 - 5	6 - 10	>10
Πολιτιστικοί φορείς		2,2%	
Ευρωπαϊκοί Μη Κυβερνητικοί οργανισμοί	2,8%		
Ιδρύματα		3,3%	2,4%
Φορείς δημοσίου εθνικής εμβέλειας	5,6%	2,2%	
Μη κυβερνητικές οργανώσεις/οργανισμοί	31,9%	45,6%	61,9%
Μη κερδοσκοπικοί πολιτιστικοί οργανισμοί		4,4%	
Πάροχοι υπηρεσιών δημοσίου		2,2%	
Φορείς δημοσίου τοπικής εμβέλειας	2,8%		
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - Εκπαίδευση ενηλίκων	48,6%	35,6%	31,0%
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - πρωτοβάθμια εκπαίδευση		2,2%	
Σχολεία/Εκπαιδευτικά Ιδρύματα - δευτεροβάθμια εκπαίδευση	5,6%		
Μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις			4,8%
Κοινωνικές επιχειρήσεις	2,8%	2,2%	
Σύνολο	100,0%	100,0%	100,0%

Κατανομή Σχεδίων ανάλογα με τον αριθμό συμμετεχόντων και με το εάν ο οργανισμός είναι κερδοσκοπικός

Όσον αφορά στις κατανομές μεταξύ του αριθμού των συμμετεχόντων των σχεδίων και τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά, από τους ανωτέρω πίνακες και γραφήματα, διακρίνουμε ότι:

• **Σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας του τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων που συμμετείχαν μέχρι 5 συμμετέχοντες παρατηρούμε τα εξής:**

- Το 72,2% των Σχεδίων αφορά σε παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό, το 19,4% αφορά στην επιτόπια παρακολούθηση εργασίας στο εξωτερικό και τέλος το υπόλοιπο 8,3% σε ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό του εξωτερικού.
- Το 90,3% των Σχεδίων υλοποιήθηκε από μη κερδοσκοπικούς φορείς και το 9,7% από κερδοσκοπικούς.
- Το 54,2% υλοποιήθηκε από εκπαιδευτικούς οργανισμούς, το 31,9% από μη κυβερνητικούς οργανισμούς και το 5,6% από εθνικούς δημόσιους φορείς

• **Σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας του τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων που συμμετείχαν από 6 μέχρι και 10 συμμετέχοντες παρατηρούμε τα εξής:**

- Το 83,3% των Σχεδίων αφορά σε παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό, το 10% αφορά στην επιτόπια παρακολούθηση εργασίας στο εξωτερικό και τέλος το υπόλοιπο 6,7% σε ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό του εξωτερικού.

- Το 87,8% των Σχεδίων υλοποιήθηκε από μη κερδοσκοπικούς φορείς και το 12,2% από κερδοσκοπικούς.
- Το 45,6% υλοποιήθηκε από μη κυβερνητικούς οργανισμούς, το 37,8% από εκπαιδευτικούς οργανισμούς και το 4,4% από πολιτιστικούς μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς.

• **Σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας του τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων που συμμετείχαν περισσότεροι από 10 συμμετέχοντες παρατηρούμε τα κάτωθι:**

- Το 83,3% των Σχεδίων αφορά σε παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό, το 14,3% αφορά σε ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό του εξωτερικού και τέλος το υπόλοιπο 2,4% στην επιτόπια παρακολούθηση εργασίας στο εξωτερικό.
- Το 81% των Σχεδίων υλοποιήθηκε από μη κερδοσκοπικούς φορείς και το 19% από κερδοσκοπικούς.
- Το 61,9% υλοποιήθηκε από μη κυβερνητικούς οργανισμούς και το 31% από εκπαιδευτικούς οργανισμούς ενηλίκων.

3.2. Σύνοψη κύριων συμπερασμάτων σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018-2020

Στην παρούσα ενότητα, παρουσιάζονται τα κύρια συμπεράσματα από την μελέτη και αποτύπωση των δεδομένων των Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018-2020. Συγκεκριμένα, τα κύρια συμπεράσματα που εξάγονται είναι τα ακόλουθα:

• **Από τα 91 σχέδια:**

- 68 σχέδια (74,7%) βρίσκονται στη διαδικασία ολοκλήρωσης.
- 79 σχέδια (86,8%) υλοποιούνται από μη κερδοσκοπικό οργανισμό.
- 39 σχέδια (42,9%) υλοποιούνται από μη κυβερνητικές οργανώσεις/οργανισμοί και 37 σχέδια (40,7%) υλοποιούνται από Σχολεία/Εκπαιδευτικά ιδρύματα - Εκπαίδευση ενηλίκων.
- 12 σχέδια (13,2%) υλοποιούνται από φορέα με έδρα την Αθήνα, 10 σχέδια (11,0%) υλοποιούνται από φορέα με έδρα την Λάρισα και 9 σχέδια (9,9%) υλοποιούνται από φορέα με έδρα την Θεσσαλονίκη.
- 26 σχέδια (28,6%) υλοποιούνται από φορέα που εδρεύει στην περιφέρεια Θεσσαλίας.
- 39 σχέδια (42,9%) αφορούν σχέδια με έτος πρόσκλησης το 2020, ενώ τα 34 (37,4%) σχέδια με έτος πρόσκλησης το 2019.
- 40 σχέδια (44,0%) χρηματοδοτήθηκαν με πόσο μεταξύ 10.001 € και 20.000 €.

• **Από τις 204 δραστηριότητες εκπαίδευσης:**

- Οι 162 δραστηριότητες (79,4%) αφορούν Παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων.
- Στις 90 δραστηριότητες (44,1%) συμμετείχαν 6 με 10 εκπαιδευόμενοι.

• **Επιπλέον χρήσιμα συμπεράσματα από την ανάλυση των δεδομένων:**

- Τα σχέδια που περιείχαν δραστηριότητα επιτόπια παρακολούθηση εργασίας έλαβαν μεγαλύτερη χρηματοδότηση καθώς από τα σχέδια που έλαβαν πάνω από 20.001 € το 19,4% αφορούσε τα εν λόγω σχέδια. Τα σχέδια που περιείχαν δραστηριότητα παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων έλαβαν μικρότερη χρηματοδότηση καθώς από τα σχέδια που έλαβαν μεταξύ 2.502 € και 10.000 € το 84,6% αφορούσε τα εν λόγω σχέδια. Τέλος, τα σχέδια που περιείχαν δραστηριότητα ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης έλαβαν σε μεγαλύτερο βαθμό χρηματοδότηση μεταξύ 10.001 € και 20.000 € καθώς από τα σχέδια που έλαβαν χρηματοδότηση σε αυτό το εύρος το 13,3% αφορούσε τα εν λόγω σχέδια.
- Τα σχέδια που υλοποιούνται από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς έλαβαν μικρότερη χρηματοδότηση καθώς το 92,3% που χρηματοδοτήθηκε με ποσό μεταξύ 2.502 € και 10.000 € αφορούσε τα εν λόγω σχέδια. Αντιθέτως, τα σχέδια που υλοποιούνται από κερδοσκοπικούς οργανισμούς έλαβα μεγαλύτερη χρηματοδότηση καθώς το 16,0% από όσα χρηματοδοτήθηκαν με πάνω από 20.001 € αφορούσε τα εν λόγω σχέδια.
- Το 46,2% των σχεδίων με χρηματοδότηση μεταξύ 2.502 € και 10.000 € αφορά σχέδια με έτος πρόσκλησης το 2020. Το 40,0% των σχεδίων με χρηματοδότηση μεταξύ 10.001 € και 20.000 € αφορά σχέδια με έτος πρόσκλησης το 2019. Τέλος, το 52,0% των σχεδίων με χρηματοδότηση πάνω από 20.001 € αφορά σχέδια με έτος πρόσκλησης το 2020.
- Το 88,5% των σχεδίων με χρηματοδότηση μεταξύ 2.502 € και 10.000 € αφορά σχέδια με έναν έως πέντε συμμετέχοντες. Το 67,8% των σχεδίων με χρηματοδότηση μεταξύ 10.001 € και 20.000 € αφορά σχέδια με έξι έως και δέκα συμμετέχοντες. Τέλος, το 51,6% των σχεδίων με χρηματοδότηση πάνω από 20.001 € αφορά σχέδια με περισσότερους από δέκα συμμετέχοντες.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό (94,4%) σχεδίων που υλοποιήθηκαν από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς αφορά σχέδια με έτος πρόσκλησης το 2018. Το μεγαλύτερο ποσοστό (17,6%) των σχεδίων που υλοποιήθηκαν από κερδοσκοπικούς οργανισμούς για συγκεκριμένο έτος πρόσκλησης αφορά σχέδια με έτος πρόσκλησης το 2019.
- Το 50% των σχεδίων του 2018 αφορά σχέδια με ένα έως πέντε συμμετέχοντες. Το 47,4% των σχεδίων του 2019 αφορά και πάλι σχέδια με ένα έως πέντε συμμετέχοντες. Τέλος, 48,9% των σχεδίων του 2020 αφορά σχέδια με έξι έως και δέκα συμμετέχοντες.
- Το 72,2% των σχεδίων με ένα έως πέντε συμμετέχοντες αφορά δραστηριότητα παρακολούθησης δομημένων κύκλων μαθημάτων. Το 83,3% των σχεδίων με έξι έως δέκα συμμετέχοντες αφορά και πάλι δραστηριότητα παρακολούθησης δομημένων κύκλων μαθημάτων. Τέλος, το 83,3% των σχεδίων με περισσότερους από δέκα συμμετέχοντες αφορά δραστηριότητα παρακολούθησης δομημένων κύκλων μαθημάτων. Βλέπουμε λοιπόν, ότι η παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων συναντάται στην πλειοψηφία των Σχεδίων που υλοποιήθηκαν την περίοδο 2018-2020.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

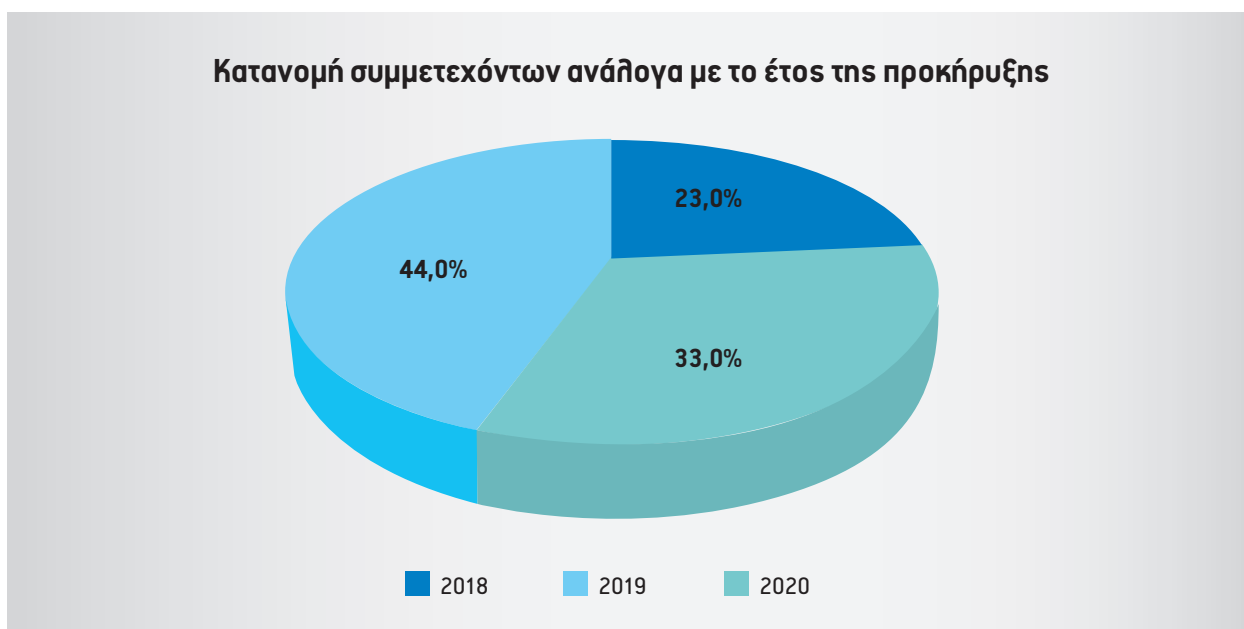
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ERASMUS+: ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ, ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΑΣΕΙΣ

4.1. Στοιχεία των Συμμετεχόντων στα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018-2020: Γενικές Πληροφορίες Συμμετεχόντων

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων σχετικά με ερωτήματα που αφορούν στο είδος της εκπαίδευσης, την αναγνώριση και την ικανοποίηση που έλαβαν από την συμμετοχή σε Σχέδιο Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018-2020. Ακολουθούν οι σχετικοί πίνακες, τα αντίστοιχα γραφήματα και ο σχολιασμός τους.

Πίνακας 4.1 1. Κατανομή συμμετεχόντων ανάλογα με το έτος της προκήρυξης

Έτος Προκήρυξης	Αριθμός Συμμετεχόντων	Ποσοστό
2018	130	23,3%
2019	181	32,4%
2020	248	44,4%
Σύνολο	559	100,0%

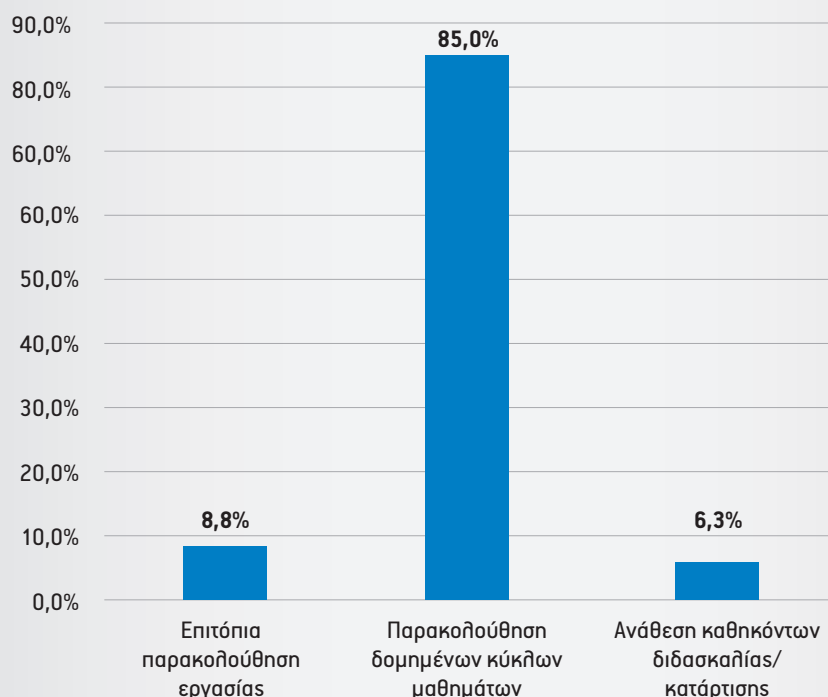

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.1.1. παρατηρούμε ότι από τους 559 ωφελοούμενους που συμμετείχαν σε Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018 - 2020, οι 130 (23,3%) συμμετείχαν σε Σχέδια με έτος Πρόσκλησης το 2018, οι 181 (32,4%) το 2019 και οι 248 (44,4%) το 2020. Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω οι περισσότεροι συμμετέχοντες συμμετείχαν σε Σχέδιο με έτος Πρόσκλησης το 2020.

Πίνακας 4.1 2. Κατανομή συμμετεχόντων ανάλογα με τον τύπο δραστηριότητας

Τύπος δραστηριότητας	Αριθμός Συμμετεχόντων	Ποσοστό
Επιτόπια παρακολούθηση εργασίας	49	8,8%
Παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων	475	85,0%
Ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης	35	6,3%
Σύνολο	559	100,0%

Κατανομή συμμετεχόντων ανάλογα με τον τύπο δραστηριότητας

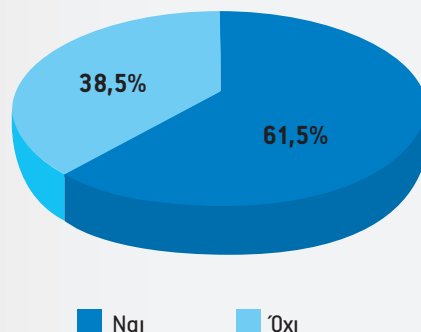

Στον παραπάνω πίνακα διακρίνουμε ότι από τους 559 συμμετέχοντες σε Σχέδια, οι 49 (8,8%) έλαβαν μέρος σε επιτόπια παρακολούθηση εργασίας, οι 475 (85,0 %) σε παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων και οι 35 (6,3%) σε δραστηριότητα με αντικείμενο την ανάθεση καθηκόντων διδασκαλίας/κατάρτισης. Όπως παρατηρούμε η μεγάλη πλειοψηφία συμμετείχε στην «Παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων».

Πίνακας 4.1 3. Κατανομή συμμετεχόντων ανάλογα με τη συμμετοχή τους σε χρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα Erasmus+ ή άλλο πρόγραμμα δια βίου μάθησης στο παρελθόν

Πρώτη συμμετοχή σε Πρόγραμμα	Αριθμός Συμμετεχόντων	Ποσοστό
Ναι	344	61,5%
Όχι	215	38,5%
Σύνολο	559	100,0%

Κατανομή συμμετεχόντων ανάλογα με τη συμμετοχή τους σε χρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα Erasmus+ ή άλλο πρόγραμμα δια βίου μάθησης στο παρελθόν

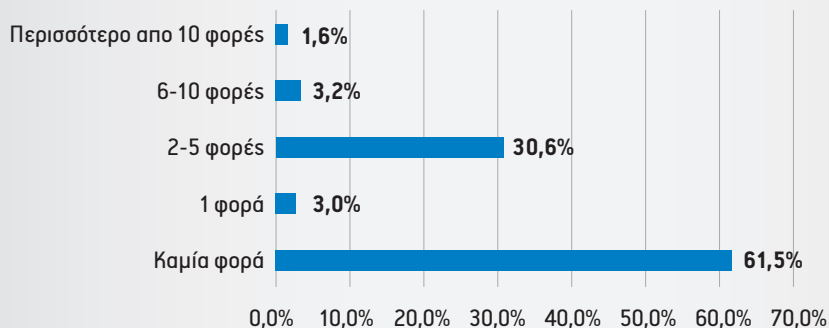

Στο σύνολο των 559 συμμετεχόντων σε Σχέδια Κινητικότητας κατά την περίοδο 2018 - 2020, οι 344 (61,5%) συμμετείχαν πρώτη φορά, ενώ οι υπόλοιποι 215 (38,5%) είχαν συμμετάσχει ξανά στο παρελθόν σε χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα Erasmus+ ή άλλο πρόγραμμα δια βίου μάθησης.

Πίνακας 4.1.4. Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με το πόσες φορές έχουν συμμετάσχει σε χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα Erasmus+ ή άλλο πρόγραμμα διά βίου μάθησης τα προηγούμενα 4 χρόνια

Συμμετοχές σε Πρόγραμμα τα προηγούμενα 4 χρόνια	Αριθμός Συμμετεχόντων	Ποσοστό
Καμία φορά	344	61,5%
1 φορά	17	3,0%
2 - 5 φορές	171	30,6%
6 - 10 φορές	18	3,2%
Περισσότερες από 10 φορές	9	1,6%
Σύνολο	559	100,0%

Κατανομή συμμετεχόντων ανάλογα με το πόσες φορές έχουν συμμετάσχει σε χρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα Erasmus+ ή άλλο πρόγραμμα δια βίου μάθησης τα προηγούμενα 4 χρόνια

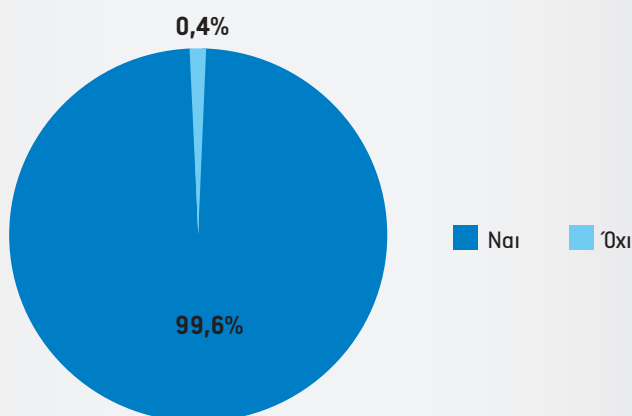

Όπως διακρίνουμε στον παραπάνω πίνακα, οι 344 συμμετέχοντες (61,5%) έλαβαν μέρος πρώτη φορά σε χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα Erasmus+ ή άλλο πρόγραμμα δια βίου μάθησης, οι 17 (3,0%) έχουν συμμετάσχει άλλη μια φορά, οι 171 (30,6%) έχουν συμμετάσχει άλλες δύο με πέντε φορές, οι 18 (3,2%) έχουν συμμετάσχει έξι με δέκα φορές και τέλος οι 9 (1,6%) έχουν συμμετάσχει περισσότερες από δέκα φορές.

Πίνακας 4.1.5. Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με τις προθέσεις τους σχετικά με το εάν θα συμμετείχαν σε άλλο πρόγραμμα Erasmus στο μέλλον

Συμμετοχή σε προγράμματα Erasmus+ στο μέλλον	Αριθμός Συμμετεχόντων	Ποσοστό
Ναι	557	99,6%
Όχι	2	0,4%
Σύνολο	559	100,0%

Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με τις προθέσεις τους σχετικά με το εάν θα συμμετείχαν σε άλλο πρόγραμμα Erasmus+ στο μέλλον

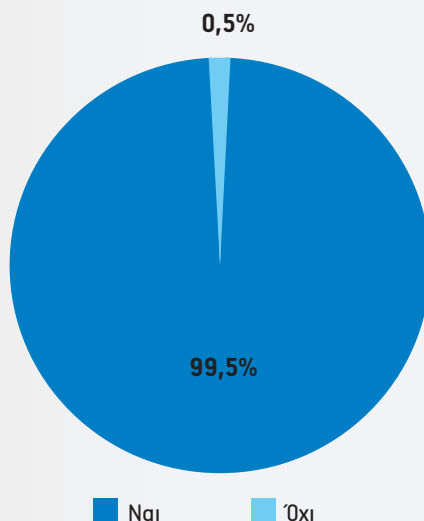

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, οι 557 συμμετέχοντες (99,6%) επιθυμούν να συμμετάσχουν ξανά στο μέλλον σε άλλο πρόγραμμα Erasmus+, ενώ οι 2 συμμετέχοντες (0,4%) δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν άλλη φορά στο μέλλον.

Πίνακας 4.1.6. Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με το εάν θα συνιστούσαν σε συνάδελφό τους τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα Erasmus+

Σύσταση σε συνάδελφο για συμμετοχή σε πρόγραμμα Erasmus+	Αριθμός Συμμετεχόντων	Ποσοστό
Ναι	556	99,5%
Όχι	3	0,5%
Σύνολο	559	100,0%

Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με το εάν θα συνιστούσαν σε συνάδελφό τους τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα Erasmus+

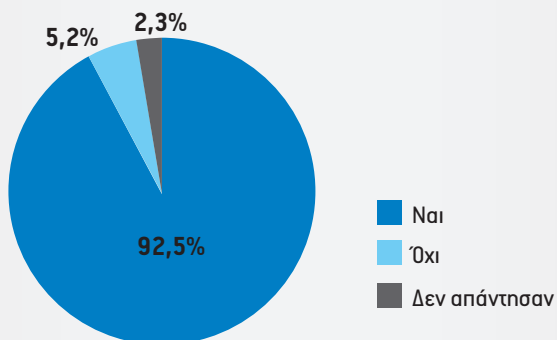

Όπως παρατηρούμε στον ανωτέρω πίνακα, οι 556 συμμετέχοντες (99,5%) θα συνιστούσαν σε συνάδελφό τους να συμμετάσχει σε πρόγραμμα Erasmus+, ενώ οι 3 συμμετέχοντες (0,5%) δεν θα συνιστούσαν σε συνάδελφό τους να συμμετάσχει.

Πίνακας 4.1.7. Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με το εάν υπέγραψαν συμφωνητικό κινητικότητας πριν από την μετακίνησή τους

Συμφωνητικό κινητικότητας	Αριθμός Συμμετεχόντων	Ποσοστό
Ναι	517	92,5%
Όχι	29	5,2%
Δεν απάντησαν	13	2,3%
Σύνολο	559	100,0%

Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με το εάν θα υπέγραψαν συμφωνητικό κινητικότητας πριν από την μετακίνησή τους

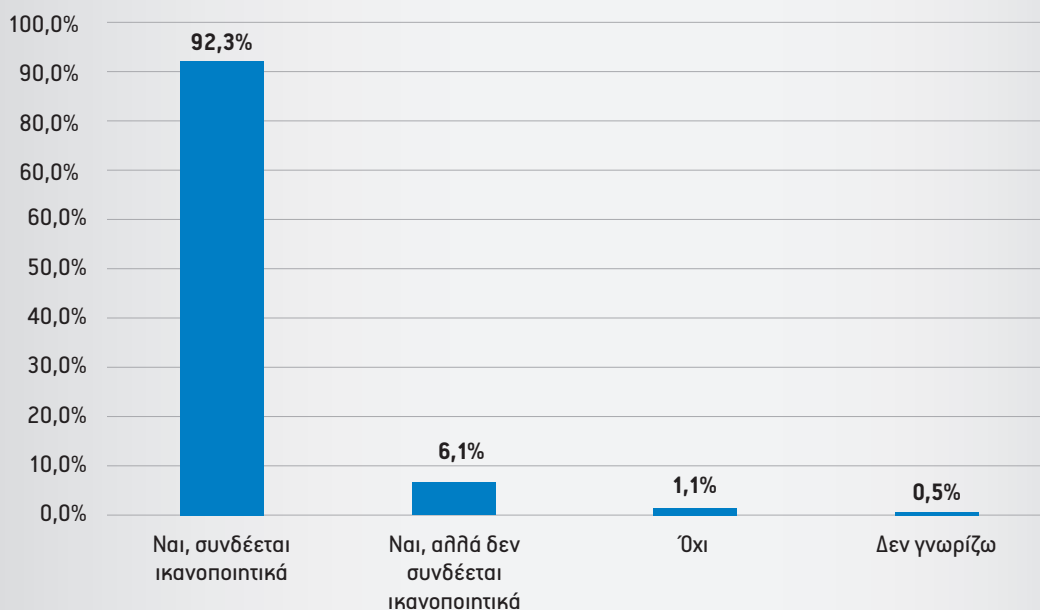

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα, οι 517 συμμετέχοντες (92,5%) υπέγραψαν συμφωνητικό κινητικότητας πριν από την μετακίνησή τους, οι 29 συμμετέχοντες (5,2%) δεν υπέγραψαν κάποιο συμφωνητικό και οι 13 συμμετέχοντες (2,3%) δεν απάντησαν στην ερώτηση.

Πίνακας 4.1.8. Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με το εάν η δραστηριότητα στην οποία συμμετείχαν συνδέεται με τις ανάγκες και τους στόχους του φορέα τους

Σύνδεση δραστηριότητας με τις ανάγκες και τους στόχους του φορέα	Αριθμός Συμμετεχόντων	Ποσοστό
Ναι, συνδέεται ικανοποιητικά	516	92,3%
Ναι, αλλήλ δεν συνδέεται ικανοποιητικά	34	6,1%
Όχι	6	1,1%
Δεν γνωρίζω	3	0,5%
Σύνολο	559	100,0%

Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με το εάν η δραστηριότητα στην οποία συμμετείχαν συνδέεται με τις ανάγκες και τους στόχους του φορέα τους

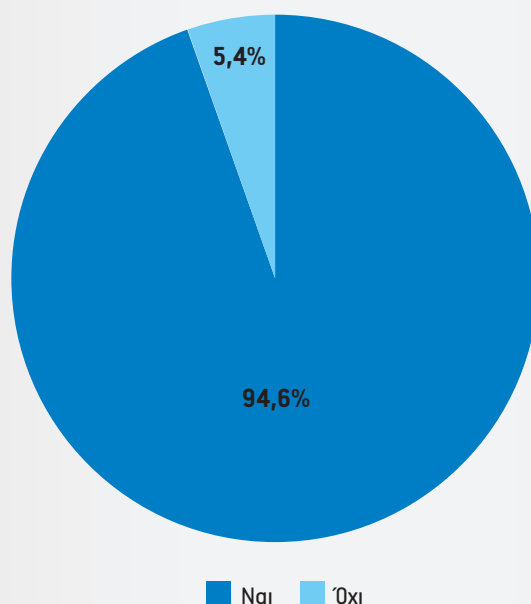

Όσον αφορά στην κατανομή των απαντήσεων των συμμετεχόντων σχετικά με την σύνδεση της δραστηριότητας στην οποία συμμετείχαν και τις ανάγκες και τους στόχους του φορέα τους, οι 516 συμμετέχοντες (92,3%) απάντησαν πως συνδέεται ικανοποιητικά, οι 34 συμμετέχοντες (6,1%) απάντησαν πως συνδέεται αλλήλ όχι ικανοποιητικά, οι 6 συμμετέχοντες (1,1%) απάντησαν πως δεν συνδέεται και τέλος οι 3 συμμετέχοντες (0,5%) απάντησαν πως δεν γνωρίζουν.

Πίνακας 4.1.9. Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με το εάν έλαβαν επίσημη αναγνώριση ότι ολοκληρώθηκε με επιτυχία η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα Erasmus+

Επίσημη αναγνώριση συμμετέχοντα	Αριθμός συμμετεχόντων	Ποσοστό
Ναι	529	94,6%
Όχι	30	5,4%
Σύνολο	559	100,0%

Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με το εάν έλαβαν επίσημη αναγνώριση ότι ολοκληρώθηκε με επιτυχία η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα Erasmus+

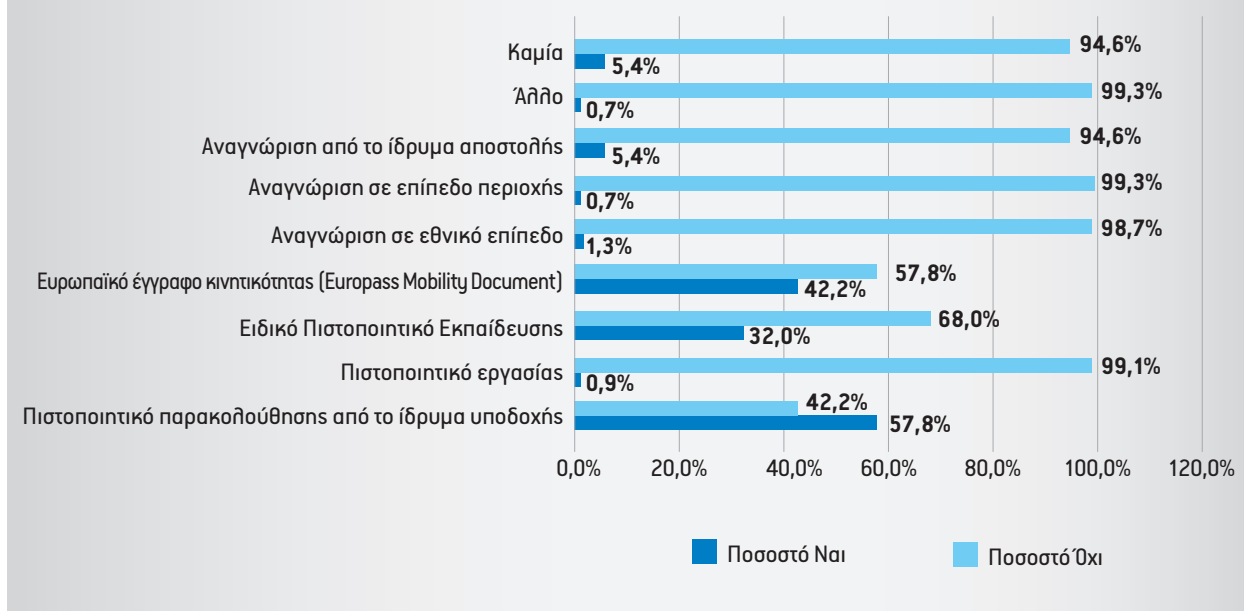
Σχετικά με την επίσημη αναγνώριση που έλαβαν οι συμμετέχοντες, οι 529 συμμετέχοντες (94,6%) έλαβαν επίσημη αναγνώριση ότι ολοκληρώθηκε με επιτυχία η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα Erasmus+, ενώ οι 30 συμμετέχοντες (5,4%) δεν έλαβαν κάποια επίσημη αναγνώριση.

Πίνακας 4.1.10. Κατανομή των συμμετεχόντων για τον κάθε τύπο της επίσημης αναγνώρισης που έλαβαν για την επιτυχή ολοκλήρωση της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα Erasmus+

Τύπος επίσημης αναγνώρισης	Ναι	Όχι	Ποσοστό Ναι	Ποσοστό Όχι	Σύνολο
Πιστοποιητικό παρακολούθησης από το ίδρυμα υποδοχής	323	236	57,8%	42,2%	559
Πιστοποιητικό εργασίας	5	554	0,9%	99,1%	559
Ειδικό Πιστοποιητικό Εκπαίδευσης	179	380	32,0%	68,0%	559

Ευρωπαϊκό έγγραφο κινητικότητας (Europass Mobility Document)	236	323	42,2%	57,8%	559
Αναγνώριση σε εθνικό επίπεδο	7	552	1,3%	98,7%	559
Αναγνώριση σε επίπεδο περιοχής	4	555	0,7%	99,3%	559
Αναγνώριση από το ίδρυμα αποστολής	30	529	5,4%	94,6%	559
Άλλο	4	555	0,7%	99,3%	559
Καμία	30	529	5,4%	94,6%	559

Κατανομή των συμμετεχόντων για τον κάθε τύπο επίσημης αναγνώρισης που έλαβαν για την επιτυχή ολοκλήρωση της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα

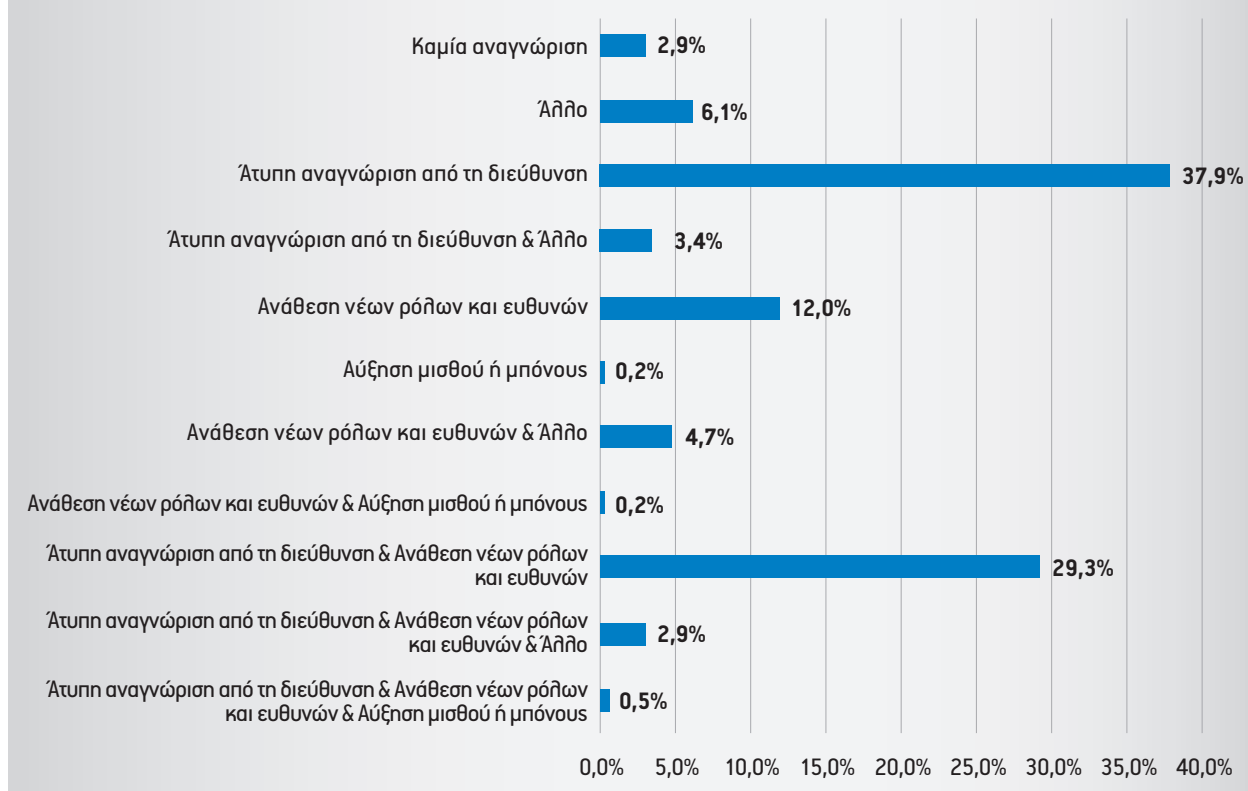
Όπως βλέπουμε στον ανωτέρω πίνακα σχετικά με την επίσημη αναγνώριση που έλαβαν οι 559 συμμετέχοντες, οι 323 (57,8%) έλαβαν πιστοποιητικό παρακολούθησης από το ίδρυμα υποδοχής, οι 179 (32,0%) έλαβαν ειδικό πιστοποιητικό εκπαίδευσης, οι 236 (42,2%) έλαβαν Ευρωπαϊκό έγγραφο κινητικότητας, οι 30 (5,4%) έλαβαν αναγνώριση από το ίδρυμα αποστολής, ενώ σε πολύ μικρά ποσοστά έλαβαν πιστοποιητικό εργασίας, αναγνώριση σε εθνικό επίπεδο, αναγνώριση σε επίπεδο περιοχής κ.α. Τέλος οι 30 (5,4%) δεν έλαβαν καμία επίσημη αναγνώριση.

Πίνακας 4.1.11. Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με τον τύπο της αναγνώρισης που έλαβαν από τον φορέα αποστολής

Αναγνώριση από τον φορέα αποστολής	Αριθμός Συμμετεχόντων	Ποσοστό
Άτυπη αναγνώριση από τη διεύθυνση & Ανάθεση νέων ρόλων και ευθυνών & Αύξηση μισθού ή μπόνους	3	0,5%
Άτυπη αναγνώριση από τη διεύθυνση & Ανάθεση νέων ρόλων και ευθυνών & Άλλο	16	2,9%
Άτυπη αναγνώριση από τη διεύθυνση & Ανάθεση νέων ρόλων και ευθυνών	164	29,3%
Ανάθεση νέων ρόλων και ευθυνών & Αύξηση μισθού ή μπόνους	1	0,2%
Ανάθεση νέων ρόλων και ευθυνών & Άλλο	26	4,7%

Αύξηση μισθού ή μπόνους	1	0,2%
Ανάθεση νέων ρόλων και ευθυνών	67	12,0%
Άτυπη αναγνώριση από τη διεύθυνση & Άλλο	19	3,4%
Άτυπη αναγνώριση από τη διεύθυνση	212	37,9%
Άλλο	34	6,1%
Καμία αναγνώριση	16	2,9%
Σύνολο	559	100,0%

Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με τον τύπο της αναγνώρισης που έλαβαν από τον φορέα αποστολής

Όσον αφορά στην αναγνώριση που έλαβαν οι συμμετέχοντες από τον φορέα αποστολής, οι 212 συμμετέχοντες (37,9%) έλαβαν άτυπη αναγνώριση από την διεύθυνση, οι 164 συμμετέχοντες (29,3%) έλαβαν άτυπη αναγνώριση από τη διεύθυνση και τους ανατέθηκαν νέοι ρόλοι και ευθύνες, οι 67 συμμετέχοντες (4,7%) ανέλαβαν νέους ρόλους και ευθύνες και οι υπόλοιποι συμμετέχοντες έλαβαν κάποια άλλη αναγνώριση.

4.2. Βαθμός Ικανοποίησης και Στάσεις σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018 - 2020

4.2.1. Αξιοπιστία και εσωτερική εγκυρότητα ερευνητικών εργαλείων (ερωτηματολόγιο)

Η αξιοπιστία εσωτερικής συνέπειας (internal consistency) εκτιμά τη συνέπεια των απαντήσεων των συμμετεχόντων στα στοιχεία ενός ερωτηματολογίου, εκτιμά δηλαδή εάν οι συμμετέχοντες απαντούν με παρόμοιο τρόπο στα στοιχεία του ερωτηματολογίου. Όταν οι απαντήσεις στα ερωτήματα ενός ερωτηματολογίου αποτελούνται από κλίμακες Likert, τότε η αξιοπιστία εσωτερικής συνέπειας εκτιμάται με το συντελεστή Cronbach's alpha. Για να θεωρήσουμε ότι το ερωτηματολόγιο διαθέτει αξιοπιστία και εγκυρότητα θα πρέπει οι τιμές του συντελεστή Cronbach's alpha να είναι τουλάχιστον μεγαλύτερες του 0,7.

Στους δύο ακόλουθους πίνακες παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του ελέγχου αξιοπιστίας alpha του Cronbach. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του συντελεστή alpha του Cronbach (0,946 και 0,951) το εργαλείο αποτίμησης (ερωτηματολόγιο) θεωρείται απόλυτα έγκυρο και αξιόπιστο.

Πίνακας 1. Έλεγχος α του Cronbach για την περίοδο 2018-2020

Περίληψη Επεξεργασίας Υπόθεσης		
Υπόθεσεις	Αριθμός συμμετεχόντων	Ποσοστό
Έγκυρο	558	99,8%
Εξαιρείται ^a	1	0,2%
Σύνολο	559	100,0%

a. Διαγραφή με βάση όλες τις μεταβλητές της διαδικασίας.

Αξιοπιστία στατιστικών δεδομένων		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha με βάση κανονικοποίηση των δεδομένων	Αριθμός ερωτήσεων
0,946	0,951	34

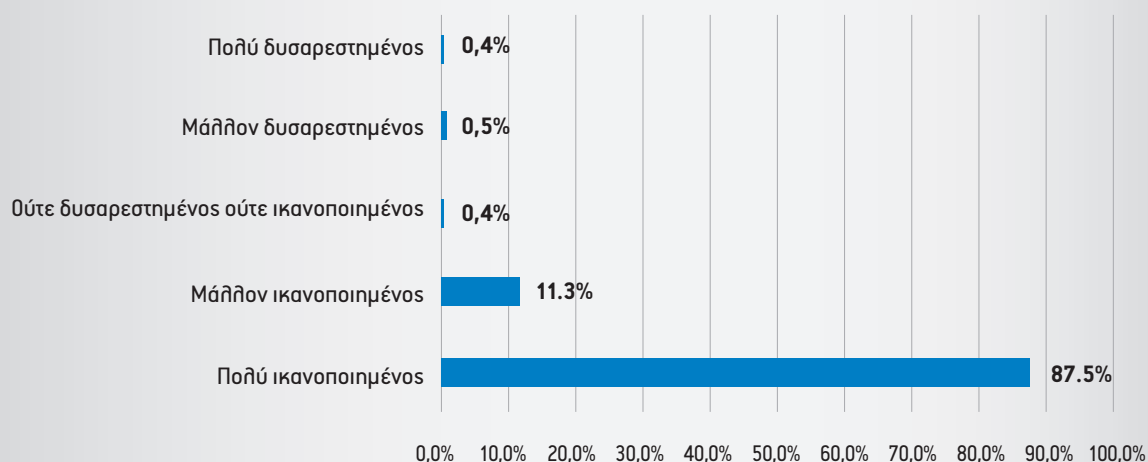
4.2.2. Βαθμός ικανοποίησης συμμετεχόντων

Στην παρούσα ενότητα θα παρουσιάσουμε τις απαντήσεις των συμμετεχόντων σχετικά με την ικανοποίησή τους από το Σχέδιο Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Πίνακας 4.2.2.1. Κατανομή απαντήσεων των συμμετεχόντων ανάλογα με το βαθμό ικανοποίησής τους από το Πρόγραμμα Erasmus+

Απάντηση συμμετεχόντων	Αριθμός συμμετεχόντων	Ποσοστό
Πολύ ικανοποιημένος	489	87,5%
Μάλλον ικανοποιημένος	63	11,3%
Ούτε δυσαρεστημένος ούτε ικανοποιημένος	2	0,4%
Μάλλον δυσαρεστημένος	3	0,5%
Πολύ δυσαρεστημένος	2	0,4%
Σύνολο	559	100,0%
Μέση Τιμή	4,85	
Τυπική απόκλιση	0,46	

Κατανομή απαντήσεων των συμμετεχόντων ανάλογα με τον βαθμό ικανοποίησής τους από το πρόγραμμα Erasmus+

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα οι 489 συμμετέχοντες (87,5%) δήλωσαν πολύ ικανοποιημένοι από την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα, οι 64 συμμετέχοντες (11,3%) δήλωσαν μάλλον ικανοποιημένοι, οι 5 συμμετέχοντες (0,9%) μάλλον ή πολύ δυσαρεστημένοι και οι υπόλοιποι 2 συμμετέχοντες (0,4%) δήλωσαν ούτε ικανοποιημένοι αλλιώς και ούτε δυσαρεστημένοι.

Πίνακας 4.2.2. Κατανομή σχετικών συχνοτήτων των απαντήσεων των συμμετεχόντων στην κλίμακα στάσεων σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Περιγραφή στάσεων σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+	Διαφωνώ απολύτως %	Μάλλον διαφωνώ %	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ %	Μάλλον συμφωνώ %	Συμφωνώ απολύτως %
Δεξιότητες στα Μαθηματικά	35,1%	19,1%	29,0%	10,0%	6,6%
Επιστήμη και τεχνολογία	21,1%	12,9%	22,7%	21,5%	21,6%
Ψηφιακή δεξιότητα	13,6%	11,6%	23,4%	24,2%	27,0%
Μαθαίνω να μαθαίνω	1,3%	2,7%	12,9%	27,5%	55,5%
Κοινωνικές και πολιτικές δεξιότητες	1,1%	2,0%	5,7%	30,4%	60,6%
Αίσθηση πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας	4,5%	5,2%	19,7%	30,6%	39,9%
Πολιτιστική συνείδηση και έκφραση	1,3%	0,7%	4,1%	22,5%	71,2%
Βελτίωση της καριέρας μου και των ευκαιριών απασχόλησης	2,9%	4,1%	28,6%	34,5%	29,7%
Μεγαλύτερη κινητοποίηση για συνεχή ανάπτυξη των επαγγελματικών δεξιοτήτων	1,3%	0,9%	7,3%	30,4%	59,9%
Απόκτηση γνώσης από τις καλές πρακτικές στο εξωτερικό	0,9%	0,7%	5,0%	26,3%	66,9%

Απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων σχετικών με την τρέχουσα εργασία μου και την επαγγελματική μου εξέλιξη	0,9%	2,5%	6,6%	31,1%	58,7%
Βελτίωση των γνώσεων μου πάνω στο θέμα που διδάσκω και / ή στο επαγγελματικό μου πεδίο	2,9%	2,9%	13,2%	31,8%	49,0%
Επικοινωνία των γνώσεων και δεξιοτήτων μου σε εκπαιδευόμενους και συναδέλφους	1,4%	3,0%	14,3%	32,2%	48,8%
Πειραματισμός και ανάπτυξη νέων πρακτικών μάθησης και μεθόδων διδασκαλίας	1,1%	3,0%	12,3%	28,6%	54,7%
Δημιουργία νέων επαφών / επέκταση του επαγγελματικού μου δικτύου	1,4%	2,9%	9,5%	36,0%	50,1%
Βελτίωση των γνώσεων μου για τα εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών	3,2%	4,7%	18,6%	28,4%	44,9%

*Το 0,2% δεν απάντησε στο ανωτέρω ερωτηματολόγιο

Περιγραφή στάσεων σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+	Διαφωνώ απολύτως %	Μάλλον διαφωνώ %	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ %	Μάλλον συμφωνώ %	Συμφωνώ απολύτως %
Βελτίωση των γνώσεων μου σχετικά με τις μεθόδους αξιολόγησης και πιστοποίησης δεξιοτήτων ή ικανοτήτων που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο τυπικής ή μη τυπικής μάθησης	1,4%	3,9%	16,8%	33,1%	44,5%
Βελτίωση των γνώσεων μου σχετικά με τους Ευρωπαϊκούς μηχανισμούς χρηματοδότησης για έργα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης	1,3%	4,1%	15,4%	32,0%	47,0%
Απόκτηση αναλυτικών δεξιοτήτων	1,6%	3,9%	21,6%	36,9%	35,8%
Απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων (π.χ. σχεδιασμό και οργάνωση, διαχείριση έργου κλπ.)	1,3%	1,4%	9,5%	37,2%	50,4%
Απόκτηση οργανωτικών / διαχειριστικών / ηγητικών ικανοτήτων	1,1%	3,0%	13,8%	36,7%	45,3%
Απόκτηση ικανότητας συνεργασίας	0,5%	0,7%	3,6%	21,5%	73,5%
Απόκτηση συναισθηματικών δεξιοτήτων (π.χ. περισσότερη αυτοπεποίθηση κλπ.)	1,1%	1,3%	3,9%	28,6%	64,9%
Δημιουργία ευκαιριών για εμένα να μοιραστώ με τους συναδέλφους τις γνώσεις που απέκτησα μέσω της κινητικότητάς μου	0,5%	0,7%	1,1%	23,1%	74,4%
Χρησιμοποίηση νέων μεθόδων διδασκαλίας / κατάρτισης, προσεγγίσεων και καλών πρακτικών στο φορέα αποστολής μου	0,7%	1,6%	6,4%	23,8%	67,3%

Εισαγωγή νέων θεμάτων ή σχεδίων σπουδών στο φορέα αποστολής μου	1,3%	3,0%	12,2%	33,3%	50,1%
Δημιουργία ευκαιριών για την έναρξη ή ανάπτυξη νέων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, όπως ανάπτυξη σχεδίων σπουδών, ανάπτυξη κοινών μαθημάτων ή ενοτήτων, ακαδημαϊκών δικτύων κλπ.	1,1%	3,6%	13,6%	33,8%	47,8%
Ενίσχυση της θετικής στάσης του ιδρύματος αποστολής μου για την αποστολή περισσότερου προσωπικού σε αναθέσεις καθηκόντων διδασκαλίας, αναθέσεις επιτόπιας παρακολούθησης εργασίας ή δράσεις κατάρτισης στο εξωτερικό	0,7%	1,1%	5,2%	25,2%	67,6%
Βελτίωση της οργάνωσης και της διαχείρισης στο φορέα αποστολής μου	0,7%	2,3%	15,0%	30,6%	51,2%
Ενίσχυση της συνεργασίας με τους συνεργαζόμενους οργανισμούς σε αυτό το έργο	0,7%	1,6%	8,4%	31,8%	57,2%
Ενίσχυση των προσπαθειών του φορέα αποστολής μου για διεθνοποίηση των δραστηριοτήτων του	0,5%	1,3%	6,4%	29,2%	62,4%
Ενίσχυση της συνεργασίας του φορέα αποστολής μου με φορείς της αγοράς εργασίας	3,2%	7,2%	29,7%	29,2%	30,6%
Ενίσχυση της συνεργασίας του φορέα αποστολής μου με φορείς της κοινωνίας των πολιτών	1,6%	2,5%	17,4%	34,7%	43,6%
Έναρξη ή συμμετοχή σε νέα Ευρωπαϊκά / διεθνή έργα	0,9%	1,8%	6,8%	29,5%	60,8%

*Το 0,2% δεν απάντησε στο ανωτέρω ερωτηματολόγιο

Πίνακας 4.2.3. Μέση Τιμή και Τυπική Απόκλιση των απαντήσεων των συμμετεχόντων στην κλίμακα στάσεων σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Περιγραφή στάσεων σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Δεξιότητες στα Μαθηματικά	2,34	1,235
Επιστήμη και την τεχνολογία	3,09	1,436
Ψηφιακή δεξιότητα	3,39	1,353
Μαθαίνω να μαθαίνω	4,34	0,890
Κοινωνικές και πολιτικές δεξιότητες	4,48	0,782
Αίσθηση πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας	3,96	1,098
Πολιτιστική συνείδηση και έκφραση	4,62	0,715
Βελτίωση της καριέρας μου και των ευκαιριών απασχόλησης	3,84	0,991

Μεγαλύτερη κινητοποίηση για ανάπτυξη των επαγγελματικών μου δεξιοτήτων	4,47	0,775
Απόκτηση γνώσης από τις καλές πρακτικές στο εξωτερικό	4,58	0,703
Απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων σχετικών με την τρέχουσα εργασία μου και την επαγγελματική μου εξέλιξη	4,44	0,798
Βελτίωση των γνώσεων μου πάνω στο θέμα που διδάσκω και / ή στο επαγγελματικό μου πεδίο	4,22	0,975
Επικοινωνία των γνώσεων και δεξιοτήτων μου σε εκπαιδευόμενους και συναδέλφους	4,24	0,908
Πειραματισμός και ανάπτυξη νέων πρακτικών μάθησης και μεθόδων διδασκαλίας	4,33	0,884
Δημιουργία νέων επαφών / επέκταση του επαγγελματικού μου δικτύου	4,31	0,864
Βελτίωση των γνώσεων μου για τα εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών	4,07	1,052
Βελτίωση των γνώσεων μου σχετικά με τις μεθόδους αξιολόγησης και πιστοποίησης δεξιοτήτων ή ικανοτήτων που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο τυπικής ή μη τυπικής μάθησης	4,16	0,937
Βελτίωση των γνώσεων μου σχετικά με τους Ευρωπαϊκούς μηχανισμούς χρηματοδότησης για έργα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης	4,20	0,930
Απόκτηση αναλυτικών δεξιοτήτων	4,01	0,937
Απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων (π.χ. σχεδιασμός και οργάνωση, διαχείριση έργου κλπ.)	4,34	0,808
Απόκτηση οργανωτικών / διαχειριστικών / ηγετικών ικανοτήτων	4,22	0,872
Απόκτηση ικανότητας συνεργασίας	4,67	0,633
Απόκτηση συναισθηματικών δεξιοτήτων (π.χ. περισσότερη αυτοπεποίθηση κλπ.)	4,55	0,728
Δημιουργία ευκαιριών για εμένα να μοιραστώ με τους συναδέλφους τις γνώσεις που απέκτησα μέσω της κινητικότητάς μου	4,70	0,581
Χρησιμοποίηση νέων μεθόδων διδασκαλίας / κατάρτισης, προσεγγίσεων και καλών πρακτικών στο φορέα αποστολής μου	4,56	0,747
Εισαγωγή νέων θεμάτων ή σχεδίων σπουδών στο φορέα αποστολής μου	4,28	0,883
Δημιουργία ευκαιριών για την έναρξη ή ανάπτυξη νέων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, όπως ανάπτυξη σχεδίων σπουδών, ανάπτυξη κοινών μαθημάτων ή ενοτήτων, ακαδημαϊκών δικτύων κλπ.	4,24	0,893
Ενίσχυση της θετικής στάσης του ιδρύματος αποστολής μου για την αποστολή περισσότερου προσωπικού σε αναθέσεις καθηκόντων διδασκαλίας, αναθέσεις επιτόπια παρακολούθησης εργασίας ή δράσεις κατάρτισης στο εξωτερικό	4,58	0,705
Βελτίωση της οργάνωσης και της διαχείρισης στο φορέα αποστολής μου	4,29	0,857
Ενίσχυση της συνεργασίας με τους συνεργαζόμενους οργανισμούς σε αυτό το έργο	4,44	0,773
Ενίσχυση των προσπαθειών του φορέα αποστολής μου για διεθνοποίηση των δραστηριοτήτων του	4,52	0,720
Ενίσχυση της συνεργασίας του φορέα αποστολής μου με φορείς της αγοράς εργασίας	3,77	1,062
Ενίσχυση της συνεργασίας του φορέα αποστολής μου με φορείς της κοινωνίας των πολιτών	4,16	0,911
Έναρξη ή συμμετοχή σε νέα Ευρωπαϊκά / διεθνή έργα	4,48	0,775
Μέση τιμή κλίμακας		4,20

Μελετώντας τους ανωτέρω πίνακες αναφορικά με τις στάσεις των συμμετεχόντων απέναντι στα οφέλη που αποκόμισαν από το πρόγραμμα Erasmus+, διακρίνουμε ότι με Μέση Τιμή Κλίμακας 4,25/5, η μεγάλη πλειοψηφία των ωφελομένων δηλώνει ότι αποκόμισε σε μεγάλο βαθμό τα οφέλη που διερευνά το εν λόγω ερωτηματολόγιο. Συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες δήλωσαν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι δημιουργήθηκαν ευκαιρίες για εκείνους να μοιραστούν με τους συναδέλφους τις γνώσεις που απέκτησαν μέσω της κινητικότητας τους (4,7), έχουν αποκτήσει δεξιότητες συνεργασίας (4,67), έχουν αποκτήσει πολιτιστική συνείδηση και έκφραση (4,62), έχουν ενισχύσει τη θετική στάση του ιδρύματος αποστολής τους για την αποστολή περισσότερου προσωπικού σε αναθέσεις καθηκόντων διδασκαλίας, αναθέσεις επιτόπιας παρακολούθησης εργασίας ή δράσεις κατάρτισης στο εξωτερικό (4,58), έχουν αποκτήσει γνώση από τις καλές πρακτικές στο εξωτερικό (4,58). Αντίθετα, οι συμμετέχοντες δήλωσαν σε μικρότερο βαθμό ότι έχουν αποκτήσει δεξιότητες στα Μαθηματικά (2,34), έχουν αποκτήσει γνώσεις στην επιστήμη και την τεχνολογία (3,02), έχουν αποκτήσει ψηφιακές δεξιότητες (3,39), έχει ενισχυθεί η συνεργασία του φορέα αποστολής τους με φορείς της αγοράς εργασίας (3,77) και έχουν βελτιώσει την καριέρα τους και τις ευκαιρίες απασχόλησης (3,84).

4.3. Σύνοψη κύριων συμπερασμάτων στοιχείων, στάσεις και ικανοποίηση συμμετεχόντων σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018 - 2020

Στην παρούσα ενότητα, παρουσιάζονται τα κύρια συμπεράσματα σχετικά με τα στοιχεία, τις στάσεις και την ικανοποίηση των συμμετεχόντων με βάση τα δεδομένα των Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων κατά την περίοδο 2018 - 2020. Συγκεκριμένα, τα κύρια συμπεράσματα που εξάγονται είναι τα ακόλουθα:

- **Από τους 559 συμμετέχοντες:**

- Το 44,4% των συμμετεχόντων αφορά σχέδια με έτος πρόσκλησης το 2020.
- Το 85,0% των συμμετεχόντων αφορά δραστηριότητα παρακολούθησης δομημένων κύκλων κατάρτισης.
- Το 61,4% των συμμετεχόντων έλαβε μέρος πρώτη φορά σε Σχέδιο Κινητικότητας.
- Το 30,6% των συμμετεχόντων έλαβε μέρος στο παρελθόν δύο με πέντε φορές σε χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα Erasmus+ ή άλλο πρόγραμμα διά βίου μάθησης τα προηγούμενα 4 χρόνια.
- Το 99,6% των συμμετεχόντων έχει την πρόθεση να λάβει μέρος σε προγράμματα Erasmus+ στο μέλλον.
- Το 99,5% των συμμετεχόντων θα συνιστούσε σε συνάδελφό τους τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα Erasmus+.
- Το 92,5% των συμμετεχόντων υπέγραψε συμφωνητικό κινητικότητας πριν από την μετακίνησή τους.
- Το 92,3% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι το πρόγραμμα συνδέεται ικανοποιητικά με τις ανάγκες και τους στόχους του φορέα τους.
- Το 94,6% των συμμετεχόντων έλαβε επίσημη αναγνώριση ή ότι ολοκληρώθηκε με επιτυχία η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα Erasmus+.
- Το 57,8% των συμμετεχόντων έλαβε Πιστοποιητικό παρακολούθησης από το ίδρυμα υποδοχής, το 42,2% έλαβε Ευρωπαϊκό έγγραφο κινητικότητας (Europass Mobility Document) και το 32,0% έλαβε Ειδικό Πιστοποιητικό Εκπαίδευσης.
- Το 29,3% των συμμετεχόντων έλαβε ως αναγνώριση άτυπη αναγνώριση από τη διεύθυνση & ανάθεση νέων ρόλων και ευθυνών και το 12,0% έλαβε ως αναγνώριση ανάθεση νέων ρόλων και ευθυνών.
- Το 87,5% των συμμετεχόντων έμεινε πολύ ικανοποιημένο από τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα Erasmus+.
- Όσον αφορά στις απαντήσεις σχετικά με τον βαθμό ικανοποίησης-στάσεις σχετικά με τα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων με μέση τιμή 4,2 στην κλίμακα από ένα έως πέντε οι συμμετέχοντες συμφώνησαν σε μεγάλο βαθμό σχετικά με την επιρροή των προγραμμάτων ERASMUS+ σε θετικές στάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ERASMUS+: ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΤΕΛΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Το παρόν κεφάλαιο περιλαμβάνει την ποιοτική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στις Τελικές εκθέσεις των Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+, προκειμένου να αποτιμηθεί ποιοτικά η αποδοτικότητα των προγραμμάτων. Οι τελικές εκθέσεις που αναλύθηκαν ήταν στο σύνολο δεκαπέντε (15) και αφορούσαν αποκλειστικά Σχέδια Κινητικότητας που υλοποιήθηκαν κατά τα έτη 2018-2020. Οι θεματικοί άξονες στους οποίους βασίστηκε η ποιοτική ανάλυση αντιστοιχούν στους άξονες στους οποίους διαρθρώνονται οι Τελικές Εκθέσεις των Σχεδίων. Οι Τελικές Εκθέσεις καταρτίζονται και συμπληρώνονται έπειτα από την ολοκλήρωση των Σχεδίων αποκλειστικά από τους εκάστοτε Υπεύθυνους υλοποίησης των Σχεδίων Κινητικότητας.

5.1. Υλοποίηση Σχεδίου Κινητικότητας

Μέσα από την ποιοτική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στις Τελικές Εκθέσεις των Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+ ως προς το κατά πόσο, αλλά και με ποιον τρόπο επιτεύχθηκαν τελικά οι στόχοι του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Ανάπτυξης, αναδείχθηκαν ποικίλες τάσεις, τόσο από τους φορείς, όσο και από τους συμμετέχοντες.

Κάποιες από τις πιο σημαντικές και χρήσιμες αναφορές σχετικά με την πλήρη επίτευξη των στόχων των Υπευθύνων των Σχεδίων που αναφέρονται θετικά είναι οι ακόλουθες:

«Ο φορέας μας με την πραγματοποίηση του συγκεκριμένου Σχεδίου επέτυχε:

- Την ενσωμάτωση των σύγχρονων ΤΠΕ στην κατάρτιση και στον εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών, ώστε η διαδικασία της μάθησης να γίνει ελκυστικότερη για τους καταρτιζόμενους, ενθαρρύνοντας τη δημιουργική σκέψη και την ενεργό συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία στους τομείς της διερευνητικής μάθησης, της μικτής μάθησης και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
- Την ενδυνάμωση των δεξιοτήτων στη χρήση νέων τεχνολογιών για τους εκπαιδευτές ενηλίκων οι οποίοι θα ενσωματώσουν στο εκπαιδευτικό τους έργο τη χρήση σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων σαν ευρωπαϊκή επιταγή.
- Την βελτίωση της ικανότητας των μελών μας να συμμετέχουν ενεργά σε ξενόγλωσσα προγράμματα επιμόρφωσης και σε ομάδες εργασίας οι οποίες περιλαμβάνουν ανταλλαγή απόψεων και πρακτικών με επισορφωμένους άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Την ενδυνάμωση του επαγγελματικού προφίλ των μελών μας μέσω της εξοικείωσης με σύγχρονα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, καινοτόμες πρακτικές και διαπολιτισμικές συνεργασίες».

Άλλες θετικές αναφορές Υπευθύνων των φορέων επισημαίνουν και άλλες διαστάσεις, όπως η διαπολιτισμικότητα, η ανταλλαγή εμπειριών και η διαχείριση της ετερότητας στην τάξη:

«Επιδίωξη της συμμετοχής μας στο Πρόγραμμα ήταν να αναπτύξει το Σχολείο μας ένα όραμα και ένα σχέδιο πολιτικής για συμμετοχή σε διεθνή προγράμματα και να μπορεί να συντάσσει αντίστοιχα υψηλής ποιότητας διεθνή Σχέδια. Ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε πλήρως, καθώς η εμπειρία που αποκομίσαμε από την συμμετοχή μας στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα μας βοήθησε να σχεδιάσουμε και να καταθέσουμε μια νέα πρόταση για συμμετοχή σε ευρωπαϊκό Πρόγραμμα, η οποία και εγκρίθηκε από τον Εθνικό Φορέα (ΙΚΥ). Επιπλέον, στόχος ήταν να επιμορφωθούν οι εκπαιδευτικοί σε θέματα που αφορούν την διαχείριση της ετερότητας και της διαπολιτισμικότητας στην τάξη, καθώς και να ενσωματώσουν αυτή τη γνώση στην εκπαιδευτική τους πρακτική. Η πρώτη εφαρμογή αυτών των γνώσεων στην τάξη υπήρξε ενθαρρυντική, όπως προκύπτει και από τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης που συμπλήρωσαν οι εκπαιδευόμενοι του Σχολείου».

«Οι στόχοι για την επαγγελματική ανάπτυξη των μελών της παιδαγωγικής ομάδας, του σχεδιασμού και υλοποίησης καινοτόμων επικαθοποιημένων περιβαλλοντικών προγραμμάτων, της ανταλλαγής εμπειριών με Ευρωπαίους συναδέλφους, του ανοίγματος του φορέα σε μελλοντικές συνεργασίες και της συνολικής αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών με έμφαση στη διασύνδεση περιβάλλοντος και ανθρώπου επιτεύχθηκαν στο έπακρο και απέκτησαν τη δυναμική για διαρκή εξέλιξη και βελτίωση».

«Όλοι οι στόχοι του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Ανάπτυξης που τέθηκαν ευθύς εξ αρχής επιτεύχθηκαν πλήρως, ενώ παράλληλα, οι θετικές συνέπειες του σχεδίου, όπως διαπιστώθηκε, είχαν σημαντική επιρροή όχι μόνο στο επίπεδο του οργανισμού, αλλά και σε εθνικό και διεθνές επίπεδο».

Κάποιοι άλλοι, αν και πιο σκεπτικοί, επισημαίνουν άλλες σημαντικές πλευρές του έργου:

«Οι στόχοι του παρόντος Ευρωπαϊκού Σχεδίου Ανάπτυξης θα μπορούσαμε να πούμε ότι επιτεύχθηκαν σε ένα ποσοστό 70%. Ο τρόπος με τον οποίο επιτεύχθηκαν είναι ότι πραγματοποιήθηκε λεπτομερής επιτόπια παρακολούθηση εργασίας όπου οι εκπαιδευόμενοι υλοποίησαν ποικιλία επισκέψεων σε διάφορα μέρη και οργανισμούς σχετικούς με τη φιλοσοφία και τις ανάγκες του ΣΔΕ. Αυτό τους βοήθησε να παρατηρήσουν πώς χτίζονται και πώς εξελίσσονται οι σχέσεις εκπαιδευτών - εκπαιδευομένων, όχι μόνο μέσα στη τάξη, αλλά και σε καθημερινές δραστηριότητες που ενισχύουν τη συμμετοχικότητα (φαγητό, συμμετοχή στην καθαριότητα, στην ανακύκλωση, βιωματικά παιχνίδια πριν τον βραδινό ύπνο κ.α.). Αυτό που παρατηρήθηκε όμως και αποτέλεσε κοινή διαπίστωση είναι ότι ο τρόπος λειτουργίας όλων αυτών των οργανισμών και των επιχειρήσεων, παρόλο που έχουν τον ίδιο στόχο και την ίδια φιλοσοφία με την Ελλάδα, είναι τελείως διαφορετικός ως προς τους κανόνες λειτουργίας και υλοποίησης τους, λόγω της διαφορετικής νομοθεσίας και πολιτικής που εφαρμόζεται στη Γαλλία».

Οι στοχευμένες επισκέψεις και συνεργασίες, όπως σημειώθηκε, αποτελούν σημαντική συνεισφορά των συμμετεχόντων οργανισμών στην υλοποίηση του Σχεδίου. Επίσης τονίστηκε ότι οι επισκέψεις είναι πολύ σημαντικές για τον εμπλουτισμό των γνώσεων των ενήλικων που συμμετείχαν στα προγράμματα σχετικά με τη διαχείριση των πολιτιστικών μνημείων και την περιβαλλοντική εκπαίδευση:

«Με τις στοχευμένες επισκέψεις και συνεργασίες σε φορείς που διαχειρίζονταν πολιτιστικά μνημεία, τόσο στον ιδιωτικό τομέα όσο και στο δημόσιο ή δημοτικό χώρο, αποκτήσαμε μια πλήρη εικόνα της διαχείρισης των μνημείων αυτών στη γειτονική χώρα. Επίσης, με την επίσκεψη σε επιστημονικούς φορείς οι οποίοι συμβάλλουν με τις εκδόσεις τους, τα συνέδρια και το εκπαιδευτικό υλικό που παράγουν στην αειφόρα διαχείριση των μνημείων, επιδιώξαμε συνεργασίες μέσα από τα δίκτυα που είχαν δημιουργήσει οι φορείς της χώρας υποδοχής με τη χώρα μας για καλύτερες πρακτικές διαχείρισης και τεχνογνωσία πάνω στους συγκεκριμένους τομείς».

«Η επαφή μας τόσο με ιδιώτες όσο και με δημοτικούς ή περιφερειακούς φορείς μας έδωσε μια νέα διάσταση του πολιτιστικού αγαθού θεωρώντας το ως ένα τοπόσημο όχι μόνο για την ιστορία του τόπου όσο και για την οικονομία, την πνευματική ζωή και την καθημερινότητα. Η συνεισφορά των Οργανισμών στο Σχέδιο υπήρξε σημαντική για τους εξής λόγους:

- Είχαν δημιουργήσει δομές τέτοιες που λειτουργούσαν υποστηρικτικά στο πολιτιστικό αγαθό και το ενέτασσαν στην καθημερινή τους ζωή, είτε ως μέρος της οικονομικής δραστηριότητας του τόπου, είτε ως φορέας εκπαίδευσης, είτε ως στοιχείο της ιστορίας του τόπου.
- Ο δήμος, η περιφέρεια και η πολιτεία ήταν αρωγοί στις πρωτοβουλίες δημιουργίας δικτύων που είχαν παρεμφερείς στόχους σε σχέση με τη διαχείριση.
- Η παραγωγή προϊόντων γύρω από τα πολιτιστικά μνημεία είναι και αυτό μέρος της αειφόρας τους διαχείρισης».

«Οι συμμετέχοντες οργανισμοί λειτούργησαν ως αναμεταδότες των σύγχρονων παιδαγωγικών προσεγγίσεων προσφέροντας σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό την υποστήριξη και την επιμόρφωση που προσδοκούσαμε. Καθιερώθηκαν οι δεξιότητες της επικοινωνίας, της ομαδικότητας και συνεργασίας, της κριτικής σκέψης και του αποτελεσματικού σχεδιασμού, μεταξύ άλλων, και δόθηκε η ευκαιρία να επικοινωνήσουμε στους Ευρωπαίους συναδέλφους την προσέγγισή μας στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Επίσης, αποκτήθηκε η εμπειρία, ώστε να αισθανόμαστε έτοιμοι για ανάληψη διευρυμένου έργου σε Ευρωπαϊκό πλαίσιο στο άμεσο μέλλον, ώστε και Ευρωπαίοι συνάδελφοι να γνωρίσουν την περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Ελλάδα και μάλιστα μέσα από την καινοτόμα προσέγγιση που προσφέρει το ΚΠΕ Καρπενησίου».

Αναφορικά με τη συνεισφορά των συμμετεχόντων οργανισμών για την υλοποίηση Σχεδίου των συμμετεχόντων αναφέρονται συγκεκριμένα οι ακόλουθες ενέργειες:

«Υλοποίηση δομημένου σεμιναρίου επιμόρφωσης των συμμετεχόντων.

- επιλογή εισηγητών του σεμιναρίου (πιστοποιημένοι εκπαιδευτές εκπαιδευτών) με εξειδίκευση στα πεδία της εκπαίδευσης ενηλίκων, της κινητικότητας και τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας.
- εποπτεία και παρακολούθηση των συμμετεχόντων κατά την διάρκεια της κινητικότητάς τους.
- συνεργασία με τον φορέα αποστολής σε όλη την διαδικασία υλοποίησης του σχεδίου.
- συνεργασία με τον φορέα αποστολής στα θέματα διαμονής, διατροφής και μετακίνησης των συμμετεχόντων στην χώρα προορισμού - Ιταλία).
- αξιολόγηση των συμμετεχόντων στο επιμορφωτικό σεμινάριο.
- ανατροφοδότηση του σεμιναρίου σε συνεργασία με την ομάδα επιμορφωμένων εκπαιδευτών ενηλίκων.
- περιήγηση των ωφελούμενων στην πόλη και την παροχή ξεναγού στις μουσειακές δράσεις, όπως επίσης και την παροχή μεταφραστή.
- παροχή προπαρασκευαστικών μαθημάτων στους ωφελούμενους τόσο σε επίπεδο γνωστικού αντικείμενου, όσο και σε επίπεδο διαπολιτισμικού ενδιαφέροντος.
- παροχή των κατάλληλων εκπαιδευτικών πόρων».

Ως προς της υλοποίηση των Σχεδίων Κινητικότητας, σημαντικό ρόλο φαίνεται να έχει και **ο τρόπος με τον οποίο ο κάθε φορέας επέλεξε τον αντίστοιχο φορέα υποδοχής**. Η διαδικασία αυτή αποτυπώνεται χαρακτηριστικά στις Τελικές Εκθέσεις όπου αναφέρονται ενδεικτικά τα ακόλουθα:

«Για την επιλογή του οργανισμού υποδοχής τέθηκαν τα κάτωθι κριτήρια:

- να παρέχει πρόγραμμα που θα καλύπτει τις ανάγκες του οργανισμού μας.
- να παρέχει το πρόγραμμα σε ημερομηνίες που δεν θα παρακωλύουν τη λειτουργία του σχολείου.
- να ανταποκρίνεται άμεσα στις αρχικές διαπραγματεύσεις».

Εξάλλου, και η διαδικασία επιλογής των φορέων παίζει σημαντικό ρόλο στην επιτυχή υλοποίηση του Σχεδίου:

«Για την επιλογή των εταίρων έγινε μια προεργασία μηνών από πηγές του διαδικτύου καθώς και εμπειρίες συνεργασίας άλλων οργανισμών στον Ελλαδικό χώρο. Σημαντικό ρόλο στην επιλογή του συγκεκριμένου εταίρου έπαιξε καταρχήν το θέμα της επιμόρφωσης, διότι στις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες του προσωπικού του 1ου ΣΔΕ Τρικάλων είναι η επαυξημένη πραγματικότητα και η ένταξη της ρομποτικής στην εκπαιδευτική διαδικασία. Με τον τρόπο αυτό προάγεται από την μια η αλγοριθμική σκέψη και ο εκπαιδευόμενος μαθαίνει χρησιμοποιώντας περισσότερες αισθήσεις».

«Η επιλογή του εταίρου Egina, έγινε εξαιτίας του γεγονότος ότι όλα τα προγράμματα τους είναι αποτελέσματα δράσεων (project) που συμμετείχαν σε παλαιότερες Ευρωπαϊκές Δράσεις (Leonardo, Grundvig). Είναι ένας φορέας με μεγάλη χρονική εμπειρία στο πεδίο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και της Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Ορισμένοι φορείς από την Ελλάδα έχουν συνεργασθεί κατά το παρελθόν, όπως επίσης και το 1ο ΣΔΕ Τρικάλων κατά το παρελθόν έχει πραγματοποιήσει συνεργασία με τον συγκεκριμένο φορέα στα πλαίσια ενός προγράμματος Erasmus+, που στέφθηκε με επιτυχία. Επομένως υπήρχε μια τεχνογνωσία και “χημεία” στην συνεργασία των δυο εταίρων (1ου ΣΔΕ Τρικάλων και Egiña). Οι εκπαιδευτές των προγραμμάτων του Egiña, είναι έμπειροι εκπαιδευτές ενηλίκων, ορισμένοι εξ αυτών κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος με εμπειρία στην εκπαίδευση ενηλίκων και την εκπόνηση προγραμμάτων Erasmus+».

Τέλος, αξίζει να αναφερθούν και αναφορές φορέων που δεν κινούνται στην ίδια λογική με τα παραπάνω, λόγω των σοβαρότατων δυσκολιών και εμποδίων που προκάλεσε η πανδημία COVID-19 στην υλοποίηση των Σχεδίων:

«Οι στόχοι του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Ανάπτυξης επιτεύχθηκαν κατά το ήμισυ, λόγω της πανδημίας του COVID-19. Από τις 8 κινητικότητες που είχαμε προγραμματίσει, προλάβαμε να υλοποιήσουμε τις 4. Υπήρξε στεναχώρια και απογοήτευση, ωστόσο με καλή διάθεση προσπαθούμε να πορευτούμε τη δύσκολη αυτή περίοδο και με αισιοδοξία στενάζουμε το μέλλον. Οι στόχοι που επιτεύχθηκαν συνδέονται με την εκπαίδευση των προσφύγων και εν μέρει με τη βελτίωση της διδασκαλίας. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά στην εκπαίδευση των προσφύγων, η συμμετοχή δύο εκπαιδευτριών του σχολείου στο πρόγραμμα Intercultural Education & Migration του οργανισμού EuroKey Community ήταν επιτυχημένη και ουσιαστική. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση και η ένταξη των μεταναστών/προσφύγων ήταν οι δύο πυλώνες του επιμορφωτικού προγράμματος που αποσκοπούσε στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα και την εξεύρεση λύσεων για τα προβλήματα προσαρμογής που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες/πρόσφυγες εκπαιδευόμενοι. Ειδικότεροι στόχοι που επιτεύχθηκαν ήταν η γνωριμία με τις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και η αναγνώριση της σημασίας της, η διαχείριση πολυπολιτισμικών μαθησιακών περιβαλλόντων, η κατανόηση της σημασίας της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και η συνολική διαχείριση της ένταξης και προσαρμογής των μεταναστών/προσφύγων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Όσον αφορά στον τομέα της βελτίωσης της διδασκαλίας είχαμε συμπεριλάβει στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Ανάπτυξης δύο κατευθύνσεις, τις καινοτόμες προσεγγίσεις στη διδασκαλία και τη μη τυπική μάθηση.

Η Πανδημία δεν επέτρεψε σε πολλά Σχέδια την υλοποίηση του συνόλου των προβλεπόμενων δράσεων:

«Προλάβαμε να υλοποιήσουμε μόνο το πρόγραμμα που αφορούσε στις καινοτόμες προσεγγίσεις στη διδασκαλία με τη συμμετοχή δύο εκπαιδευτών του σχολείου στο πρόγραμμα Innovative Approaches to Teaching του οργανισμού ITC International. Το πρόγραμμα αποσκοπούσε στο να αποτελέσει έναν πρακτικό οδηγό που θα βοηθήσει στη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ακολουθώντας μια βιωματική προσέγγιση μέσω ποικίλων συνεργατικών και αναστοχαστικών δραστηριοτήτων. Η ανάπτυξη της δημιουργικότητας, η οργάνωση σχεδίων εργασίας, η ένταξη μειονεκτούντων μαθητών, η χρήση ΤΠΕ ως ένα εργαλείο για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, η διερευνητική μάθηση, η προσαρμογή εκπαιδευτικού υλικού για διαφοροποιημένη διδασκαλία, η αξιολόγηση και η αυτοαξιολόγηση ήταν οι βασικοί στόχοι των ενότητων του προγράμματος που διεύρυνε τη διδακτική ικανότητα των συμμετεχόντων του οργανισμού μας. Τέλος, στον τομέα της διοίκησης του σχολείου, βασικός μας στόχος ήταν να διαμορφώσουμε ένα προσωπικό στυλ διοίκησης και να το εντάξουμε σε ένα δημοκρατικό και συμμετοχικό μοντέλο εκπαιδευτικής ηγεσίας που θα προσδώσει νέα δυναμική στο σχολείο και θα το κάνει πιο ανοικτό στην τοπική κοινωνία. **Δυστυχώς, η πανδημία του COVID-19 δεν μας επέτρεψε να υλοποιήσουμε το σχέδιο μας».**

5.2 Διαχείριση του Σχεδίου Κινητικότητας

Συνεχίζοντας με τη διαχείριση του Σχεδίου, η συγκεκριμένη ενότητα αφορά στον τρόπο με τον οποίο οι συμμετέχοντες οργανισμοί διαχειρίστηκαν τα πρακτικά θέματα, αλλά και τα θέματα οργανωτικής υποστήριξης.

Από την ποιοτική ανάλυση των Τελικών Εκθέσεων προέκυψαν τοποθετήσεις, οι οποίες αφορούσαν κατά βάση την αποτε-

λεσματική επικοινωνία, τη συνεχόμενη υποστήριξη, αλλά και τη συνοδική υποδειγματική ενημέρωση/ καθοδήγηση που έλαβαν από τους συμμετέχοντες φορείς:

«Υπήρχε διαρκής επικοινωνία μεταξύ των συμμετεχόντων και συνεργασία σε όλα τα επίπεδα στις κινητικότητες. Όπου χρειάστηκε (διαμονή, μετακίνηση), το κάθε μέλος αυτενεργούσε για να καλύψει τις προσωπικές του ανάγκες και ενημέρωνε τους υπόλοιπους. Ασφάλιση, υποστήριξη και καθοδήγηση συντονίστηκαν με ομαδικές συναντήσεις και ορισμό συντονιστή. Η όλη διαδικασία καλλιεργήσε εξ αρχής το πνεύμα αλληλοϋποστήριξης».

«Ο συμμετέχων οργανισμός (Euromobilita) είχε οργανώσει όλα τα πρακτικά ζητήματα στη χώρα υποδοχής (διαμονή, μετακινήσεις, φαγητό, συναντήσεις με φορείς και ιδιώτες, και υπήρχε πάντα άτομο του φορέα μαζί μας για ό,τι προέκυπε). Οι συμμετέχοντες είχαν προμηθευτεί την Κάρτα Υγείας για κάθε ενδεχόμενο. Η οργάνωση κατά τη διάρκεια της παραμονής μας ήταν υποδειγματική από το φορέα».

«Ο συντονισμός των πρακτικών και λογιστικών ζητημάτων καθώς και των ζητημάτων οργανωτικής υποστήριξης του σχεδίου πραγματοποιήθηκε από την ομάδα έργου. Η DIGITAL IDEA, μια Επιστημονική Ένωση με μέλη σημαντικής εμπειρίας στην εκπαίδευση, την εκπαίδευση ενηλίκων, και τη διάχυση των Νέων Τεχνολογιών, ανέπτυξε τις κατάλληλες πληροφορίες και απέστειλε ενημερωτικά δελτία για τις σχεδιαζόμενες δραστηριότητες κινητικότητας σχετικά με τους φορείς υποδοχής, τη μετακίνηση, τη διαμονή, την ασφάλεια και προστασία των συμμετεχόντων. Όλα αυτά, σε συνεργασία με τους φορείς υποδοχής με τους οποίους είχαμε συχνή επικοινωνία προπαρασκευαστικά της κάθε ροής μέσω skype και mail για να προετοιμάσουμε την ροή κινητικότητας και να καθοδηγήσουμε τους συμμετέχοντες. Τέλος, για την υποστήριξη των συμμετεχόντων απευθύναμε ανοικτή πρόσκληση σε ταξιδιωτικά γραφεία για την υποβολή προσφορών για την κάλυψη των αναγκών τους, όπως αεροπορικά εισιτήρια, μεταφορά, διαμονή και ασφαλιστικές καλύψεις».

Σε κάποια Έκθεση αναφέρονται και δια ζώσης επισκέψεις για την προετοιμασία της κινητικότητας των συμμετεχόντων:

«Ο υπεύθυνος επικοινωνίας του συμμετέχοντα οργανισμού είχε ήδη πραγματοποιήσει 4 προπαρασκευαστικές επισκέψεις στο ΣΔΕ Πύργου. Έτσι δόθηκε η δυνατότητα να διευθετηθούν και δια ζώσης όλα τα θέματα οργανωτικής υποστήριξης στο μέγιστο βαθμό. Από πλευράς του Γάλλου εταίρου, έγινε πλήρης παρουσίαση του οργανισμού MFR και διευθετήθηκαν λεπτομερώς θέματα σχετικά με τη διαμονή και υποδοχή των συμμετεχόντων και την υλικοτεχνική υποδομή. Έγινε αναλυτική παρουσίαση από τον εκπρόσωπο του οργανισμού του χώρου της εστίας (χώρος υπνοδωματίων, μπάνιο/τουαλέτες, εστιατόριο, προαύλιος χώρος, αίθουσες διδασκαλίας κ.τ.λ.) και συμφωνήθηκε ότι ο ίδιος ο οργανισμός θα αναλάβει πλήρως τη διαμονή και διατροφή των συμμετεχόντων στο χώρο του MFR με το ανάλογο κόστος, όπως και έγινε. Επιπλέον ο εταίρος ανέλαβε την υποδοχή και την μεταφορά των συμμετεχόντων από το αεροδρόμιο του Bordeaux-Mérignac στον οργανισμό MFR στο Bergerac με το αντίστοιχο ελάχιστο κόστος και με τη μέγιστη ασφάλεια με τα 9/θέσια σύγχρονα vans που διέθετε το MFR καθώς και τη μεταφορά τους σε όλες τις εξωτερικές εκπαιδευτικές επισκέψεις που πραγματοποίησαν. Επιπλέον παρείχε μετακίνηση και υποστήριξη για οποιαδήποτε άλλη ανάγκη είχαν οι συμμετέχοντες με πλήρη καθοδήγηση».

Σε άλλες τοποθετήσεις, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην **ευελιξία, αλλά και στην εξατομίκευση** του τρόπου διαχείρισης των πρακτικών ζητημάτων του Σχεδίου Κινητικότητας:

«Αποφασίστηκε να δοθεί η ατομική επικορήγηση (δαπάνες ταξιδιού, κάλυψη ατομικών δαπανών και διδάκτρα) στους συμμετέχοντες σε κάθε κινητικότητα, ώστε να έχουν την ευελιξία να σχεδιάσουν οι ίδιοι την μετακίνησή τους, αλλά και να αποκτήσουν την εμπειρία και τεχνογνωσία για τη διαδικασία αυτή. Βέβαια, υπήρχε καθοδήγηση και συνεργασία με τον κάθε συμμετέχοντα, ώστε να βρεθεί ο βέλτιστος τρόπος μετακίνησης και διαμονής μέσω των διαφόρων αντίστοιχων online υπηρεσιών που γνωρίζουμε και χρησιμοποιούμε και λαμβάνοντας υπόψη ορισμένους παράγοντες, όπως να είναι βολικές οι ώρες των πτήσεων και να επιτρέπουν την έγκαιρη μετά-

βαση στο αεροδρόμιο από τον Βόλο, την αξιοπιστία και ασφάλεια της αεροπορικής εταιρίας, τις πιθανές ανταποκρίσεις πτήσεων, τη μετάβαση από το αεροδρόμιο προορισμού στο ξενοδοχείο, την εγγύτητα του ξενοδοχείου στο χώρο του προγράμματος, την ποιότητα και ασφάλεια του ξενοδοχείου κλπ. Επίσης, σε συνεργασία με τους συμμετέχοντες ετοιμάσαμε κάθε φορά ένα μικρό οδηγό με χρήσιμες πληροφορίες (μέσα μαζικής μεταφοράς, χρήσιμα τηλέφωνα, διεύθυνση πρεσβείας ή προξενείου κλπ) έτσι ώστε ο κάθε συμμετέχων να είναι απόλυτα προετοιμασμένος για την κινητικότητα του.

«Φυσικά, λαμβάνονταν σοβαρά υπόψη και οι προτάσεις του εκάστοτε φορέα υποδοχής για όλα τα παραπάνω. Όλοι οι συμμετέχοντες ανέλαβαν να εκδώσουν την Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθένειας, η οποία εκδίδεται δωρεάν από τον φορέα στον οποίο είναι ασφαλισμένος ο ενδιαφερόμενος και παρέχει πρόσβαση σε κρατική περίθαλψη κατά την προσωρινή διαμονή στις χώρες της ΕΕ, ενώ το ΣΔΕ Βόλου ανέλαβε επιπλέον τη διαδικασία ιδιωτικής ασφάλισης όλων των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων κατάρτισης».

Αναφορικά με τα ζητήματα ποιότητας ως προς τη διαχείριση του Σχεδίου και του έλεγχου της ποιότητας, οι περισσότεροι φορείς αναφέρθηκαν στην απρόσκοπτη και ομαλή πορεία των διαδικασιών:

«Οι κινητικότητες ήταν στοχευμένες με έμπειρους οργανισμούς και το μέλος που συντόνιζε το έργο είχε επίσης προηγούμενη εμπειρία σε παρόμοιο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα, εξασφαλίζοντας ομαλή διαχείριση».

«Σε καθημερινή βάση γινόταν έλεγχος της τήρησης του προγράμματος που συμφωνήθηκε από τη μεριά μας προς τον φορέα υποδοχής και από αυτόν στους συλλόγους που συμμετείχαν στην σεμιναριακή και πρακτική εφαρμογή της εκπαίδευσης των εθελοντών και εκπαιδευτών, σύμφωνα με τις συμφωνίες που είχαν επισυνάψει».

«Τα ζητήματα διασφάλισης της ποιότητας και διαχείρισης αυτού του προγράμματος κινητικότητας ήταν απολύτως επιτυχημένα, διότι όπως αναφέρθηκε και παραπάνω υπήρξε μία μακρά περίοδος προετοιμασίας και επικοινωνίας, όχι μόνο από απόσταση, αλλά και δια ζώσης με τον εταίρο. Η διαχείριση της τρέχουσας κινητικότητας δεν είχε δυνατότητες σφαλμάτων ή αποτυχίας, καθώς υπήρχε η ευκαιρία να οργανωθούν και να συμφωνηθούν όλα με τον υψηλότερο βαθμό ποιότητας και αξιοπιστίας».

Άλλες τοποθετήσεις εστίασαν στους συγκεκριμένους τρόπους διασφάλισης της ποιότητας των διαδικασιών, αλλά και του επιτυχημένου συντονισμού των εμπλεκόμενων ατόμων και φορέων επισημαίνοντας:

«Υπογράφηκαν συμβάσεις επικορήγησης των συμμετεχόντων με το φορέα αποστολής και υπογράφηκαν συμφωνίες για τη δέσμευση της ποιότητας κινητικότητας μεταξύ των συμμετεχόντων και του φορέα υποδοχής».

«Για να διασφαλιστεί η ποιότητα των δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια του προγράμματος όλοι οι συμμετέχοντες έλαβαν από την ομάδα διαχείρισης επικοινωνίας αναλυτική περιγραφή των στόχων και των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων, τα χρονικά διαστήματα που προβλέπονταν για την παραγωγή τους καθώς και το πλαίσιο αξιολόγησης των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων. Επίσης, ζητήθηκε από τον οργανισμό ένα πιστοποιητικό που να αναφέρει αναλυτικά τις γνώσεις και τις ικανότητες που αποκτήθηκαν καθώς και τα προϊόντα που παρήχθησαν. Τέλος, σε συνεργασία με τον φορέα υποδοχής εκδόθηκε ένα πιστοποιητικό eurorass για κάθε συμμετέχοντα από την ομάδα μας. Για την επικοινωνία και την σύναψη των συμφωνιών υπήρχαν δύο μέλη από την ομάδα μας. Ο υπεύθυνος του έργου ανέλαβε την διαχείριση του έργου σε γραφειοκρατικό επίπεδο και ένας ακόμη εκπαιδευτικός ανέλαβε την επικοινωνία δεδομένου ότι γνώριζε τη γλώσσα του φορέα υποδοχής».

Από την εξέταση των Τελικών Εκθέσεων για τυχόν προβλήματα ή δυσκολίες που προέκυψαν στις διαδικασίες διαχείρισης του Σχεδίου Κινητικότητας, προκύπτει πως **η πανδημία COVID-19** επέφερε εμπόδια κατά την υλοποίηση των δράσεων των Σχεδίων. Κάποιες προβλεπόμενες δράσεις που είχαν σχεδιαστεί και προγραμματιστεί τελικά δεν πραγματοποιήθηκαν, όπως αναφέρεται:

«Σε γενικές γραμμές δεν υπήρχαν προβλήματα πέραν της αδυναμίας υλοποίησης της τελευταίας κινητικότητας λόγω της πανδημίας».

«Η δεύτερη κινητικότητα, η οποία είχε προγραμματιστεί να γίνει εντός του Μαΐου του 2020 στο Δουβλίνο της Ιρλανδίας, δεν κατέστη δυνατό να πραγματοποιηθεί, λόγω COVID-19. Επομένως ο φορέας αποστολής, δηλ. το ΣΔΕ Καστοριάς, ακύρωσε τη συγκεκριμένη μετακίνηση και επιπλέον διατήρησε διαρκή επικοινωνία τόσο με το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), όσο και με τον φορέα υποδοχής (Europass Teacher Academy), για την εύρεση λύσης για την ομαλή ολοκλήρωση του προγράμματος. Αρχικά, ζητήθηκε από το ΙΚΥ η παράταση του σχεδίου, ώστε να υλοποιηθεί η μετακίνηση στην Ιρλανδία, την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου 2020. Η σχετική έγκριση ελήφθη από το ΙΚΥ. Λόγω όμως της έξαρσης της πανδημίας COVID-19, δεν υπήρξε δυνατότητα να πραγματοποιηθεί η μετακίνηση. Οπότε, μετά από εκ νέου επικοινωνία, αρχικά με το ΙΚΥ και ακολούθως με τον φορέα υποδοχής, αποφασίστηκε η παρακολούθηση του 2ου σεμιναρίου μέσω σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (online course)».

«Το μεγαλύτερο πρόβλημα και δυστυχώς ανεπίλυτο ήταν η πανδημία του COVID-19 που επηρέασε το σχέδιο μας κατά το δεύτερο έτος της υλοποίησής του και είχε ως αποτέλεσμα να μην μπορέσουμε να υλοποιήσουμε δύο ροές μας. Η πρώτη ήταν προγραμματισμένη αρχές Μαρτίου στην Τενερίφη της Ισπανίας και παρά το γεγονός ότι τελικά πραγματοποιήθηκε, εμείς αποφασίσαμε - ύστερα από συζήτηση με την Εθνική Μονάδα και τη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης - να μην ταξιδέψουμε, καθώς στις αρχές εκείνης της εβδομάδας ένα ξενοδοχείο δίπλα στο μέρος υλοποίησης του προγράμματος μπήκε σε καραντίνα λόγω κρουσμάτων κορονοϊού σε τουρίστες. Η δεύτερη κινητικότητα ήταν προγραμματισμένη τον Μάιο, στη Λισαβόνα της Πορτογαλίας, η οποία δεν πραγματοποιήθηκε, καθώς ο Μάιος ήταν ο μήνας κορύφωσης της πανδημίας».

Αναφορικά με την παρακολούθηση και την υποστήριξη των συμμετεχόντων κατά τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων, οι υπεύθυνοι των Σχεδίων σημειώνουν τους τρόπους με τους οποίους διασφάλισαν την απρόσκοπτη και αποτελεσματική πραγματοποίηση των δράσεων:

«Οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα ήταν όλοι ενήλικες, εκπαιδευτικοί, αξιόπιστοι συνάδελφοι, που συμμετείχαν ενεργά σε όλες τις δράσεις του Σχεδίου. Κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων, τόσο με διά ζώσης τρόπο, όσο και μέσω σύγχρονης, εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, απαιτήθηκε από τον Φορέα η συνεχής ουσιαστική εμπλοκή των συμμετεχόντων. Επιπλέον, και στις δύο Δράσεις, οι συμμετέχοντες ήταν τρία άτομα, ανάμεσα στα οποία συμπεριλαμβανόταν η Διευθύντρια της σχολικής μονάδας, που ήταν και η υπεύθυνη του προγράμματος. Τέλος, η συνεργασία και υποστήριξη μεταξύ των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών ήταν άψογη σε όλα τα επίπεδα, από την προετοιμασία, την υλοποίηση της κινητικότητας, την παρακολούθηση των σεμιναρίων και την εφαρμογή των όσων έμαθαν στη διδακτική πράξη».

«Υπεύθυνοι για την παρακολούθηση και την υποστήριξη των συμμετεχόντων στα προγράμματα επιμόρφωσης ήταν από την μια πλευρά ο project manager του προγράμματος κατάρτισης από τον φορέα υποδοχής και από την άλλη, ο διευθυντής του ΣΔΕ Βόλου που βρισκόταν σε επικοινωνία με τους συμμετέχοντες εκπαιδευτές κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους. Σύμφωνα με το πρόγραμμα επιμόρφωσης του κάθε φορέα, προβλεπόταν μια καθημερινή διαδικασία αναστοχασμού και ανατροφοδότησης, η οποία διευκόλυνε την αυτό-παρακολούθηση και τον αυτοέλεγχο από την πλευρά των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα και τους βοήθησε να αξιολογούν τα μαθησιακά αποτελέσματα και την πορεία του προγράμματος. Επίσης, κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων κατάρτισης τηρούνταν ονομαστικό παρουσιολόγιο των συμμετεχόντων στο οποίο υπέγραφαν κατά την προσέλευση και αποχώρησή τους. Οι παρακολουθήσεις ήταν υποχρεωτικές προκειμένου κάποιος να πάρει στο τέλος τη βεβαίωση συμμετοχής».

Η στενή συνεργασία μεταξύ των φορέων υλοποίησης των Σχεδίων, όπως τονίζεται, ήταν καθοριστική για την ομαλή ροή του προγράμματος κινητικότητας:

«Η ομάδα έργου του σχεδίου ανέλαβε το ρόλο του συντονισμού όλων των απαραίτητων ενεργειών για την υλοποίηση και την παρακολούθηση της υλοποίησης όλων των δραστηριοτήτων του σχεδίου. Απαιτήθηκε η συχνή επικοινωνία πριν και κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων για την αποφυγή προβλημάτων και την ικανοποίηση των αναγκών όσων θα συμμετέχουν σε κάθε κινητικότητα. Συναποφασίστηκε με τους φορείς υλοποίησης των επιμορφώσεων να ενημερώνουν συστηματικά το φορέα αποστολής για τυχόν προβλήματα καθώς και για την πρόοδο των συμμετεχόντων, αλλά και για την αποστολή τελικής έκθεσης παρακολούθησης και αξιολόγησης για καθένα από τους συμμετέχοντες. Παράλληλα, οι συμμετέχοντες είχαν την υποχρέωση (και το έκαναν) να αξιολογήσουν τη διεξαγωγή του προγράμματος επιμόρφωσης με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων και υποβολή εισηγήσεων. Οι λεπτομέρειες των διαδικασιών αυτών αποτελούσαν αναπόσπαστο μέρος των συμβάσεων (mobility agreements) που υπογράφηκαν με τα εμπλεκόμενα μέρη. Τέλος εκτός από την επικοινωνία με τους φορείς υποδοχής αποφασίστηκε και η συμμετοχή ενός εκ της ομάδας έργου του σχεδίου σε κάθε ροή κινητικότητας».

5.3. Προετοιμασία συμμετεχόντων

Όσον αφορά τους **τρόπους προετοιμασίας** των συμμετεχόντων, δηλαδή των ωφεληόμενων των Σχεδίων, στις Τελικές Εκθέσεις αναφέρεται ποικιλία δράσεων, σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο, όπως η προετοιμασία μέσω στοχευμένων επιμορφώσεων στο αντικείμενο εργασίας, η συμπλήρωση ερωτηματολογίων διερεύνησης των εκπαιδευτικών αναγκών, οι προπαρασκευαστικές συναντήσεις, η γλωσσική προετοιμασία, αλλά και η αξιολόγηση όλων αυτών των προπαρασκευαστικών ενεργειών:

«Σε όλους τους συμμετέχοντες στις ροές κινητικότητας δόθηκαν ερωτηματολόγια διερεύνησης εκπαιδευτικών αναγκών και με βάση τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν ο φορέας οργάνωσε ενημερωτική συνάντηση - σεμινάριο προετοιμασίας. Η προετοιμασία των ατόμων που συμμετείχαν στις ροές κινητικότητας αφορούσε στην πλήρη ενημέρωσή τους για το πρόγραμμα επιμόρφωσης και, ειδικότερα, για τα εκπαιδευτικά εργαλεία και σεναρία στα οποία θα επιμορφωθούν. Η ενημέρωση έγινε σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε πριν την ροή κινητικότητας και περιλάμβανε την ενημέρωση με αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις χώρες και τις πόλεις στις οποίες θα πραγματοποιηθεί η ροή κινητικότητας, υλικό καθώς και προπαρασκευαστικό σεμινάριο στη χρήση νέων τεχνολογιών. Το σεμινάριο απευθυνόταν στους συμμετέχοντες των ροών κινητικότητας και οργανώθηκε από τον φορέα μας και την ομάδα έργου με σκοπό να υπάρξει μία πρώτη εξοικείωση με τα ψηφιακά εργαλεία, τις διδακτικές μεθόδους τις οποίες πρόκειται να χρησιμοποιήσουν κατά την διάρκεια των επιμορφώσεων και την φιλοσοφία των προγραμμάτων e-learning».

Επίσης τονίζεται η συλλογική συμμετοχή ως προϋπόθεση για την επιτυχημένη υλοποίηση του Σχεδίου:

«Η προετοιμασία αφορούσε αρχικά στην επικοινωνία του οράματος του σχεδίου και της στοχοθεσίας στα μέλη, ώστε όλοι να εμπλακούν ενεργά καθόλη τη διάρκεια και να επιτύχουν την καλύτερη δυνατή αξιοποίησή του. Ακολούθησε γλωσσική προετοιμασία (Αγγλικά) με αλληλοϋποστήριξη για να ενδυναμωθεί η πεποίθηση ότι μπορούν να αποκομίσουν όλα τα οφέλη της κατάρτισης. Η ομάδα στις δυο συναντήσεις μετά τις καταρτίσεις αξιολόγησε θετικά την αρχική υποστήριξη, γιατί ενίσχυσε την αυτοπεποίθηση και την στοχευμένη παρακολούθηση. Επίσης καταγράφηκε υλικό από τις καταρτίσεις και διαμοιράστηκε σε όλη την ομάδα, ώστε να αξιοποιηθεί στο σχεδιασμό των εμπλουτισμένων προγραμμάτων».

Η προετοιμασία των συμμετεχόντων Εκπαιδευτικών τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο καθώς και οι εκπαιδευτικές παρεμβάσεις υπήρξαν ιδιαίτερα χρήσιμες για την προετοιμασία των συμμετεχόντων:

«Η προετοιμασία κάθε συμμετέχοντα εκπαιδευτικού ως άτομο και ως μέλος μιας συνεκτικής εκπαιδευτικής ομάδας του ΣΔΕ Αγρινίου περιελάμβανε στοχευμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες που εντάσσονται στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού φορέα επιμόρφωσης. Ειδικότερα, σε συνεργασία με το φορέα επιμόρφωσης, λάβαμε έγκαιρα

ένα εξειδικευμένο οδηγό ενημέρωσης και μελέτης του πλαισίου του προγράμματος της επιμόρφωσης, που μας έδωσε τη δυνατότητα να οργανώσουμε την προετοιμασία μέσα από τις παρακάτω εκπαιδευτικές δραστηριότητες: Μετά από πρόταση εκπαιδευτικών του σχολείου με εμπειρία σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας στην εκπαίδευση ενηλίκων (συμμετείχαν σε κινητικότητα στο πρόγραμμα Grundtvig, περιόδου 2013-2015), ο εν λόγω Οδηγός αποτέλεσε αντικείμενο διαβούλευσης, σε προγραμματισμένη συνάντηση, μεταξύ των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών του σχολείου. Στην διαβούλευση κρίθηκε απαραίτητη και η συμμετοχή της Συμβούλου Ψυχολόγου του σχολείου, λόγω της ιδιαιτερότητας του αντικείμενου της επιμόρφωσης. Πραγματοποιήθηκε διαβούλευση στην κατεύθυνση της στοχευμένης διεξοδικής ενημέρωσης για την ανάπτυξη των προϋποθέσεων της ενεργητικής συμμετοχής κάθε συμμετέχοντα εκπαιδευτικού, στο πλαίσιο της κινητικότητας, στην ανάδειξη των εκπαιδευτικών αναγκών και προσδοκιών του. Ταυτόχρονα έγινε ενημέρωση για τα βασικά χαρακτηριστικά γνώρισμα των διαφορετικών εθνικών εκπαιδευτικών οργανισμών που θα συμμετάσχουν στην κινητικότητα, στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής προσέγγισης της επιμόρφωσης. Τέλος, στο πλαίσιο της γλωσσικής προετοιμασίας, έγιναν στοχευμένα μαθήματα αγγλικής γλώσσας, εκμάθησης της ορολογίας του αντικείμενου επιμόρφωσης από συμμετέχοντα εκπαιδευτικό ΔΔ, εκπαιδευτικό της Αγγλικής γλώσσας. Οι παραπάνω εκπαιδευτικές παρεμβάσεις προετοιμασίας της επιμόρφωσης αποδείχτηκαν ιδιαίτερα χρήσιμες για κάθε εκπαιδευτικό της ομάδας των συμμετεχόντων του σχολείου. Κάθε ένας ξεχωριστά και όλοι μαζί, αισθάνθηκαν ότι είναι έτοιμοι, να συμμετάσχουν σε μια διεργασία μάθησης - επιμόρφωσης σε ένα ιδιαίτερο εκπαιδευτικό διαπολιτισμικό περιβάλλον που αποτελεί πρόκληση για τις εκπαιδευτικές ανάγκες και ενδιαφέροντά τους».

Ακόμη επισημαίνεται:

«Μέσα από ενδοσχολική επιμόρφωση και με την προβολή σχετικών βίντεο, με μέριμνα της Διευθύντριας και της Υποδιευθύντριας, οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τη γλώσσα, την ιστορία, την κουλτούρα και τη γεωγραφία των χωρών που θα πραγματοποιούνταν οι κύκλοι κατάρτισης. Επιπροσθέτως, έγινε αναφορά στους κύριους όρους της θεματικής του προγράμματος, δηλ. στη σημασία της εκπαιδευτικής αξιοποίησης των ΤΠΕ με έμφαση την καλλιέργεια του κριτικού γραμματισμού. Παρουσιάστηκε η δομή και το περιεχόμενο των επιμορφωτικών προγραμμάτων, οι στόχοι τους, οι δράσεις του μεσοδιαστήματος και η διαδικασία αξιολόγησης. Επιπλέον, για την πρώτη κινητικότητα, έγινε προεργασία από τους ίδιους εκπαιδευτικούς σχετικά με θέματα αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και κινδύνων και δημιουργήθηκε ένας κατάλογος με στοιχεία επικοινωνίας που έφεραν οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί κατά την μετάβασή τους στη χώρα υποδοχής. Σε συζήτηση που ακολούθησε, τόσο αμέσως μετά τις προπαρασκευαστικές δραστηριότητες, όσο και μετά το πέρας των κύκλων επιμόρφωσης, έγινε αξιολόγηση και κατέστη σαφής η χρησιμότητα των παραπάνω δραστηριοτήτων, καθώς οι εκπαιδευτικοί αισθάνθηκαν επάρκεια σε κάθε περίπτωση. Σε ό,τι αφορά στην προετοιμασία που ήταν στοχευμένη στο αντικείμενο εργασίας, ο φορέας υποδοχής και για τους δύο κύκλους επιμόρφωσης, απαιτούσε σχετική προεργασία από τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς που αφορούσε στη δημιουργία παρουσιάσεων και τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων, αξιοποιώντας διάφορα εργαλεία και ψηφιακές πλατφόρμες (π.χ. moodle, slack)».

Ακόμη, από την πλευρά του φορέα υποδοχής και σε συνεργασία με το Σχολείο, οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης βοήθησαν σημαντικά τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα κινητικότητας, αναφέροντας τα εξής:

«Ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος κατάρτισης έδωσε την ευκαιρία στον κάθε συμμετέχοντα να έχει μια πρώτη γνωριμία με τους άλλους καταρτιζόμενους πριν τη διεξαγωγή του σεμιναρίου μέσω εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης».

«Στο κομμάτι της εκπαιδευτικής προετοιμασίας, δόθηκαν κατευθύνσεις και υποδείξεις από τον φορέα υποδοχής για την προετοιμασία των συμμετεχόντων σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες κατάρτισης (συμπλήρωση ερωτηματολογίου για ανύπνευση επόμενων εκπαιδευτικών αναγκών, προτεινόμενη βιβλιογραφία, διαδικτυακές αναφορές, εκπαιδευτικό υλικό προς μελέτη κλπ)».

«Όλα τα παραπάνω φάνηκε να λειτουργούν πολύ καλά, καθώς από τη μια πλευρά οι συμμετέχοντες δεν αντιμετώπισαν κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα και ήταν ως ένα βαθμό εξοικειωμένοι ως προς τη διαμονή τους στη χώρα υποδοχής και από την άλλη ήταν κατάλληλα προετοιμασμένοι, ώστε να αποκομίσουν στο μέγιστο βαθμό τα οφέλη του προγράμματος επιμόρφωσης».

5.4. Προφίλ Συμμετεχόντων

Η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στις Τελικές Εκθέσεις, όσον αφορά το προφίλ, αλλά και το γενικότερο υπόβαθρο των συμμετεχόντων, ανέδειξε μικρές διαφοροποιήσεις μεταξύ των φορέων, οι οποίες εστιάζονται κυρίως στα **συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής των ατόμων** που τελικά συμμετείχαν στο Σχέδιο Κινητικότητας. Κάποιες χαρακτηριστικές αναφορές είναι οι ακόλουθες:

«Η επιλογή των συμμετεχόντων στις ροές κινητικότητας έγινε από την ομάδα έργου με διαφανή τρόπο και πολύ συγκεκριμένα κριτήρια, όπως περιγράφονται στη συνέχεια:

- Καλή γνώση μιας ξένης γλώσσας, όπως τα Αγγλικά, ώστε να διευκολύνεται η επικοινωνία και συνεργασία με άλλους συμμετέχοντες.
- Βασική ψηφιακή κατάρτιση και εμπειρία, όπως συστηματική ενασχόλησή τους με θέματα χρήσης νέων τεχνολογιών στην διδακτική/μαθησιακή διαδικασία που απαιτεί την κατοχή αναγνωρισμένης πιστοποίησης (κατά ΑΣΕΠ ή του ΥΠΕΘ π.χ. πιστοποίηση επιπέδου Α γνώσης χρήσης ΤΠΕ).
- Προηγούμενη επιτυχημένη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα κινητικότητας και δραστηριότητες που συνεχίζονται μετά τη συμμετοχή τους, όπως συμμετοχή σε συνέδρια, άλλες επιμορφωτικές δράσεις για διάχυση γνώσεων και τεχνογνωσίας ή/και σε συμμετοχή σε αντίστοιχες κοινότητες μάθησης ευρωπαϊκής ή διεθνούς εμβέλειας
- Προηγούμενη ενασχόληση στο πεδίο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων που προϋποθέτει είτε την εγγραφή σε ένα από τα αναγνωρισμένα μητρώα εκπαιδευτών ενηλίκων (ΕΟΠΠΕΠ, ΕΚΔΑ, κλπ) είτε την αποδεδειγμένη προϋπηρεσία εκπαιδευτή ενηλίκων.
- Εκδήλωση ενδιαφέροντος για συμμετοχή σε αντίστοιχες προσκλήσεις ενδιαφέροντος και προθυμία για εμπλοκή στις αντίστοιχες δραστηριότητες.

Επίσης, η ομάδα έργου έλαβε υπόψη οι επιλεγόμενοι εκπαιδευτές ενηλίκων να διακρίνονται για:

- « - την ανοικτότητα και την καινοτομικότητά τους.
- το ενδιαφέρον τους για την διαρκή επαγγελματική τους ανάπτυξη.
- την συνεργατικότητα τους».

Όπως φαίνεται, η επιλογή των συμμετεχόντων, έγινε με διάφορα κριτήρια, ενώ και το φύλο των συμμετεχόντων λήφθηκε υπόψη από κάποιους φορείς:

«Η επιλογή των συμμετεχόντων έγινε με γνώμονα:

- Την εμπειρία τους στο πεδίο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, τόσο σε εκπαιδευτικό (Εκπαιδευτική εργασία σε δομές όπως Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας) όσο και σε διοικητικό επίπεδο.
- Την εξοικείωση και τη χρήση των ΤΠΕ, τόσο σε προσωπικό όσο και σε εκπαιδευτική χρήση.
- Την τουλάχιστον καλή γνώση της Αγγλικής Γλώσσας αλλά και πιθανόν της Ιταλικής.
- Την ύπαρξη στοιχείων συνεργατικότητας και ομαδικής εργασίας διότι περιλαμβάνονται αρκετές ομαδικές εργασίες.
- Τη μη συμμετοχή ως ωφελοόμενος/νη σε Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα.
- Την εμπειρία επίσης από την συμμετοχή σε πρόγραμμα για έναν από τους ωφελομένους με βάση τα κριτήρια.

- Το φύλο (οι συμμετέχοντες να είναι και από τα δύο φύλα) κατά το δυνατό ισότιμα μοιρασμένοι.
- Την ειδικότητά τους στα γνωστικά αντικείμενα. Δηλαδή μη επιλογή εκπαιδευτή από παρεμφερείς ειδικότητες (π.χ. μαθηματικός και φυσικός, ή ψυχολόγος και σύμβουλος σταδιοδρομίας). Εμπλοκή στο σχέδιο όχι όμως ως ωφελοόμενοι αλλά ως διαχειριστές, παρατηρητές και οργανωτικά υπεύθυνοι είχαν ο Διευθυντής και ο Υποδιευθυντής του σχολείου με εμπειρία στην υλοποίηση δράσεων και προγραμμάτων».

Άλλες τοποθετήσεις των Υπεύθυνων αναφέρουν χαρακτηριστικά ότι είχαν ως βασική επιδίωξη τη συμμετοχή του συνόλου των εκπαιδευτικού προσωπικού στο Σχέδιο Κινητικότητας:

«Αρχικά, είναι αναγκαίο να αναφερθούμε σύντομα στη στελέχωση του σχολείου μας προκειμένου να γίνει κατανοητό το σκεπτικό της επιλογής των συμμετεχόντων στο Σχέδιο Κινητικότητας. Κατά την διετία 2018-2020, που ήταν και η περίοδος υλοποίησης του σχεδίου μας, το προσωπικό ήταν σχεδόν το ίδιο στο ΣΔΕ Βόλου: 7 μόνιμοι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί, ο διευθυντής, ο υποδιευθυντής, 5 αποσπασμένοι, 4 ωρομίσθιοι καθηγητές και 2 σύμβουλοι. Βασική μας επιδίωξη αυτή τη φορά ήταν να εμπλέξουμε σχεδόν όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό στο Σχέδιο Κινητικότητας, ώστε να μεγιστοποιήσουμε τα οφέλη και να συμβάλλουμε στη συνολική και σφαιρική ανάπτυξη του οργανισμού μας. Ακόμη όμως και όσοι τελικά δε συμμετείχαν στο σχέδιο, επιμορφώθηκαν από τους συναδέλφους τους στο πλαίσιο της κοινότητας μάθησης που λειτουργεί αποτελεσματικά εδώ και χρόνια στο ΣΔΕ Βόλου».

5.5. Αξιολόγηση των Σχεδίων Κινητικότητας εκ μέρους των συμμετεχόντων στον επαγγελματικό τομέα αλλά και σε προσωπικό επίπεδο

Στις περισσότερες Τελικές Εκθέσεις, η ανατροφοδότηση που δόθηκε από τους ίδιους τους συμμετέχοντες, ως προς την αξιολόγηση των Δράσεων του Σχεδίου Κινητικότητας καταγράφηκε ως πολύ θετική, σε πολλά επίπεδα. Κάποιες από τις πιο χαρακτηριστικές τοποθετήσεις ήταν οι εξής:

«Οι συμμετέχοντες αξιολόγησαν θετικά την όλη διαδικασία και την κατάρτιση και θα ήθελαν να συμμετέχουν και μελλοντικά σε πρόγραμμα ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης για την περαιτέρω επαγγελματική εξέλιξη τους. Επιμορφώθηκαν σε σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις που αξιοποιούνται στο σχεδιασμό των περιβαλλοντικών προγραμμάτων, ήρθαν σε επαφή και αντάλλαξαν εμπειρίες και πρακτικές με Ευρωπαίους συναδέλφους και επεσήμαναν την προσωπική τους ανάπτυξη μέσα από το σχέδιο που υλοποιήθηκε για την ολιστική αναβάθμιση των υπηρεσιών του ΚΠΕ που θα συνεχιστεί και μακροπρόθεσμα».

«Οι συμμετέχοντες εθελοντές έμειναν ενθουσιασμένοι από το σύστημα και την οργάνωση των εθελοντικών συλλόγων. Η επιθυμία τους για συμμετοχή αλλά και οργάνωση εθελοντικών δράσεων ήταν μεγάλη. Η μετάδοση στην τοπική κοινωνία για τα οφέλη του εθελοντισμού και ο αντίκτυπος σ αυτήν από τη συμμετοχή όλο και περισσότερων ανθρώπων σ αυτόν ήταν ο χαρακτηριστικός στόχος τους. Οι εκπαιδευτές έδωσαν το χαρακτηρισμό της τελειότητας του Κυπριακού συστήματος εκπαίδευσης ενηλίκων ΑμεΑ κάτι που φανερώνει το ποσοστό επιτυχίας της κινητικότητας. Οι συμμετέχοντες έμειναν απόλυτα ικανοποιημένοι από το Σχέδιο Κινητικότητας στο επίπεδο της θεματολογίας και της οργάνωσης, περισσότερο και από το αναμενόμενο. Όλοι οι συμμετέχοντες εξέφρασαν στις ατομικές τους εκθέσεις την ικανοποίησή τους από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα. Χάρη στην κινητικότητα βελτίωσαν τις αναλυτικές τους δεξιότητες, τις πρακτικές δεξιότητες (π.χ. σχεδιασμός και οργάνωση, διαχείριση έργων, κ.λπ.), τις ικανότητες οργάνωσης / διαχείρισης / ηγεσίας, τις ικανότητες ομαδικής εργασίας και τις συναισθηματικές δεξιότητες (π.χ. έχοντας περισσότερη αυτοπεποίθηση). Επίσης οι συμμετέχοντες υποστήριξαν πως βελτιώθηκαν οι ευκαιρίες απασχόλησής τους, παρακινήθηκαν να συνεχίσουν να αναπτύσσουν τις επαγγελματικές τους δεξιότητες, είδαν καλές πρακτικές, κατέκτησαν δεξιότητες σχετικές με την τρέχουσα δουλειά τους, βελτίωσαν τις γνώσεις τους σε σχέση με τα μαθήματα που διδάσκουν, μοιράστηκαν τις γνώσεις και τις δεξιότητές με συναδέλφους και μαθητές, κατάφεραν να περαματιστούν και να αναπτύξουν νέες μαθησιακές πρακτικές και

μεθόδους διδασκαλίας, δημιούργησαν νέες επαφές, βελτίωσαν τις γνώσεις τους για εκπαιδευτικά συστήματα σε άλλες χώρες, γνώρισαν καλύτερα τους ευρωπαϊκούς μηχανισμούς χρηματοδότησης για έργα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Προβλήματα δεν αναφέρθηκαν στις ατομικές εκθέσεις».

Με βάση τα σχόλια των συμμετεχόντων επισημαίνονται τόσο ο τρόπος λειτουργίας του Οργανισμού υποδοχής που συχνά διαφέρει από την ελληνική πραγματικότητα όσο και η ομαδικότητα που αναπτύχθηκε ανάμεσα στους εκπαιδευόμενους. Τονίστηκε από όλους τους συμμετέχοντες η σημασία του τρόπου λειτουργίας του οργανισμού MFR, η σχέση εκπαιδευτή με κάθε εκπαιδευόμενο όχι μόνο μέσα στην τάξη αλλά και στην καθημερινότητα στον οργανισμό, η ομαδικότητα, η ενθάρρυνση και το πνεύμα συνεργασίας. Επίσης τονίστηκε η αξία της έννοιας του εθελοντισμού καθώς και της συμμετοχής των εκπαιδευομένων στα κοινά, αλλά και σε προγράμματα Ευρωπαϊκής κινητικότητας, γεγονός που τους βοηθά να γίνονται περισσότερο αυτόνομοι και να βελτιώσουν τις επαγγελματικές τους δεξιότητες.

Άλλες τοποθετήσεις συμμετεχόντων με θετική αξιολόγηση αφορούν πτυχές:

«Το περιεχόμενο του προγράμματος ήταν πολύ ενδιαφέρον και συνέβαλε ουσιαστικά στην απόκτηση γνώσεων, αλλά και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, οι οποίες και αξιοποιήθηκαν στο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Η εκπαιδευτήρια του προγράμματος ήταν επαρκώς καταρτισμένη σε επίπεδο γνώσεων και λειτούργησε τόσο υποστηρικτικά, όσο και διευκολυντικά κατά τη διαδικασία της επιμόρφωσης, ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι όποιες δυσκολίες προέκυπταν».

Άλλη συμμετέχουσα στο σεμινάριο Innovative Approaches to teaching δήλωσε:

«Οι προσδοκίες της από το σεμινάριο ικανοποιήθηκαν σε πολύ μεγάλο βαθμό, καθώς το περιεχόμενο των ενότητων ήταν πλήρες και επαρκές, υπήρχε συνάφεια και συμπληρωματικότητα μεταξύ των εισηγήσεων, δόθηκε έμφαση στην πρακτικοποίηση της γνώσης, υπήρχε κλίμα συνεργατικότητας και αλληλεπίδρασης και η εισηγήτρια ενίσχυσε σε μεγάλο βαθμό τον διάλογο, αξιοποιώντας την εμπειρία των εκπαιδευομένων. Επιπλέον, το εκπαιδευτικό υλικό ήταν ιδιαίτερα προσεγμένο, σύγχρονο και επικαιροποιημένο και έτσι μπόρεσε στη συνέχεια να το αξιοποιήσει στο μάθημα. Γενικά, δεν αντιμετωπίσε κανένα πρόβλημα κατά τη διεξαγωγή του σεμιναρίου».

Ένας ωφελούμενος αναφέρθηκε χαρακτηριστικά:

«Η πρώτη του συμμετοχή σε πρόγραμμα του Erasmus+ ήταν μια συναρπαστική εμπειρία. Τόσο, ως προς τις νέες ιδέες και καλές πρακτικές, με τις οποίες ήρθε σε επαφή, όσο και ως προς την πετυχημένη επιλογή του τόπου διεξαγωγής του προγράμματος (κεντρικό Λονδίνο) και την άποψη συνεργασία με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα».

Από τις Τελικές Εκθέσεις, δε θα μπορούσαν ν' απουσιάζουν τοποθετήσεις των συμμετεχόντων ωφελομένων που σχετίζονται με τη διαφοροποίηση του τρόπου υλοποίησης των δράσεων λόγω της πανδημίας COVID-19:

«Οι συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί έμειναν πολύ ικανοποιημένες από το πρόγραμμα. Μακάρι να μπορούσαν να υλοποιηθούν όλες οι κινητικότητες δια ζώσης και να μην υπήρχαν τα προβλήματα που προέκυψαν λόγω COVID-19. Όμως, παρά τα προβλήματα που προκάλεσε ο κορωνοϊός, η λύση της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης που υιοθετήθηκε ως αντικατάσταση της 2ης ροής στην Ιρλανδία, η οποία δεν κατέστη εφικτό να πραγματοποιηθεί δια ζώσης, συνέβαλε στην ομαλή ολοκλήρωση του προγράμματος και στην επίτευξη των στόχων του».

Αξίζει να αναφερθούν και τοποθετήσεις συμμετεχόντων/ουσών, οι οποίες αξιολογούν το Σχέδιο Κινητικότητας ως μια συνολικά θετική εμπειρία, ενώ παράλληλα εστιάζουν σε σημεία των δράσεων τα οποία θα μπορούσαν να βελτιωθούν μελλοντικά:

«Μια ωφελούμενη αναφέρει ότι σε γενικές γραμμές ήταν ένα πολύ ενδιαφέρον και ευχάριστο πρόγραμμα που είχε σαν αποτέλεσμα να αυξήσει την αυτογνωσία της σε κάποια θέματα, αλλά και να διευρύνει την μεθοδολογική παλέτα πάνω σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Γενικά, εμπλούτισε το υπόβαθρό της και στα τρία επίπεδα των αποτελεσμάτων - γνώσεις, στάσεις, δεξιότητες - και είχε την ευκαρία να γνωριστεί καλύτερα και να δεθεί με τη συμμετέχουσα συνάδελφο».

Η πιο οργανωμένη ενημέρωση και προετοιμασία των συμμετεχόντων σε προγράμματα θα βελτίωναν σημαντικά τον αντίκτυπο των Σχεδίων, επισημαίνεται μεταξύ άλλων προβλημάτων:

«Ως προς τα σημεία για βελτίωση, το κύριο θα ήταν ο αριθμός των συμμετεχόντων: ίσως θα έπρεπε να έχει γίνει κάποια διαφορετική προεργασία από τον φορέα υποδοχής, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ενημέρωση για το προσφερόμενο πρόγραμμα στο εκπαιδευτικό κοινό και έτσι να συγκεντρωθούν περισσότεροι συμμετέχοντες, για να έχει και το πρόγραμμα το ίδιο διαπολιτισμικό χαρακτήρα και δυνατότητες για πιο πολυποικίλες δραστηριότητες».

Ακόμη οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες, η διαφορετική νομοθεσία αλλά και οι διαφορετικές αντιλήψεις σχετικά με την έννοια του Ευρωπαίου πολίτη σχολιάζονται αρνητικά από πολλούς συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς:

«Όλοι οι συμμετέχοντες σχολίασαν αρνητικά τις άσχημες καιρικές συνθήκες που έγιναν αιτία να ακυρωθούν δύο επισκέψεις. Επιπλέον σχολιάστηκε αρνητικά το γεγονός ότι οι εκπαιδευτές στο MFR, λόγω του πολύπληρου ρόλου τους μέσα στον οργανισμό φαίνονταν πλέον αρκετά κουρασμένοι.

Τέλος επισημάνθηκε ότι δυστυχώς λόγω της διαφορετικής νομοθεσίας που διέπει την Γαλλία σε σχέση με την Ελλάδα υπάρχει μεγάλη διαφορά ως προς τον τρόπο λειτουργίας, χρηματοδότησης και φιλοσοφίας εκπαιδευτικών οργανισμών αλλά και τοπικών παραγωγών. Η έννοια και το αίσθημα του Ευρωπαίου πολίτη με την αξιοποίηση της ευρωπαϊκής κινητικότητας είναι χαραγμένη στην τοπική κοινωνία των Γάλλων και απέχει έτη φωτός από την αντίστοιχη της Ελλάδας. Ένα κοινό σημείο που παρατηρήθηκε αναφορικά με τους τοπικούς παραγωγούς είναι ότι πλέον και στη Γαλλία οι νέοι απομακρύνονται από την ενασχόληση τους με τον πρωτογενή τομέα με αποτέλεσμα να γίνονται εισαγωγές προϊόντων με αυξημένες τιμές, παρόλο που θα μπορούσαν να τα παράγουν».

5.6. Μαθησιακά αποτελέσματα και Αντίκτυπος

Αναφορικά με τα **μαθησιακά αποτελέσματα των ωφελομένων**, δηλαδή τις ικανότητες ή δεξιότητες που αποκτήθηκαν ή/και βελτιώθηκαν μέσω της συμμετοχής τους στο Σχέδιο Κινητικότητας, αναφέρονται ποικίλες θετικές επιπτώσεις σε επαγγελματικές δεξιότητες, σε γλωσσικές, σε οργανωτικές / διαχειριστικές και επικοινωνιακές δεξιότητες. Μεταξύ των άλλων αναφέρθηκε:

«Απόκτησαν εμπειρίες και αυτοεκτίμηση για να προχωρήσουν επαγγελματικά και να ανέβουν σε επίπεδο ποιότητας εκπαίδευσης, βελτίωσαν τις δεξιότητες εκπαίδευσης που είχαν, έμαθαν καινούριες μεθόδους που βελτίωσαν τη μετάδοση των γνώσεών τους και απέκτησαν δεξιότητες κριτικής των ικανοτήτων των εκπαιδευομένων και τρόπους ακριβέστερης αξιολόγησής τους».

«Το σχολείο μας συμμετείχε σε ένα εκπαιδευτικό σεμινάριο με τίτλο: Κατανοώντας τη διαφορετικότητα: Πολυπολιτισμικότητα, ανεκτικότητα και ετερότητα στην τάξη. Στο πλαίσιο αυτής της εκπαίδευσης πραγματοποιήθηκαν ποικίλες δραστηριότητες. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα μαθημάτων πρακτικής και δυναμικής φύσης που επιτρέπει στους συμμετέχοντες να μάθουν με σιγουριά και προσφέρει πρακτικές ασκήσεις για την πλήρη ενσωμάτωση τεχνικών και στρατηγικών. Οι συμμετέχοντες έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν προσωπική κατανόηση των αλλαγών που συμβαίνουν τόσο σε σωματικό όσο και σε γνωστικό επίπεδο μέσω της χρήσης της ενεργειακής ψυχολογίας: EFT- Τεχνικές Συναισθηματικής Ελευθερίας. Ο πρακτικός χαρακτήρας του προγράμματος επιτρέπει στους συμμετέχοντες να εργαστούν και να επιλύσουν συναισθηματικά ζητήματα που ανακύπτουν στις αίθουσες διδασκαλίας.

Σχετικά με τις επαγγελματικές δεξιότητες αναφέρονται ειδικότερα:

- « - εργασία σε ένα διεθνές περιβάλλον - δικτύωση με συμμετέχοντες στο Πρόγραμμα Μαθημάτων που προέρχονται από άλλα ευρωπαϊκά σχολεία.
- ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην τάξη στο αντικείμενο της διδασκαλίας του συμμετέχοντα - δημιουργία, μέσω πρακτικών εμπειριών, πιο ελκυστικού περιβάλλοντος μάθησης για τους εκπαιδευόμενους,
- απόκτηση αυτοπεποίθησης και ικανοτήτων για την δημιουργία συνεργατικής, διαδραστικής διδασκαλίας στην τάξη».

Σχετικά με τις γλωσσικές και επικοινωνιακές δεξιότητες οι αναφορές αφορούν:

- « - προφορική αλληλεπίδραση στα αγγλικά με εκπαιδευτές και άλλους συμμετέχοντες στο μάθημα».
- ενεργητική ακρόαση και εκμάθηση ειδικών ψηφιακών εργαλείων, διαδικτυακών πόρων και σχετικής ψηφιακής ορολογίας στα αγγλικά.
- βελτίωση της αγγλικής γλώσσας μέσω της συμμετοχής σε ένα διεθνές εκπαιδευτικό πρόγραμμα
- εκμάθηση και εργασία σε πολυγλωσσικό και πολυπολιτισμικό περιβάλλον».

Οι αναφορές σε οργανωτικές / διαχειριστικές δεξιότητες και διεθνή εμπειρία επισημαίνουν τα εξής:

- « - δεξιότητες ανάλυσης και επίλυσης προβλημάτων.
- δημιουργική σκέψη, ανάπτυξη δημιουργικών και αποτελεσματικών ιδεών.
- εργασία σε ομάδες κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων δεξιότητες συνεργασίας για την σύνδεση με άλλους, για την συμμετοχή σε πραγματικό χρόνο σε δίκτυα και κοινότητες, για την εποικοδομητική αλληλεπίδραση.
- κίνητρα και ικανότητα επίλυσης προβλημάτων. Λοιπές δεξιότητες: Εργασία σε ένα διεθνές πλαίσιο».

«Εκτός από τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που αποκτήθηκαν από τη συμμετοχή μας στην εκπαίδευση, είχαμε και οφέλη από τη διαδικασία της προετομασίας, πραγματοποίησης και διάχυσης των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης».

Ακόμη αναφέρονται η **αυξημένη ικανοποίηση των συμμετεχόντων** από τα μαθησιακά αποτελέσματα του Σχεδίου Κινητικότητας, αλλά και η **θετική αλλαγή στις στάσεις τους και συμπεριφορές τους σχετικά με το προσωπικό διδακτικό τους στυλ**:

«Οι συμμετέχοντες έμειναν απόλυτα ικανοποιημένοι από το Σχέδιο, τόσο στον τομέα των γνώσεων γύρω από τα θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς και διαχείρισης, όσο και σε αντιλήψεις για το πως εξελίσσεται σήμερα ο τομέας της διαχείρισης των μνημείων και ποιες είναι οι προοπτικές τους. Είναι μέρη της ιστορίας και της ταυτότητας του κάθε τόπου και μπορούν να δώσουν ταυτότητα και στο σήμερα για το συγκεκριμένο τόπο».

«Ως προς τις δεξιότητες, ανακάλυψαν πώς μπορούν να συμβιβάζουν τις ανάγκες των εκπαιδευομένων με τους περιορισμούς της ύλης και τα προσπατούμενα του προγράμματος και ανέπτυξαν νέες πρακτικές και μεθόδους διδασκαλίας, βελτιώνοντας παράλληλα τις ψηφιακές δεξιότητές τους, την ικανότητα να “μαθαίνω πώς να μαθαίνω”, τις δεξιότητες για λήψη αποφάσεων και πρωτοβουλιών, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση ενός έργου (project), τις οργανωτικές και ηγετικές δεξιότητες, την κριτική και αναλυτική σκέψη, τις δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας».

«Τέλος, αναφορικά με τις στάσεις/αντιλήψεις/συμπεριφορές, είχαν την ευκαιρία να εντοπίσουν το προσωπικό διδακτικό τους στυλ ως εκπαιδευτρίες ενηλίκων (αυταρχικό - δημοκρατικό - φιλελεύθερο), ώστε εν τέλει να μπορούν να προβούν στις απαραίτητες αλλαγές και μετασχηματισμούς, ώστε να δρουν αποτελεσματικότερα στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού τους έργου, αξιοποιώντας παράλληλα και την ενίσχυση χαρακτηριστικών, όπως η αυτεπίγνωση, η ενσυναίσθηση και ο σεβασμός, που προσέφερε το συγκεκριμένο πρόγραμμα».

Μέσα από την ποιοτική ανάλυση των Τελικών Εκθέσεων, αναδύθηκε ο **σημαντικός θετικός αντίκτυπος, για τους συμμετέχοντες οργανισμούς**, με τοποθετήσεις, στις οποίες τονίζεται η εμπειρία που αποκόμισαν και η βελτίωση της ποιότητας των δραστηριοτήτων που εφαρμόζουν, όπως οι ακόλουθες:

«Στους συμμετέχοντες οργανισμούς της Κύπρου ο αντίκτυπος είναι η εμπειρία της συνεργασίας με άτομα προερχόμενα από άλλη χώρα με διαφορετικά στάνταρ στην εκπαίδευση ΑμεΑ και η βελτίωση τους όσον αφορά στην επαγγελματική εκπαίδευση των ατόμων αυτών. Οι κοινωνικοί φορείς του Νομού απέκτησαν γνώσεις για το πώς μπορούν να αξιοποιούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες μέσα στην τοπική κοινωνία».

Αντίκτυπος για τους συμμετέχοντες οργανισμούς:

- « - Αντάλλαξαν γνώσεις και εμπειρία σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος.
- Ανέπτυξαν το δίκτυο συνεργασίας τους.
- Πραγματοποίησαν μεταφορά τεχνογνωσίας.
- Δημιούργησαν βάσεις για μελλοντικές συνεργασίες».

Αναμφίβολα, η απόκτηση διεθνούς εμπειρίας συμβάλλει στην ενίσχυση του ευρωπαϊκού προφίλ και αποτελεί κίνητρο για τους εκπαιδευτικούς η συμμετοχή τους σε νέα προγράμματα:

«Ένας από τους στόχους του προγράμματος ήταν η ενίσχυση του ευρωπαϊκού προφίλ του σχολείου μας. Η εμπειρία που αποκτήθηκε και αποτιμήθηκε θετικά, έχει λειτουργήσει ως κίνητρο στους εκπαιδευτές για τη συμμετοχή του σχολείου μας σε νέα προγράμματα. Να επισημάνουμε πως το σχολείο μας έκανε αίτηση για συμμετοχή στο Erasmus+ του έτους 20-21 και έλαβε θετική αξιολόγηση. Θεωρούμε πως μια τέτοια αλλαγή στάσης θα συνδράμει θετικά στην αύξηση των συνεργασιών του σχολείου μας με διεθνείς ετέρους και στην εδραίωση αυτής της κουλτούρας».

Ως προς το σχολείο, ο αντίκτυπος συνίσταται στα ακόλουθα:

- « - στην απόκτηση εμπειρίας σε όλα τα στάδια υλοποίησης ενός Ευρωπαϊκού προγράμματος.
- στη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης σύμφωνα με Ευρωπαϊκά κριτήρια.
- στη διεθνοποίηση και Ευρωπαϊκή διάσταση του σχολείου.
- στην ανάπτυξη διαλόγου και συνεργασιών με αντίστοιχους Ευρωπαϊκούς φορείς.
- στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του σχολείου».

Ο θετικός αντίκτυπος του Σχεδίου Κινητικότητας για τις ομάδες-στόχο, αλλά και για τους συμμετέχοντες/ωφεληούμενους, είναι εμφανής από χαρακτηριστικές τοποθετήσεις των Υπεύθυνων των φορέων:

Ως προς τους συμμετέχοντες εκπαιδευτές:

- « - έγιναν καλύτεροι εκπαιδευτές ενηλίκων, αφού βελτίωσαν τις γνώσεις και δεξιότητές τους και είναι πλέον σε θέση να χρησιμοποιήσουν μια σειρά από νέες μεθόδους διδασκαλίας, καινοτόμες τεχνικές και εναλλακτικές προσεγγίσεις.
- ενισχύθηκε το αίσθημα της επαγγελματικής ικανοποίησης και της προσωπικής ανάπτυξης με όλες τις συνεπακόλουθες επιπτώσεις στην ποιότητα του προσφερόμενου εκπαιδευτικού έργου.
- βελτιώθηκε ο προφορικός και γραπτός λόγος σε μία ξένη γλώσσα ενισχύοντας την αυτοπεποίθηση και ικανότητα των εκπαιδευτών για επικοινωνία, ώστε να δημιουργήσουν ένα δίκτυο συνεργατών για περαιτέρω επαφή, ανταλλαγή ιδεών, απόψεων και μελλοντικών συνεργασιών.
- ενισχύθηκε η συνείδηση του Ευρωπαϊκού πολίτη και του διαπολιτισμικού διαλόγου. Οι εκπαιδευτές μέσω της συμμετοχής τους σε προγράμματα κινητικότητας έγιναν πιο ανοικτοί και δεκτικοί στη διαφορετικότητα

τα, κάτι που θα τους βοηθήσει πολύ, αφού καλούνται να εργαστούν σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον».

Ως προς τους εκπαιδευόμενους:

- « - υπήρξε αύξηση και βελτίωση των ευκαιριών μάθησης, με παράλληλη αύξηση των κινήτρων και της διάθεσής τους για μάθηση.
- παρατηρήθηκε ομαλή προσαρμογή και καλύτερη ενσωμάτωση των ενήλικων προσφύγων / μεταναστών εκπαιδευομένων».

«Ο αντίκτυπος στους συμμετέχοντες εκπαιδευτές και εθελοντές είναι η αυτοπεποίθηση και η επαγγελματική τους αναβάθμιση. Οι εκπαιδευτικοί του κέντρου μας στις 7 αυτές μέρες ήρθαν σε επαφή με εκπαιδευτές άλλης κοινότητας και απόκτησαν γνώσεις σε νέες πρακτικές εκπαίδευσης ενήλικων νέων με αναπηρία».

5.7. Διάδοση Αποτελεσμάτων Σχεδίων Κινητικότητας

Όσον αφορά στα αποτελέσματα, αλλά και στα οφέλη που προέκυψαν από τη συμμετοχή στα Σχέδια Κινητικότητας, οι Υπεύθυνοι των φορέων αναφέρουν ποια από αυτά **χρηζουν διάχυσης και κοινοποίησης** αλλά και με ποιούς τρόπους θα γίνει η διάχυση:

«Οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια του πρώτου σεμιναρίου εξοικειώθηκαν με διάφορα εργαλεία ΤΠΕ, με στόχο τη διαθεματική/διεπιστημονική μάθηση και με επίκεντρο τον μαθητή/εκπαιδευόμενο. Κατά τη διάρκεια του δεύτερου σεμιναρίου (virtual mobility), οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί επωοφώθηκαν μέσω βιωματικών μεθόδων και αξιοποίησαν πλατφόρμες τηλεδιάσκεψης σε τεχνικές ενίσχυσης των τεσσάρων ικανοτήτων, δηλαδή της επικοινωνίας, της συνεργασίας, της δημιουργικότητας, της κριτικής σκέψης και της αξιοποίησής τους στην εκπαιδευτική πράξη».

«Ως παραγόμενο προϊόν οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί δημιούργησαν Φύλλα Εργασίας τα οποία εφάρμοσαν στην τάξη. Τελικοί αποδέκτες του Σχεδίου ήταν οι εκπαιδευόμενοι του Σχολείου και το πιο σημαντικό αποτέλεσμα ήταν ο ψηφιακός εγγραμματισμός τους, η ενδυνάμωσή τους σε θέματα επικοινωνίας, συνεργασίας, δημιουργικότητας και κριτικής σκέψης, με έμφαση την ενίσχυση της κριτικής στάσης τους απέναντι στη χρήση των ΤΠΕ».

«Βασικός σκοπός της παρούσας κινητικότητας είναι η ενεργοποίηση της εκπαιδευτών/εκπαιδευομένων και εν συνεχεία της τοπικής κοινότητας σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης. Επομένως πρώτα θα γίνει αναλυτική παρουσίαση από τους συμμετέχοντες σε εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους του ΣΔΕ Πύργου. Αυτό θα γίνει με διοργάνωση ξεχωριστών εκδηλώσεων στο ΣΔΕ Πύργου και στα παραρτήματα αυτού Αμαλιάδας και Ζαχάρας όπου κάθε συμμετέχοντας θα αναλάβει να παρουσιάσει ένα κομμάτι με βάση το πρόγραμμα των δραστηριοτήτων.

«Η διάδοση των αποτελεσμάτων θα γίνει με τη μορφή αναλυτικής παρουσίασης, βίντεο, φωτογραφιών και εν συνεχεία εκτενούς διαλόγου μεταξύ εκπαιδευτών, εκπαιδευομένων και συμμετεχόντων με σκοπό να αναδειχθούν τα σημεία τα οποία έκαναν ιδιαίτερη εντύπωση στους ακροατές αλλά και να επιλυθούν τυχόν απορίες, προβληματισμοί. Βασικός στόχος της κοινοποίησης των αποτελεσμάτων είναι να υπάρξει κριτικός στοχασμός σε σχέση με:

- α) τη συμμετοχή σε τέτοιου είδους ευρωπαϊκές κινητικότητες.
- β) τον τρόπο λειτουργίας παρόμοιων οργανισμών.
- γ) τις ευρωπαϊκές μεθόδους και τα εργαλεία που χρησιμοποιούν τόσο σε θέματα εκπαιδευτικής διαδικασίας όσο και σε θέματα εξωστρέφεια.
- δ) τους τρόπους παραγωγής προώθησης των προϊόντων τους.

Κάποιος άλλος αναφέρει στην Τελική Έκθεση, ότι η διάχυση θα πρέπει να εστιάσει στα οφέλη για τους εκπαιδευόμενους:

«Πιο συγκεκριμένα για να επιτευχθούν τα παραπάνω κρίνεται σκόπιμο να τονισθούν τα αποτελέσματα που προέκυψαν σχετικά με:

- *τον τρόπο λειτουργίας του MFR και ιδιαίτερα το όφελος εκπαιδευτών/εκπαιδευομένων μέσα από τη συμμετοχή τους σε πάρα πολλά προγράμματα ευρωπαϊκής κινητικότητας κάθε χρόνο.*
- *τις μεθόδους και τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευόμενων σε θέματα ομαδοσυνεργατικότητας, τοπικής και βιώσιμης ανάπτυξης, συμμετοχής στα κοινά και οργάνωσης μικρών εκδηλώσεων.*
- *τον διαφορετικό τρόπο λειτουργίας και χρηματοδότησης του ΣΔΕ στο Μπερζεράκ καθώς και τον τρόπο που προσφέρει εργασία και υποστήριξη στους εκπαιδευόμενους.*
- *τους τρόπους καλλιέργειας, παραγωγής, προώθησης και πώλησης των αγροτικών προϊόντων της περιοχής σε τοπικό επίπεδο από μικρούς και μεγάλους παραγωγούς και τέληος.*
- *τον κοινωνικό ρόλο και την ανάμειξη του σχολείου με οργανισμούς που έχουν ως στόχο την εμπύχωση και υποστήριξη ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων (γηροκομεία, ορφανοτροφεία κ.α.).*

Άλλοι πάλι μεταφέρουν μέσα από τις Τελικές Εκθέσεις, την οπτική των ίδιων των ωφεληούμενων, σχετικά με τα αποτελέσματα που επιθυμούν να κοινοποιήσουν:

«Το σημαντικότερο αποτέλεσμα ήταν οι γενικές συνειδητοποιήσεις που προέκυψαν από το πρόγραμμα και τα συμπεράσματα - βήματα στα οποία οδηγηθήκαμε μετά από αυτές: Όλοι οι άνθρωποι έχουμε σημαντικές διαφορές, τόσο ως προς το πολιτισμικό υπόβαθρο και την καταγωγή μας, όσο και ως προς το χαρακτήρα μας, γιατί, εν τέλει, και αυτός από διαφορετικά υπόβαθρα διαμορφώνεται κάθε φορά. Όμως, αν κρατάμε μια θετική - καλοπροαίρετη στάση, προσανατολισμένη στην αλληλοαναγνώριση και στους κοινούς στόχους, συνειδητοποιούμε ότι μπορούμε να συνυπάρξουμε και να συνεργαστούμε με καλύτερα αποτελέσματα, γιατί με τη διαφορετικότητά μας συμπληρώνουμε και βελτιώνουμε ο ένας τον άλλον».

Επίσης τονίζεται η **ανάγκη διάχυσης των καλών πρακτικών** και στην αξιοποίηση τους:

«Αυτό που θα ήθελα να μοιραστώ με τους συναδέλφους είναι οι πρακτικές που έμαθα για τη διαχείριση πολυπολιτισμικών τάξεων. Οι πρακτικές αυτές αποβλέπουν στη συνειδητοποίηση των κοινών σημείων μεταξύ των εκπαιδευομένων, τα οποία αφορούν σε πιο ουσιαστικά ζητήματα σε σχέση με τις διαφορές τους. Η αξιοποίηση των πρακτικών αυτών από το σύνολο των εκπαιδευτικών του σχολείου θα μπορούσε να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους και να συμμετέχουν πιο ενεργά στην μαθησιακή διεργασία».

Στις Τελικές Εκθέσεις περιγράφονται συγκεκριμένες δραστηριότητες, που υλοποιήθηκαν με στόχο τη διάδοση των αποτελεσμάτων του Σχεδίου Κινητικότητας τόσο εντός όσο και εκτός των φορέων/οργανισμών που συμμετείχαν:

«Η διάχυση των αποτελεσμάτων είναι πολύ σημαντική για όλα τα προγράμματα Erasmus+. Στο πλαίσιο του Σχολείου, πραγματοποιήθηκε μια σειρά ενδοσχολικών ενημερώσεων, την οποία προετοίμασαν οι συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί και απευθύνθηκε στους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς της Σχολικής μονάδας. Κατά τη διάρκεια των επιμορφώσεων αυτών οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί έγιναν κοινωνοί της ευρωπαϊκής εμπειρίας, επιμορφώθηκαν στη χρήση των εργαλείων ΤΠΕ και των παιδαγωγικών και διδακτικών μεθόδων και τεχνικών. Πέρα όμως από τη διάχυση μέσα στα πλαίσια του ίδιου του Σχολείου, είχε προγραμματιστεί μια σειρά δραστηριοτήτων. Έτσι η διάδοση των αποτελεσμάτων του σχεδίου έγινε με την αξιοποίηση των παρακάτω μέσων:

- Ιστοσελίδα του ΣΔΕ Καστοριάς.
- Τοπικός και περιφερειακός Τύπος .
- ΜΜΕ».

«Βασικός στόχος ήταν η μεταφορά των γνώσεων, δεξιοτήτων και της συνολικής εμπειρίας των συμμετεχόντων στην τοπική κοινωνία, αλλά και σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. Οι ομάδες-στόχοι των δραστηριοτήτων διάδοσης ήταν οι εμπλεκόμενοι με την εκπαίδευση φορείς και κυρίως οι εμπλεκόμενοι με την εκπαίδευση ενηλίκων, για εμπλουτισμό των εκπαιδευτικών πρακτικών, αλλά και γενικότερα η τοπική κοινωνία για ευαισθητοποίηση και ενημέρωση πάνω σε θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος του προγράμματος, όπως η ενίσχυση των **τεσσάρων ικανοτήτων, δηλαδή της επικοινωνίας, της συνεργασίας, της δημιουργικότητας, της κριτικής σκέψης και της αξιοποίησής τους στην εκπαιδευτική πράξη μέσω των ΤΠΕ».**

Ακόμη σε κάποια Τελική Έκθεση αναφέρεται:

«Υπάρχουν μια σειρά από ενέργειες που γίνονται αυτή την περίοδο και/ή θα ολοκληρωθούν μετά την έγκριση της Τελικής Έκθεσης από την Εθνική Μονάδα - ΙΚΥ. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά:

- την ανάρτηση πληροφοριών του προγράμματος (στόχοι, περιεχόμενο, δράσεις, αποτελέσματα) στην ιστοσελίδα και στις σελίδες κοινωνικής δικτύωσης του σχολείου.
- τη δημοσίευση σχετικών άρθρων και δελητίων τύπου στα τοπικά, έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης προς ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας.
- τη δημιουργία φυλλαδίου που θα περιλαμβάνει τις βασικές πληροφορίες αυτού του σχεδίου, αλλά και όλων των προηγούμενων Ευρωπαϊκών προγραμμάτων που υλοποίησε το ΣΔΕ Βόλου».

«Τέλος, οι βασικές πληροφορίες του προγράμματος θα επιδιώξουμε να αναρτηθούν στην Ιστοσελίδα του INEDIBIM (<http://www.inedivim.gr>) καθώς και στην σελίδα που διατηρείται στο Facebook (<https://www.facebook.com/LdVinedivim?ref=hl>) από το INEDIBIM για τα Σχέδια Κινητικότητας του προγράμματος Erasmus+».

Και πάλι η πανδημία, όπως τονίστηκε, δημιούργησε εμπόδια στις διαδικασίες που αποσκοπούσαν στη διάδοση των αποτελεσμάτων:

«Λόγω της πανδημίας δεν ήταν εφικτή η σχεδιασμένη δραστηριότητα μετά τον Οκτώβριο του 2019 η οποία υλοποιήθηκε με δραστηριότητα στο πεδίο και εφαρμογή των νέων προσεγγίσεων πιλοτικά. Ακολουθεί τον Μάιο του 2020 η συνέχιση των πιλοτικών εφαρμογών και από τώρα και μετά μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή στο πεδίο τα νέα προγράμματα».

«Οι δραστηριότητες διάδοσης των αποτελεσμάτων απευθύνθηκαν κυρίως, μέχρι στιγμής στους εκπαιδευτές του σχολείου μας, όπως περιγράφουμε στο επόμενο πεδίο. Σχεδιάζαμε με την ολοκλήρωση των κινητικότητων, τον Ιούνιο του 2020, να διοργανώσουμε μία ημερίδα για την παρουσίαση του προγράμματος στην οποία θα προσκαλούσαμε τους εκπαιδευτές των ΣΔΕ όμορων νομών και εκπαιδευτικούς σχολείων και φορέων του νομού μας, αλλά δυστυχώς η πανδημία του COVID-19 ματαίωσε τη διεξαγωγή της».

«Με τη λήξη του προγράμματος είχε σχεδιαστεί ανοικτή στην τοπική κοινωνία ημερίδα διάδοσης των αποτελεσμάτων. Δυστυχώς, η ημερίδα αυτή δεν κατέστη δυνατό να πραγματοποιηθεί, λόγω των περιοριστικών μέτρων εξαιτίας του COVID-19 και της απαγόρευσης των συναθροίσεων, γι' αυτό οι δράσεις κοινοποιήθηκαν μέσω διαδικτύου. Υπάρχει πρόθεση, αν καταστεί εφικτό, μόλις λήξουν τα περιοριστικά μέτρα, να υλοποιηθούν και δια ζώσης δράσεις διάδοσης των αποτελεσμάτων».

Συμπέρασμα - Διαπιστώσεις

Μέσα από την ποιοτική ανάλυση που έγινε στις Τελικές Εκθέσεις, προέκυψαν θετικές αναφορές, ως προς την αποδοτικότητα των Σχεδίων Κινητικότητας, σχεδόν για όλους τους θεματικούς άξονες. Πιο αναλυτικά, η πλειοψηφία των Υπεύθυνων των φορέων αναφέρονται σε πλήρη επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί εξαρχής, στην αποτελεσματικότητα της διαχείρισης όλων των πρακτικών ζητημάτων εκ μέρους των φορέων υποδοχής, αλλά και στη συνολική σημαντική συνεισφορά των συμμετεχόντων οργανισμών. Επιπρόσθετα, οι Υπεύθυνοι των φορέων μεταφέρουν μέσα από τις Τελικές Εκθέσεις την ιδιαίτερα θετική ανατροφοδότηση των συμμετεχόντων που εκπαιδεύτηκαν στα Σχέδια Κινητικότητας, η οποία αφορά πολλή επίπεδα, ενώ παράλληλα επισημαίνουν και ποικίλες θετικές επιπτώσεις της υλοποίησης των Σχεδίων. Όπως τονίστηκε, σημαντικός θετικός αντίκτυπος ήταν να επιμορφωθούν οι εκπαιδευτικοί σε θέματα που αφορούν τη διαχείριση της ετερότητας και της διαπολιτισμικότητας στην τάξη, καθώς και να ενσωματώσουν αυτή τη γνώση στην εκπαιδευτική τους πρακτική.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι αν και ήταν η αρχή της πανδημίας της Covid, αρκετοί από τους Υπεύθυνους των φορέων επεσήμαναν κάποιες δυσκολίες και εμπόδια που προέκυψαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης των Δράσεων, και σε ορισμένες περιπτώσεις δεν επέτρεψαν την υλοποίηση όλων των προβλεπόμενων δράσεων κινητικότητας ή επέφεραν μεταβολές στη διαχείριση ορισμένων πρακτικών ζητημάτων. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τις αναφορές των Υπευθύνων, η αποτίμηση της υλοποίησης των Σχεδίων Κινητικότητας για τα έτη 2018 - 2020, κρίνεται ως επιτυχής και αποτελεσματική για την Εκπαίδευση Ενηλίκων καθώς η συμμετοχή των εκπαιδευόμενων σε εκπαιδευτικά προγράμματα Κινητικότητας, τους βοηθά να ενισχύσουν τις δεξιότητές τους και να γίνουν περισσότερο αυτόνομοι και αποτελεσματικοί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ERASMUS+: ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ ΣΕ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΣΕ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ/ΟΥΣΕΣ

Η ανάλυση περιεχομένου που παρατίθεται στο Κεφαλαίο αυτό βασίζεται στην επεξεργασία του περιεχομένου των συνεντεύξεων που διεξήχθησαν με Υπεύθυνους Διαχείρισης Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+, κατά τα έτη 2018 - 2020 και με Συμμετέχοντες/ουσες σε πρόγραμμα κινητικότητας. Για τη συγκεκριμένη ανάλυση επιλέχθηκε η ποιοτική προσέγγιση με ημιδομημένη συνέντευξη σε θεματικές που είχαν τεθεί εξ αρχής. Το σχέδιο της Συνέντευξης που περιλαμβάνει ερωτήσεις στις οποίες κλήθηκαν να απαντήσουν οι Υπεύθυνοι, αλλά και οι Συμμετέχοντες/ουσες σε πρόγραμμα κινητικότητας υπάρχουν στο Παράρτημα Α και Παράρτημα Β. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν δεκαπέντε (15) συνεντεύξεις με Υπεύθυνους Διαχείρισης των Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+, εκ των οποίων 9 ήταν γυναίκες και 6 άντρες, ενώ οι ηλικίες τους κυμαίνονται από 27 έως 66 έτη. Σχετικά με το μορφωτικό τους επίπεδο, οι 11 από τους 15 κατέχουν Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών και οι υπόλοιποι Πτυχίο ΑΕΙ, ενώ ως προς τον τόπο διαμονής περίπου οι μισοί διαμένουν σε κάποια μεγάλη πόλη της Ελλάδας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λάρισα) και οι υπόλοιποι κατοικούν σε μικρότερες πόλεις. Στη δεύτερη ενότητα του Κεφαλαίου αναλύονται τα δεδομένα από τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν σε Συμμετέχοντες και Συμμετέχουσες σε πρόγραμμα κινητικότητας στα Σχέδια Κινητικότητας Erasmus+, κατά τα έτη 2018-2020. Πραγματοποιήθηκαν συνολικά δεκαπέντε (15) συνεντεύξεις. Τα άτομα που συμμετείχαν προτάθηκαν από τον εκάστοτε Υπεύθυνο Διαχείρισης του Σχεδίου. Όσον αφορά το προφίλ τους, αξίζει να αναφερθεί ότι οι 8 από τους συνολικά 15 ερωτώμενους ήταν γυναίκες και 7 άντρες, ενώ οι ηλικίες τους κυμαίνονται από 32 έως 64 έτη. Σχετικά με το μορφωτικό τους επίπεδο, οι 7 από τους 15 κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, οι 2 Διδακτορικό και οι υπόλοιποι Πτυχίο ΑΕΙ ενώ ως προς τον τόπο διαμονής περίπου οι μισοί διαμένουν σε κάποια μεγάλη πόλη της Ελλάδας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λάρισα) και οι υπόλοιποι μισοί σε μικρότερες πόλεις.

6.1 Ανάλυση περιεχομένου συνεντεύξεων σε Υπεύθυνους Διαχείρισης Σχεδίων

6.1.1. Συνολική εντύπωση και οφέλη που αποκόμισαν οι Υπεύθυνοι Διαχείρισης Σχεδίων

Στο ερώτημα σχετικά με τη **συνολική εντύπωση που αποκόμισαν οι Υπεύθυνοι Διαχείρισης Σχεδίων, αλλά και με τα οφέλη που αποκόμισαν από την εμπειρία συμμετοχής τους στο Σχέδιο Κινητικότητας**, οι περισσότερες τοποθετήσεις αναδεικνύουν τη σημασία, τα πολλαπλά οφέλη, αλλά και την αξία της εμπειρίας αυτής, τόσο σε επίπεδο φορέα, όσο και σε ατομικό/προσωπικό επίπεδο:

«Η εμπειρία ήταν εξαιρετική σε όλα τα επίπεδα. Το πρόγραμμά μας έδωσε φοβερές εμπειρίες που ακόμα προσπαθούμε να τις μεταφέρουμε στην Ελλάδα. Τα αποτελέσματα της κατάρτισης και η συνεργασία μας με το ΙΚΥ ήταν εξαιρετικά. Τα οφέλη βοήθησαν πολύ στα περιβαλλοντικά προγράμματα που οργανώνουμε, στην αειφόρο διαχείριση των πραγμάτων».

«Πρόκειται για μια πολύ αξιόλογη εμπειρία, η οποία είτε σε προσωπικό επίπεδο είτε σε κοινωνικό, διαμορφώνει μια εμπειρία, ένα ταξίδι που άπαξ και το ξεκινήσεις μπορείς να καταλάβεις τις αλληλαγές και σε εμένα και στους γύρω σου. Δίνει πολλές δυνατότητες στα άτομα να εξελιχθούν. Υπήρξαν πολλαπλά οφέλη και σε επαγγελματικό επίπεδο μπορέσαμε να πάρουμε πράγματα για να δομήσουμε το δικό μας οργανισμό καλύτερα, και προέκυψαν και πολλές συνεργασίες».

Σύμφωνα με άλλες χαρακτηριστικές τοποθετήσεις, επισημαίνεται ο αντίκτυπος που είχε η εμπειρία συμμετοχής στο πρόγραμμα και σε **ατομικό επίπεδο**, που αφορά κυρίως στην απόκτηση νέων και **την επικαιροποίηση ήδη υπάρχουσών γνώσεων τους, στην ενίσχυση της επαγγελματικής αυτοπεποίθησης των συμμετεχόντων**, στην καλλιέργεια εκπαιδευτικών και διοικητικών δεξιοτήτων, αλλά και στην εξοικείωση με το στοιχείο της διαπολιτισμικότητας.

«Το Σχέδιο ήταν ένα πολύ μεγάλο σχολείο για εμάς, καθώς ήταν το πρώτο μας σχέδιο. Μας δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσουμε άλλους εταίρους, να γνωρίσουμε τον τρόπο που εργάζονται και τελικά να δούμε ότι είμαστε πολύ καλοί σε αυτό που κάνουμε. Ήταν μια διαδικασία από την οποία μάθαμε πολλά, αλλά ταυτόχρονα αποκτήσαμε και μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση».

«Τα οφέλη προήλθαν από το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, δηλαδή από το πόσο βελτιώσαμε τις εκπαιδευτικές μας πρακτικές, ενσωματώνοντας τις πρακτικές συμπερίληψης που διδαχθήκαμε στο δικό μας το αντικείμενο, μέχρι του πώς ένας οργανισμός στήνει μια τέτοια εκπαίδευση».

«Τα οφέλη ήταν πάρα πολλά, μας άνοιξε καινούργιους δρόμους, ήρθαμε σε επαφή με νέο κόσμο, μας άνοιξε νέες επαγγελματικές προοπτικές, μάθαμε πώς δουλεύουν τα σχολεία στο εξωτερικό. Δεν ήταν απλά μια θετική εμπειρία, ήταν μια πολύ σημαντική εμπειρία».

«Οφέλη υπήρξαν πολλά. Αυτά που μάθαμε τα μεταφέραμε με κάποιο τρόπο πίσω στο σχολείο μας. Η συνεισφορά του σχεδίου είχε μεγάλο αντίκτυπο στους εκπαιδευτές και κατά συνέπεια στο σχολείο. Ατομικά σε εμένα είχε οφέλη για να αποκτήσω μια μεγάλη εμπειρία στη συγγραφή προτάσεων, που αξιολογούνται με σοβαρά κριτήρια».

6.1.2. Βελτίωση της παιδαγωγικής κατάρτισης και ευαισθητοποίηση στη διαπολιτισμικότητα

Οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους Υπεύθυνους διαχείρισης Σχεδίων αναδεικνύουν τη σημασία του σχεδίου κινητικότητας για την επαύξηση των γνώσεων, την γνωριμία νέων παιδαγωγικών μεθόδων, την καλλιέργεια εκπαιδευτικών δεξιοτήτων, αλλά και την ευαισθητοποίηση των συμμετεχόντων στη διαπολιτισμικότητα.

«Ήταν πολύ θετική εμπειρία. Ήρθα σε επαφή με πολλές καλές πρακτικές, με συναδέλφους στο εξωτερικό ανταλλάξαμε απόψεις, μεθοδολογίες. Ήταν αρκετά τα οφέλη και στο επίπεδο της διαπολιτισμικότητας και στην εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας».

«Βελτιώθηκαν οι γνώσεις μας από ένα τόσο καλά οργανωμένο ταξίδι. Ο στόχος της εκπαίδευσης εκπληρώθηκε πλήρως στο παιδαγωγικό κομμάτι».

«Ανακάλυψα νέες μεθόδους και νέους τρόπους διδασκαλίας, γνωρίσαμε βιωματικές δεξιότητες, μάθαμε νέες τεχνικές ομαδοσυνεργατικές, πώς ανοίγουν τα σχολεία στην κοινωνία, πώς να αξιοποιούμε μεθόδους που έχουν σχέση με την εξωστρέφεια του σχολείου και την εμπλοκή των εκπαιδευόμενων σε διάφορες δραστηριότητες».

«Όλοι οι εκπαιδευόμενοι που πήγαμε εκεί μάθαμε πράγματα που βοήθησαν τις δεξιότητές μας στην εκπαίδευση».

Σχετικά με το ζήτημα της **αλλαγής στάσεων, απόψεων ή πεποιθήσεων για άλλες χώρες, κουλτούρες και πολιτισμούς** η συντριπτική πλειοψηφία των Υπεύθυνων Διαχείρισης Σχεδίων τοποθετήθηκε με τα πιο θετικά λόγια, καθώς επεσήμαναν τον έντονα διαπολιτισμικό χαρακτήρα του συνόλου της εμπειρίας συμμετοχής τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα και Υπεύθυνοι Διαχείρισης που εργάζονται στο πεδίο του προσφυγικού, πράγμα που σημαίνει ότι είναι εξοικειωμένοι με τη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα, τόνισαν την αξία της αλληλεπίδρασης και της επαφής που βίωσαν στο πρόγραμμα με άτομα από άλλες κουλτούρες και πολιτισμούς.

«Κατά μεγάλο βαθμό, πάντα η επαφή με εκπαιδευτές από άλλες χώρες μας προσφέρει νέες γνώσεις στο κομμάτι της κουλτούρας μέσα από την ανταλλαγή απόψεων και την προσωπική επαφή. Αυτή η αλληλεπίδραση έχει το ίδιο ενδιαφέρον με το αντικείμενο της κατάρτισής μας».

«Ευκαιρία να μην ταξιδέψεις απλά σαν τουρίστας, πηγαίνεις στο χώρο εργασίας, γνωρίζεις ανθρώπους, δουλεύεις μαζί τους. Μοναδική εμπειρία και ευκαιρία, που επικοινωνείς επί της ουσίας».

«Μέσα από το ίδιο το αντικείμενο και τη θεματολογία της κατάρτισης μπορέσαμε να συνδεθούμε με άλλους πολιτισμούς και χώρες».

«Με βοήθησε πολλές φορές στο ζήτημα των Ρομά που είναι το αντικείμενό μας, ενώ έχουμε τη γνώση μας προσέδωσε ακόμα μια προοπτική του πώς να διαχειριζόμαστε τον πληθυσμό και σε αλλαγή δικών μας στάσεων».

«Στο μέγιστο βαθμό. Ήταν μια έξοδος πολύ μακρινή από την Ελλάδα. Είδαμε πώς λειτουργούν άλλες χώρες με το ίδιο πρόβλημα με εμάς. Μεγάλη εμπειρία. Είδαμε ότι είμαστε κομμάτι ενός συνόλου. Αποτέλεσε μεγάλο κέρδος πολιτισμικά και ανθρωπιστικά».

«Ήρθαμε σε επαφή με κουλτούρες και κυρίως με εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών και το πώς λειτουργούν. Μπορέσαμε να δούμε τις διαφορές που έχουν με το ελληνικό σύστημα, αλλά και να καταλάβουμε πώς θα εισάγουμε στο δικό μας νέες καλές πρακτικές».

Ωστόσο, κάποιοι από τους Υπεύθυνους Σχεδίων στις τοποθετήσεις τους φάνηκε να μην εισπράττουν κάτι αντίστοιχο σχετικά με παιδαγωγικά και πολιτισμικά ζητήματα.

«Δεν έγινε σε πολύ μεγάλο βαθμό, γιατί αυτό εξαρτάται από τη σύνθεση της ομάδας, όταν ο εταίρος που μας καλεί δεν καταφέρει να έχει πολυσυλλεκτική ομάδα και εμείς ήμασταν από μόνο τρεις χώρες».

«Δεν θα το έλεγα, το ταξίδι μας ήταν στην Ιταλία όπου η κουλτούρα δεν διαφέρει σε μεγάλο βαθμό από την ελληνική».

6.1.3. Νέες προοπτικές στη διοίκηση, στην επαγγελματική εξέλιξη και στην ενσωμάτωση νέων πρακτικών και δράσεων στο αναλυτικό Πρόγραμμα

Συζητώντας σχετικά με το ζήτημα των ενδεχόμενων νέων προοπτικών που τους προσέφερε η εμπειρία συμμετοχής τους στο Σχέδιο Κινητικότητας, οι Υπεύθυνοι Διαχείρισης αναφέρουν χαρακτηριστικά ότι αξιοποιώντας το πρόγραμμα μπόρεσαν όχι μόνο να σχεδιάσουν εκ νέου σύγχρονες και πρωτότυπες δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα, αλλά και να ενισχυθεί η εξωστρέφεια του φορέα τους προς την κοινωνία. Επιπλέον, επισημαίνουν ότι το πρόγραμμα αποτέλεσε σημείο εκκίνησης νέων συνεργασιών και συμπράξεων με άλλους φορείς του εξωτερικού, ενώ ταυτόχρονα αποκόμισαν την τεχνογνωσία προκειμένου να συμμετέχουν μελλοντικά σε ακόμα περισσότερα προγράμματα και επιμορφώσεις αντίστοιχου χαρακτήρα.

«Το πρόγραμμά μας βοήθησε επειδή βελτιώνουμε σαν εκπαιδευτικός οργανισμός τον τρόπο που παρέχουμε τέτοιου τύπου εκπαιδεύσεις, δηλαδή τον τρόπο οργάνωσης μελλοντικών εκπαιδεύσεων από δικής μας πλευράς. "Μας βοήθησε (το πρόγραμμα) να ανακαλύψουμε τεχνικές και τρόπους για την αύξηση της εξωστρέφειας του σχολείου και την επαφή των εκπαιδευόμενων με την κοινότητα. Όλο αυτό προέκυψε από δράσεις που συναντήσαμε στο ταξίδι μας».

«Στο επαγγελματικό πεδίο μας βοήθησε να χτίζουμε δίκτυα συνεργασίας, κάτι που ήδη κάνουμε. Μας βοήθησε να ξεκινήσουμε προσπάθεια να γίνουμε εμείς φορέας υποδοχής για job shadowing. Προς το παρόν αυτές οι προοπτικές ανοίγονται και είναι πολύ σημαντικές».

«Υπήρξε εφελτήριο να εξελιχθούμε επαγγελματικά, διαμόρφωσε σε μεγάλο βαθμό τα κριτήριά μας για τις εκπαιδευτικές επιλογές που κάνουμε στο φορέα. Έδωσε μια συνέχεια για επόμενα προγράμματα».

Όσον αφορά στη συμβολή του συγκεκριμένου προγράμματος στην απόκτηση ή καλλιέργεια ικανοτήτων σε θέματα διοίκησης και διαχείρισης σχεδίων, οι περισσότερες τοποθετήσεις των υπεύθυνων διαχείρισης των φορέων είναι πολύ θετικές που τονίζουν ότι η συμμετοχή τους αποτέλεσε μια ευκαιρία προκειμένου να αποκτήσουν εμπειρία στη συγγραφή προτάσεων, εκθέσεων και αιτήσεων συγκεκριμένου χαρακτήρα, στην αποτελεσματική αντιμετώπιση κρίσεων, εμποδίων και προβλημάτων:

«Ναι σίγουρα με βοήθησε, καθώς ο φορέας που επισκεφτήκαμε είχε πάρα πολύ μεγάλη εμπειρία σε προγράμματα ευρωπαϊκής κινητικότητας, και είδαμε το πώς χειρίζονταν την κινητικότητα, τις μεθόδους υλοποίησης και οργάνωσης.»

«Με βοήθησε πολύ στην απόκτηση εμπειρίας σχετικά με τη διαχείριση ζητημάτων που έχουν να κάνουν με τη συνεργασία με άλλους φορείς».

«Αλλιάξαμε πολύ και εμείς σαν φορέας στη νοοτροπία μας, αρχίσαμε να βλέπουμε τα πράγματα στον οργανισμό μας διαφορετικά, πιο σειφορικά, πιο πλατιά».

«Ειδικά μετά από το συγκεκριμένο σχέδιο, ήρθα σε επαφή με άλλους εκπαιδευτές ενηλίκων και υπεύθυνους σχεδίων, οπότε έλαβα πολύτιμες γνώσεις και στον τρόπο διαχείρισης».

Εξάλλου, έπειτα από τη συμμετοχή τους στο Σχέδιο Κινητικότητας, οι Υπεύθυνοι Διαχείρισης μέσα από τις τοποθετήσεις τους συγκλίνουν στο γεγονός ότι το πρόγραμμα συνέβαλε ποικιλοτρόπως στην ενσωμάτωση νέων πρακτικών, δράσεων και προσεγγίσεων, είτε αυτό οδήγησε σε δομικές αλλαγές του προγράμματος είτε όχι.

«Δεν το έχουμε διαπιστώσει μέχρι στιγμής να έχουν γίνει δομικές αλλαγές, αν και θα μπορούσε μελλοντικά εφόσον συμμετέχουμε σε άλλες δράσεις. Ενσωματώνουμε όμως ήδη νέες πρακτικές στα μαθήματά μας σε μικρή κλίμακα».

«Το υλικό που μας δόθηκε αξιοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό. Ολοκληρωμένη διαδικασία που επέφερε αλλαγές και στο πρόγραμμα σπουδών. Υπήρξε βελτίωση και στη διαχείριση των καθηκόντων μου, μια δυναμική κατάσταση».

«Πριν την κατάρτιση μπορεί να βλέπαμε αρνητικά κάποια πράγματα που εξελικτικά θα μας βοηθούσαν, πλέον είμαστε στην κατεύθυνση της σειφορίας και στις διαδικασίες διαχείρισης του φορέα».

«Βοήθησε πολύ στον τρόπο που εξελίσσονται οι δράσεις μας. Προσέθεσε σε εμάς το στοιχείο της προσαρμοστικότητας, πολύ σημαντικό για το μέλλον».

Αναγνωρίζοντας τον κρίσιμο ρόλο του Σχεδίου Κινητικότητας αναφέρουν:

«Σίγουρα υπήρξε βελτίωση, δηλαδή εκτεθήκαμε σε παιδαγωγικά εργαλεία και μοντέλα, τα οποία δεν γνωρίζαμε, οπότε υπήρχε νέα πληροφορία και αλλαγή».

«Δεν ήρθαμε σε επαφή με συγκεκριμένες μεθόδους εντός της τάξης, πιο πολύ πώς λειτουργεί το σχολείο στην κοινότητα. Πήρα κάποιες ιδέες, κυρίως μια γενικότερη προσέγγιση».

«Η κατάρτιση μας επηρέασε όλους πολύ. Όλες τις πρακτικές που είδαμε τις εφαρμόσαμε όλοι».

«Είμαστε πλέον πιο πρακτικοί και περισσότερο μέσα στο πεδίο, όχι τόσο θεωρητικό».

«Μας βοήθησε πάρα πολύ στο να μάθουμε καινούργια πράγματα, ουσιαστικά να τα προσαρμόσουμε στα δικά μας δεδομένα. Εφαρμόζοντάς τα προέκυψε και ένα δευτερογενές όφελος και για τους υπόλοιπους συμμετέχοντες που είδαν τροποποιημένες τις μεθόδους από εμάς. Κάτι που το πήραν από εμάς εντέλει σαν καλή πρακτική».

«Υπήρξαν αλλαγές στο εκπαιδευτικό κομμάτι. Κυρίως στον τρόπο με τον οποίο διαχειριζόμαστε τους ενηλίκους εκπαιδευόμενους, πιο ομαδοσυνεργατικούς, πιο μαθητοκεντρικούς».

Ορισμένοι Υπεύθυνοι Διαχείρισης Σχεδίων, ωστόσο, τοποθετήθηκαν αρνητικά, επισημαίνοντας ότι η διαχείριση του συγκεκριμένου Σχεδίου δεν αποτέλεσε πηγή μάθησης ή απόκτηση εμπειρίας:

«Δεν συνέβαλε ιδιαίτερα γιατί είναι πράγματα που τα κάνουμε έτσι και αλλιώς για άλλα προγράμματα».

«Δεν ήταν η πρώτη φορά που διαχειριζόμαστε ένα τέτοιο πρόγραμμα».

Κάποιοι άλλοι επισημαίνουν ότι δεν πραγματοποιήθηκαν κάποιες επιθυμητές αλλαγές, παρά τις προσπάθειες που κατέβαλλαν, λόγω αγκυλώσεων του συστήματος στη χώρα μας.

«Ναι υπήρξε μια τέτοια προσπάθεια. Είναι κάτι το οποίο παραμένει σε εκκρεμότητα. Ωστόσο, ήταν και η φύση της εκπαίδευσης τέτοια ώστε να μπορούμε να ενσωματώνουμε τις πρακτικές συμπερίληψης χωρίς απαραίτητη αλλαγή του αναλυτικού προγράμματος».

«Θα μπορούσαμε να εντάξουμε και άλλα πράγματα στην εκπαιδευτική διαδικασία, το βιωματικό στοιχείο και την εξωστρέφεια που μπορεί να έχει ένα σχολείο δεύτερης ευκαιρίας. Όχι διαφοροποίηση στις διαδικασίες διαχείρισης, λόγω άρνησης του ΕΝΕΔΙΒΙΜ και γενικότερης αγκύλωσης του συστήματος να συμπεριλάβει τις απαιτούμενες αλλαγές».

6.1.4. Επιρροή στις εργασιακές σχέσεις με συναδέλφους και επαφή με καλές πρακτικές

Ως προς το βαθμό, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο επηρεάστηκαν οι εργασιακές σχέσεις με συναδέλφους από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα, σχεδόν το σύνολο των ερωτηθέντων ανέφερε ότι ήταν θετική η επιρροή. Οι περισσότεροι επεσήμαναν τη σημαντική συνεισφορά του προγράμματος στη σύσφιξη των σχέσεων, στην ενίσχυση του πνεύματος συνεργασίας, στη βελτίωση της επικοινωνίας τους σαν ομάδα, αλλά και στη δημιουργία επιπλέον εργασιακού κινήτρου. Μόνο σε μια τοποθέτηση παρατηρήθηκε αρνητική επιρροή του προγράμματος:

«Επηρέασε αρκετά θετικά. Ήταν ωραίες οι δράσεις. Και μας έφεραν πιο κοντά. Μόνο θετικός αντίκτυπος στις σχέσεις μας».

“Καταλάβαμε τη σημασία της συνεργασίας. Εσωτερικά μας καλλιέργησε την ανάγκη συνεργασίας, γίναμε πιο ομαδικοί».

«Δεθήκαμε περισσότερο, αν και ήμασταν από διαφορετικά μέρη της Ελλάδας. Με τους συναδέλφους γίναμε πιο συνεργατικοί, πιο αλληληλέγγυοι, περισσότερο ακούγαμε και λιγότερα λέγαμε».

«Σε φέρνουν αρκετά κοντά, βγαίνεις από τη ρουτίνα του πεδίου. Έχεις το χρόνο να δουλέψεις, αλλά και να δεθείς περισσότερο με τους συναδέλφους. Βοηθάει πολύ στη σύσφιξη των σχέσεων».

«Λόγω της παρόδου του χρόνου αλλιά και των εμπειριών είμαστε πιο δεμένο».

Ως προς το βαθμό στον οποίο ήρθαν σε επαφή με καλές πρακτικές που αφορούν στο πεδίο της Διά Βίου Μάθησης και της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, όλοι οι Υπεύθυνοι Διαχείρισης Σχεδίων αναφέρουν έναν αρκετά υψηλό βαθμό ικανοποίησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι καλές πρακτικές αυτές μπορεί να ήταν όχι μόνο νέες τεχνικές και μέθοδοι που αφορούν στο πεδίο της δραστηριότητάς τους, αλλά και γενικότερες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις, τις οποίες γνώρισαν στη χώρα την οποία επισκέφτηκαν.

«Σε πολύ μεγάλο βαθμό, είδαμε πώς αξιοποιούνται τα τοπικά αγαθά μέσα από το σχολείο, προκειμένου να είμαστε πιο αυτόνομοι».

«Είχαμε εκπαιδευτές πολύ καλούς, πήραμε πρακτικές μέσα από την κουβέντα».

«Πολλά από αυτά που μάθαμε στο Σχέδιο Κινητικότητας μας έδωσαν την ευκαιρία να οργανώσουμε τα δικά μας σεμινάρια για εκπαιδευτικούς».

«Ήρθαμε σε επαφή κυρίως με πρακτικές που διαπνέονται από σεβασμό στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτό περιλαμβάνει άρτια εξοπλισμένους χώρους, απολύτως προσβάσιμες υποδομές σε άτομα με αναπηρίες».

«Σχετικά υψηλός βαθμός καθώς υπήρχαν πρακτικές που δεν τις είχα ξανά μέχρι τότε χρησιμοποιήσει στη διδασκαλία μου. Μου φάνηκαν αρκετά χρήσιμες για να τις αξιοποιήσω και εγώ στο εκπαιδευτικό μου έργο».

6.1.5. Απόψεις για την υλοποίηση προγραμμάτων Διά Βίου Μάθηση στην Ελλάδα

Αναφορικά με τις απόψεις των υπεύθυνων των φορέων μετά τη συμμετοχή τους στο Σχέδιο Κινητικότητας, σχετικά με την υλοποίηση και την οργάνωση προγραμμάτων για τη Διά Βίου Μάθηση και την Εκπαίδευση Ενηλίκων στην Ελλάδα, συγκρινόμενα με όσα είδαν στο εξωτερικό, διαπιστώνεται ότι υπάρχουν δυο τάσεις. Κάποιοι από τους Υπεύθυνους υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν διαφοροποιήσεις, υπό την έννοια ότι η υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών στην Ελλάδα βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας σε σχέση με το εξωτερικό, ενώ κάποιοι άλλοι επισημαίνουν τις δυσκολίες που υπάρχουν στη χώρα μας:

«Έχουμε αντίστοιχα προγράμματα που είναι πολύ καλά και στη χώρα μας».

«Η Ελλάδα είναι πίσω σε αυτό, δε γίνεται αξιοποίηση των κονδυλίων. Στο εξωτερικό συμμετέχουν σε πάρα πολλές κινητικότητες, επιμορφώνονται συνεχώς. Στην Ελλάδα δε συμβαίνει αυτό».

«Οι διαδικασίες είναι παρόμοιες. Δεν υπάρχει κάποια διαφοροποίηση».

«Υπάρχει μια διαφοροποίηση σε κάθε χώρα, ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο κινείται. Αλλά το τι θα γίνει μέσα στην τάξη επαφίεται στον κάθε εκπαιδευτή. Στο εξωτερικό είναι πιο έντονη η αξιολόγηση που στην Ελλάδα την αποφεύγουμε. Θα μπορούσαμε και εδώ να την ενσωματώσουμε και θα μας βοηθούσε».

«Στην Ελλάδα δυσκολευόμαστε πολύ οικονομικά, λόγω οικονομικών θεμάτων. Δεν έχουμε τις οικονομικές δυνατότητες, με τα λιγοστά μέσα που έχουμε προσπαθούμε να ανταπεξέλθουμε, να έχουμε μια αξιοπρέπεια».

«Είχαμε πολύ μεγάλη υποστήριξη σε όλα τα ζητήματα. Δεν αντιμετωπίσαμε κάποιο πρόβλημα».

«Είμαστε σε πολύ καλό επίπεδο όσον αφορά την εμπλοκή των εκπαιδευτικών».

«Η υλοποίηση των προγραμμάτων στο εξωτερικό γίνεται με πιο επαγγελματικό τρόπο, υπάρχουν περισσότεροι τρόποι αξιολόγησης των προγραμμάτων, δίνεται βάση στην αξιολόγηση που δίνουν οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι. Στην Ελλάδα γίνεται με τρόπο γραφειοκρατικό δεν δίνουμε τόση αξία στην αξιολόγηση».

6.1.6. Προτάσεις για τη βελτίωση των προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα

Μέσα από την ανάλυση των συνεντεύξεων με τους Υπεύθυνους Διαχείρισης, διατυπώθηκαν ενδιαφέρουσες προτάσεις. Κάποιες από τις προτάσεις αφορούν στο κομμάτι της γραφειοκρατίας, με αίτημα την απλοποίηση κάποιων διαδικασιών και γενικά το πλαίσιο της συμμετοχής σε Σχέδια Κινητικότητας, ενώ άλλες αφορούν στα κριτήρια αποκλεισμού και συμμετοχής φορέων, αλλά και την ανάγκη μέτρων στήριξης των γυναικών συμμετεχουσών:

«Να μπορούμε να συμμετέχουμε πιο συχνά σε τέτοιες επιμορφώσεις. Να ελέγχονται με κάποιο τρόπο αυτοί που κάνουν την εκπαίδευση από τους επιμορφούμενους, προκειμένου να ικανοποιούνται οι ανάγκες και οι στόχοι του εκπαιδευόμενου από την παρεχόμενη εκπαίδευση. Να αξιολογούνται αυτοί που κάνουν την εκπαίδευση».

«Τα κέντρα Δια Βίου Μάθησης θα πρέπει να είναι πιο ανοιχτά στην κοινωνία και να δουλεύουν όπως δούλευαν πιο παλιά, να συμμετέχουν άτομα που είναι καταρτισμένα και έχουν εμπειρία».

«Οι φορείς που συμμετέχουν σε αυτά τα προγράμματα να είναι φορείς που ασχολούνται αμιγώς με την εκπαίδευση, το πεδίο δράσης τους να έχει να κάνει με την εκπαίδευση».

«Να δοθούν μέτρα στήριξης σε γυναίκες, και ίσες ευκαιρίες προκειμένου να μπορούν να συμμετέχουν σε τέτοια προγράμματα περισσότερο. Θα είχαμε άλλα δεδομένα αν εφαρμόζοταν αυτό».

«Να γίνει πιο εύχρηστη η πλατφόρμα διαχείρισης των σχεδίων, θα μπορούσε να αποφευχθεί η επαναληπτικότητα στη συγγραφή των προτάσεων, να μειωθεί η έκταση που απαιτείται».

«Θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα σε όλους τους εκπαιδευτές ενηλίκων να συμμετέχουν σε τέτοια προγράμματα, αλλά να προωθούνται περισσότερο και άλλου τύπου προγράμματα που δεν τα γνωρίζουν οι περισσότεροι, όπως για παράδειγμα η επιτόπια παρακολούθηση εργασίας και όχι μόνο ένα σεμινάριο. Δράσεις στις οποίες πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα».

6.1.7. Λόγοι της μικρής συμμετοχής των Ελλήνων σε προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Οι απαντήσεις των Υπεύθυνων αναφέρουν σχετικά τη γραφειοκρατία, την έλλειψη χρόνου από μεριάς των εκπαιδευτικών, το μεγάλο φόρτο εργασίας σε συνδυασμό με έλλειψη προσωπικού, την έλλειψη τεχνογνωσίας:

«Ξεκάθαρα η γραφειοκρατία. Και η μη επαρκής εμπειρία από πλευράς σχολείων, το υπερφορτωμένο πρόγραμμα. Και για αυτό το λόγο υπάρχουν και ανενεργά σχολεία».

«Θα πρέπει να γίνονται εκδηλώσεις, οι Δήμοι να το διαφημίζουν, να μάθει η τοπική κοινωνία ότι γίνονται τέτοια προγράμματα, να υπάρχει ευελιξία στο να βρεθούν εκπαιδευτές. Η γραφειοκρατία επίσης πάει πίσω όλη τη διαδικασία." Δεν υπάρχει ενημέρωση και λείπει και η τεχνογνωσία».

«Ο χρόνος που πρέπει να αφιερωθεί στην υποβολή των προτάσεων που μπορεί να μην εγκριθούν. Είναι αποτρεπτικό να κάνεις τόση προσπάθεια και να μη βλέπεις αποτελέσματα».

«Υπάρχει μεγάλη απαίτηση για διαρκή επιμόρφωση, κόπωση από την καθημερινότητα, μεγάλος φόρτος εργασίας που δεν επιτρέπει αυτά στα οποία επιμορφώνεσαι να τα κάνεις κτήμα σου και εντέλει να τα μεταδώσεις. Δεν δίνεται ο απαιτούμενος χρόνος».

6.1.8. Δυσκολίες ή εμπόδια που επέφερε η πανδημία

Δεδομένου ότι όλα τα Σχέδια Κινητικότητας της παρούσας μελέτης υλοποιήθηκαν κατά τη περίοδο 2018-2020, θεωρήθηκε απαραίτητο να συμπεριληφθεί στο ερωτηματολόγιο και μια ερώτηση σχετικά με τις δυσκολίες ή τα εμπόδια που μπορεί να επέφερε η πανδημία στην υλοποίηση του Σχεδίου. Οι περισσότεροι από τους Υπεύθυνους αναφέρουν εμπόδια και δυσκολίες λόγω των μέτρων για την πανδημία ενώ πολύ λίγα Σχέδια Κινητικότητας υλοποιήθηκαν χωρίς καμία απολύτως επίπτωση από την πανδημία.

«Σαφώς, το follow up που έπρεπε να κάνουμε σε ένα τέτοιο πρόγραμμα δεν μπορέσαμε να το κάνουμε. Παρόλο που η εκπαίδευση ολοκληρώθηκε. Το όποιο αποτύπωμα της εκπαίδευσης αυτής, μετά δεν αποτυπώθηκε με κάποιο τρόπο στην καθημερινότητά μας, κλείσαμε για δυο περίπου χρόνια αμέσως μετά.»

«Εκείνη την περίοδο δεν μπορέσαμε να το υλοποιήσουμε και ευτυχώς πήραμε παράταση. Μπορέσαμε να το υλοποιήσουμε ένα χρόνο μετά με φυσική παρουσία».

«Έγιναν με δυσκολία οι εκδηλώσεις έπειτα από την κινητικότητα, οι δραστηριότητες διάχυσης ήταν κατεξοχήν διαδικτυακές για λόγους ασφάλειας».

«Μεγάλο μειονέκτημα η πανδημία, δεν μπορέσαμε να κάνουμε τη διάχυση που είχαμε οργανώσει παρά τις τεράστιες προσπάθειές μας, δεν μπορέσαμε να προβάλλουμε όλα αυτά τα αποτελέσματα των δράσεων μας».

«Σίγουρα στις δράσεις που αφορούσαν στη διάχυση. Δεν μπορέσαμε να επισκεφτούμε κοινότητες, η επικοινωνία ήταν πολύ δύσκολη. Αξιοποιήσαμε τις εξ αποστάσεως συναντήσεις αλλά και αυτό με πολλά εμπόδια».

6.1.9. Διαπιστώσεις (Υπεύθυνοι Σχεδίων)

Σύμφωνα με την ποιοτική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στο περιεχόμενο των συνεντεύξεων με τους Υπεύθυνους Διαχείρισης των σχεδίων Κινητικότητας, η συνολική εντύπωση από την εμπειρία συμμετοχής τους περιλαμβάνει τοποθετήσεις με ιδιαίτερα θετικό πρόσημο. Οι συνεντεύξεις με τους υπεύθυνους αναδεικνύουν τα ποικίλα οφέλη που αποκόμισαν, τα οποία κινούνται σε πολλαπλά επίπεδα (ατομικό, προσωπικό, επαγγελματικό, σε επίπεδο οργανισμού). Επιπρόσθετα, μέσα από την ανάλυση προέκυψε υψηλός βαθμός ικανοποίησης των υπεύθυνων, καθώς το πρόγραμμα συνέβαλε ιδιαίτερα στη βελτίωση της παιδαγωγικής τους κατάρτισης, στη δημιουργία νέων μελλοντικών προοπτικών, αλλά, κυρίως, στην ενσωμάτωση νέων, καινοτόμων και σύγχρονων πρακτικών που αφορούν στη Δια Βίου Μάθηση ή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Στο επίπεδο του διαπολιτισμικού χαρακτήρα του προγράμματος, αναδείχθηκαν δυο τάσεις, στη μια εκ των οποίων οι Υπεύθυνοι Διαχείρισης υπογραμμίζουν τη συμβολή της εμπειρίας αυτής στην απόκτηση νέων γνώσεων σε θέματα κουλτούρας και Διαφορετικότητας, ενώ ορισμένοι από αυτούς δεν αναφέρουν το μέγιστο βαθμό ικανοποίησης σε αυτό το ζήτημα.

6.2. Ανάλυση περιεχομένου συνεντεύξεων σε Συμμετέχοντες/ουσες

6.2.1. Συνολική εντύπωση και οφέλη που αποκόμισαν οι συμμετέχοντες/ουσες

Όσον αφορά στη συνολική εντύπωση που αποκόμισαν οι συμμετέχοντες/ουσες από την εμπειρία συμμετοχής τους στο Σχέδιο Κινητικότητας, καταγράφεται στην πλειονότητα των απαντήσεων ως ιδιαίτερα θετική και στο προσωπικό επίπεδο αλλά και στο επαγγελματικό, με κύριους άξονες την επαφή με νέες καινοτόμες πρακτικές, μεθόδους διδασκαλίας, ενώ ταυτόχρονα υπογραμμίζουν και τη σημασία των διαπροσωπικών σχέσεων που τους προσέφερε η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα. Σαν μια συνολική εικόνα, η εμπειρία των συμμετεχόντων από το Σχέδιο Κινητικότητας περιγράφεται ως ολιστική, πολυεπίπεδη και ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα.

«Ήταν από τα σεμινάρια που έφυγε με θετικό πρόσημο».

«Πάρα πολύ θετική εμπειρία. Πάρα πολλή οφέλη, και σε επίπεδο εκπαιδευτικού και ως άνθρωπος».

«Παρόλο που το αντικείμενο το δικό μου είναι διαφορετικό, είδαμε κάποιες μεθόδους εκπαίδευσης που ξεφεύγουν από το παραδοσιακό. Ήταν μια πολύ καλή εμπειρία που συνέβαλε στο να αλλιάξω και εγώ την άποψή μου για τη διδασκαλία, να ξεφύγουμε δηλαδή από το δασκαλοκεντρικό, που έχει μόνο διάλεξη. Αυτό σε ενήλικες εκπαιδευόμενους δεν μπορεί να λειτουργήσει. Και οι μέθοδοι που είδαμε που έχουν να κάνουν με νέες τεχνολογίες, την τηλεεκπαίδευση, αλλά και καινοτόμες ιδέες, όπως η επίλυση προβλημάτων, άλλα προγράμματα με τη διαχείριση του άγχους και των κρίσεων».

«Σίγουρα υπήρχαν οφέλη και προσωπικά και επαγγελματικά. Τόσο στο κομμάτι του ότι ήρθα σε επαφή με άλλους συναδέλφους, ανταλλάξαμε απόψεις στο πώς δουλεύουν εκείνοι, όσο και στο πιο επαγγελματικό κομμάτι της εκπαίδευσης ενηλίκων, που δεν βρίσκεις εύκολα σχολεία που να μπορείς να επικοινωνήσεις να δεις πώς δουλεύουνε καταφέραμε μέσα από μια προσπάθεια να φτιάξουμε ένα δίκτυο με αντίστοιχα σχολεία με το δικό μας ώστε να βλέπουμε τι καινούργιο κάνουν».

«Ομολογώ πως έχω να πω μόνο θετικά πράγματα, αποκομίσαμε πολλές νέες γνώσεις, καινούργιες πρακτικές μάθησης, κάναμε πολλές εκπαιδευτικές επισκέψεις σε δομές, αντίστοιχες με τις δικές μας. Μάθαμε πολλά για το κομμάτι το προσφυγικό, κάτι το οποίο μας ενδιαφέρει πολύ τα τελευταία χρόνια και ομολογουμένως είναι μία από τις ευκαιρίες που θέλουμε να έχουμε προκεψένου να οπλιζόμαστε με καινούργιες εμπειρίες και νέους τρόπους μάθησης, για να τα υιοθετήσουμε και να τα μεταδώσουμε στους δικούς μας μαθητές. Υπήρξαν πάρα πολλά οφέλη για αυτό και από τη στιγμή που κάναμε την κινητικότητα αυτή θέλουμε συνεχώς να λαμβάνουμε μέρος σε αυτή τη διαδικασία για κινητικότητες».

«Έμεινα πολύ ικανοποιημένη. Παρόλο που έχω μεγάλη εμπειρία σε κινητικότητες, λόγω της θέσης μου, η ικανοποίησή μου αφορά και το σχεδιασμό του προγράμματος και το περιεχόμενο, αλλά και όλη τη διαδικασία. Ιδιαίτερα πολλά οφέλη, καθώς η περιοχή στην οποία εργάζομαι έχει μεγάλο ποσοστό παιδιών προσφυγικής καταγωγής, οπότε η δυνατότητα να σχεδιάζω ένα πρόγραμμα και να το προτείνω στους συναδέλφους στη συνέχεια που να εμπεριέχει τη διαπολιτισμική διάσταση είναι πολύ σημαντική. Επομένως, υπήρξε και προσωπική ανάπτυξη και επαγγελματική βοήθεια, πάνω στον τρόπο με τον οποίο εργάζομαι».

Μόνο σε μια συνέντευξη εκτός από τις θετικές αναφέρει ο ερωτώμενος και κάποιες αρνητικές πτυχές του προγράμματος, οι οποίες όμως, όπως φαίνεται, αντισταθμίζονται από τα οφέλη και τα θετικά στοιχεία της εμπειρίας:

«Έχω μια θετική εμπειρία γενικότερα. Υπήρξαν και αρνητικές πτυχές. Οι περισσότερες βέβαια είναι θετικές. Είναι κάποια πράγματα που με εντυπωσίασαν και κάποια άλλα που δεν μου άρεσαν καθόλου. Η συνολική μου αίσθηση είναι όμως ότι ήταν ένα πρόγραμμα με σημαντικά οφέλη. Εκτός από τη γνωριμία μας με άλλους είδαμε συγκεκριμένα πώς δουλεύουν οι άνθρωποι στο εξωτερικό, αυτό ήταν το πιο σημαντικό, και πιο συγκεκριμένα πώς εργάζονται στην εκπαίδευση ενηλίκων».

6.2.2. Βελτίωση επικοινωνιακών δεξιοτήτων σε μια ξένη γλώσσα

Αναφορικά με το ζήτημα της βελτίωσης των επικοινωνιακών τους δεξιοτήτων σε μια ξένη γλώσσα, όλοι οι συμμετέχοντες σημειώνουν τον υψηλό βαθμό στον οποίο ωφελήθηκαν. Τόσο οι συμμετέχοντες οι οποίοι πριν τη συμμετοχή τους βρίσκονταν σε χαμηλό ή μέτριο επίπεδο γνώσεων της αγγλικής, όσο και συμμετέχοντες που κινούνταν σε υψηλότερο επικοινωνιακό επίπεδο. Όπως φαίνεται, η συμμετοχή τους στο Σχέδιο Κινητικότητας φαίνεται να συνέβαλε τα μέγιστα στη βελτίωση των επικοινωνιακών τους δεξιοτήτων στην αγγλική:

«Μέσα στις 10 μέρες που κράτησε η κατάρτιση επικοινωνούσαμε αποκλειστικά στα αγγλικά, οπότε εννοείται ότι βελτιώθηκε η επικοινωνία μου».

«Σίγουρα, θυμήθηκα πράγματα που χρειάστηκαν για να επικοινωνήσω και αναγκάστηκα να θυμηθώ γλώσσες που είχα τα πτυχία αλλά όταν δεν τα χρησιμοποιείς και δεν τα αξιολογείς τα ξεχνάς. Οι επικοινωνιακές μου δεξιότητες βελτιώθηκαν σε μεγάλο βαθμό. Οι πραγματικές συνθήκες ζητούν άλλη ανταπόκριση, από το να κάνεις κάτι ακαδημαϊκό».

«Ναι βοηθήθηκα πάρα πολύ, γιατί μιλάς, ακούς σαν εκπαιδευόμενος όλη μέρα, αλλά και τα εργαστήρια που κάναμε συμμετέχεις και επικοινωνείς μόνο σε ξένη γλώσσα. Το ότι ήταν άλλοι συμμετέχοντες από διάφορες χώρες με τη δική τους προφορά είχε ένα βαθμό δυσκολίας στην κατανόηση. Προσπαθείς να προσαρμοστείς και στην επικοινωνία και στη συμπεριφορά που έχει ο καθένας».

«Θεωρώ ότι αυτό όντως είναι ένα βασικό όφελος, και σε εμένα λειτούργησε πάρα πολύ, διότι δεν είχα ευκαιρία πριν από τα προγράμματα Erasmus, οι επαφές μου με αγγλόφωνο κόσμο ήταν σπάνιες. Και είχα μια δυσκολία στην επικοινωνία. Και μετά το πρόγραμμα και τα επόμενα που ακολούθησαν είδα μια τρομακτική εξέλιξη».

«Ειδικά για τη δική μου περίπτωση τα αγγλικά μου όταν ξεκίνησα ήταν κάτω του Lower, αυτή τη στιγμή χωρίς να ασχολούμαι ιδιαίτερα πλέον με το Erasmus, μόνο εν μέρει ασχολούμαι, τα αγγλικά μου έχουν βελτιωθεί πάρα πολύ».

6.2.3. Βαθμός ικανοποίησης από την ποιότητα των σεμιναριακών μαθημάτων

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων/ουσων σχετικά με το βαθμό ικανοποίησής τους από τα σεμιναριακά μαθήματα που παρακολούθησαν στο εξωτερικό κυμαίνονται σε πολύ θετικά επίπεδα. Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσε υψηλότερο βαθμό ικανοποίησης, όχι μόνο από τη θεματική ή το περιεχόμενο των σεμιναρίων, αλλά και από το σχεδιασμό, την οργάνωση, τους επιλεγμένους τρόπους διδασκαλίας, και κυρίως από την ύπαρξη του βιωματικού και συνεργατικού τρόπου διεξαγωγής του:

«Υπήρχαν διαφορές θα μπορούσα να πω. Υπήρχε μια άλλη διαφορετική αντίληψη από τον υπεύθυνο της διοργάνωσης. Στην αρχή ήμουν επιφυλακτική, μετά από τη δεύτερη μέρα μπόρεσα να εκτιμήσω πλήρως τον τρόπο που επικοινωνούσε μαζί μας και χρησιμοποιούσε τις γνώσεις του και έμεινα απόλυτα ευχαριστημένη, ένιωθα ασφαλής».

«Έχω παρακολουθήσει και στην Ελλάδα αντίστοιχα προγράμματα και άλλα στο εξωτερικό. Κάποια από αυτά ήταν πολύ αξιόλογα και κάποια άλλα υποδεέστερα. Για το συγκεκριμένο, ήταν πολύ διαφορετικό που αντίστοιχό του δεν θα μπορούσα να είχα παρακολουθήσει στην Ελλάδα».

Είναι τελείως διαφορετικό το πλαίσιο, πας με άλλη ψυχολογία, το κλίμα στην αρχή επειδή βρίσκεσαι με ξένο κόσμο, σε βοηθάει πολύ να προσαρμοστείς. Οι διαπροσωπικές σχέσεις είναι λίγο διαφορετικές από την Ελλάδα που μπορεί να ξέρεις τους άλλους εκπαιδευόμενους. Σαν αντικείμενο εξαρτάται φυσικά και από τον εκπαιδευτή, αλλά αν το δούμε σε ένα γενικό πλαίσιο είναι διαφορετικό από την Ελλάδα λόγω του διαφορετικού μέρους».

«Αυτό που ξεχώρισα πιο πολύ ήταν αυτός ο διαφορετικός τρόπος που διεξάγονταν τα σεμινάρια, περισσότερο βιωματικός θα έλεγα από τα περισσότερα που γίνονται στην Ελλάδα».

«Ναι ήταν πάνω στην εκπαίδευση μεταναστών σε μια δομή αντίστοιχη με τη δική μας και η επιμόρφωση αυτή ήταν σεμιναριακού επιπέδου. Υπήρχαν κάποιες διαφοροποιήσεις όσον αφορά το σύστημα το ισπανικό σε σχέση με το ελληνικό, είχε σχέση με τα τμήματα ένταξης προσφύγων. Μάθαμε καινούργια μοτίβα μάθησης από άλλες χώρες. Ο τρόπος διδασκαλίας ήταν παρόμοιος με αυτό που γίνεται στην Ελλάδα. Ωστόσο είδαμε ότι υπήρχε μια ευελιξία σε ποια σημεία θέλαμε και επιθυμούσαμε να επικεντρωθούμε ως δομή, αυτά που μας απασχολούσαν περισσότερο».

Σε μία μόνο περίπτωση, ένας ερωτώμενος αναφέρει ότι πολλά στοιχεία του σεμιναρίου είναι παρόμοιου επιπέδου με όσα έχει παρακολουθήσει και στην Ελλάδα. Ωστόσο, τόνισε ότι υπήρχαν και παράμετροι με καινοτόμα στοιχεία που τον εντυπωσίασαν.

«Αν θα μπορούσα να το μεταφράσω με ποσοστά ένα 20% περίπου αυτών που είδα με εντυπωσίασε, που ήταν πολύ καλύτερα από αυτά που έχω παρακολουθήσει στην Ελλάδα, το 50% θεωρώ ότι είναι ισάξιο με αυτά που γίνονται εδώ και περίπου 30% θεωρώ ότι είναι χειρότερου επιπέδου. Υπήρχαν κάποια στοιχεία των σεμιναρίων που πραγματικά με εντυπωσίασαν».

6.2.4. Απόψεις για την υλοποίηση προγραμμάτων Διά Βίου Μάθηση στην Ελλάδα

Οι συμμετέχοντες ερωτώμενοι για την άποψή τους σχετικά με την υλοποίηση και την οργάνωση προγραμμάτων για τη Δια Βίου Μάθηση και την Εκπαίδευση Ενηλίκων στην Ελλάδα, εάν τα συγκρίνουν με τα όσα είδαν στο εξωτερικό έδωσαν διαφορετικές οπτικές. Από τις δυο τάσεις που διαπιστώθηκαν, η μεν πρώτη υπογραμμίζει την υπεροχή των αντίστοιχων προγραμμάτων του εξωτερικού σε σχέση με την Ελλάδα, στη βάση ότι στη χώρα μας υπάρχει έλλειψη προσφοράς, ποιότητας θεματικών, απουσία του πολυπολιτισμικού στοιχείου, αλλά και μειωμένη εξωστρέφεια προς άλλους πολιτισμούς και κουλτούρες.

«Αυτό που μου λείπει πολύ στην Ελλάδα στην εκπαίδευση ενηλίκων είναι τα σεμινάρια, οι ενημερώσεις, οι επιμορφώσεις, τα οποία τα είχαμε όλα στην τυπική σχολική εκπαίδευση που ήμουν πριν. Στην εκπαίδευση ενηλίκων μου έλειπαν πολύ, ήταν ελάχιστα. Ένας λόγος που θέλαμε ακριβώς αυτή την κινητικότητα και την εμπειρία αυτή είναι αυτός, ότι μας έλειπε η συνεχιζόμενη κατάρτιση, η εκπαίδευση, και πιο συγκεκριμένα η εκπαίδευση στο εξωτερικό. Αλλά θεωρώ ότι στην Ελλάδα θα έπρεπε να γίνονται περισσότερα προγράμματα για τη Δια Βίου Μάθηση».

«Και στην Ελλάδα γίνονται αρκετά προγράμματα ενηλίκων, αυτό που μπορώ να πω είναι ότι υπάρχει η διαφορά ότι εδώ είναι πιο στοχοθετημένα, δηλαδή, απευθύνονται σε πολύ συγκεκριμένες ομάδες, δεν υπάρχει αυτή η ελευθερία στη συμμετοχή, ενώ έξω οι ομάδες είναι πιο πολυσυλλεκτικές, γιατί είναι τα σεμινάρια πιο ανοιχτά».

«Προφανώς διαφέρουν σε διάφορους τομείς. Και στην Ελλάδα υπάρχουν πολύ ενδιαφέροντα προγράμματα απλά παίζει και το ζήτημα της κοουλτούρας της κάθε χώρας. Αυτό το στοιχείο καθοδηγεί και διαφοροποιεί τη διδασκαλία». Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων διαπιστώθηκε και μια δεύτερη τάση, η οποία αναδεικνύει το γεγονός ότι επί της ουσίας δεν υπάρχουν διαφοροποιήσεις ανάμεσα στην Ελλάδα και σε χώρες του εξωτερικού:

«Δεν βλέπω διαφορές. Και στην Ελλάδα με τον ίδιο τρόπο γίνονται καλά».

«Απομυθοποιήσαμε κάποια πράγματα. Είχαμε στο μυαλό μας ότι συγκριτικά με το εξωτερικό η Ελλάδα είναι πίσω, αλλά τελικά δεν ισχύει καθόλου αυτό».

«Έχω παρατηρήσει ότι είμαστε σε πάρα πολύ καλό επίπεδο, όσον αφορά στην υλοποίηση προγραμμάτων, και ειδικά αυτών που έχουν παραδοτέα. Θεωρώ ότι σε χώρα είμαστε σε πάρα πολύ καλό επίπεδο».

6.2.5. Καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων

Στο θέμα της καλλιέργειας των κοινωνικών τους δεξιοτήτων, όλοι οι συμμετέχοντες φάνηκαν ενθουσιασμένοι σε σχέση με τα οφέλη που αποκόμισαν μέσα από την εμπειρία συμμετοχής τους. Μέσα από τις απαντήσεις όλων, φάνηκε ότι το πρόγραμμα και η συνολική αυτή εμπειρία τους συνέβαλε τα μέγιστα, ακόμα και στα άτομα που δηλώνουν ότι είναι εκ φύσεως αρκετά κοινωνικά. Αρκετοί συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στο γεγονός ότι ακόμα και μετά τη λήξη του προγράμματος κράτησαν επαφή με άτομα και φορείς του εξωτερικού, κάτι που τους έχει ωφελήσει όχι μόνο σε επαγγελματικό ή σε επίπεδο δικτύωσης, αλλά και σε προσωπικό.

«Συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό. Ενώ μου είναι δύσκολο να αισθανθώ άνετα εκεί ένωση μέλος μιας ομάδας».

«Πάρα πολύ. Δεν ξέρω αν έχει μέγιστο βαθμό η έρευνα, αλλά ακριβώς αυτό. Είμαι πολύ επικοινωνιακή ούτως ή άλλως σαν άνθρωπος, σε όποιο χώρο και να βρεθώ, και εκεί είχα την ευκαιρία και τη δυνατότητα να το απλώσω ακόμα περισσότερο με ανθρώπους που μιλούσαν άλλες γλώσσες είχαν άλλες κοουλτούρες, και με όλους αυτούς διατηρώ ακόμα επαφές. Από κάθε πρόγραμμα που έχω συμμετάσχει έχω ανθρώπους πια που επικοινωνώ τακτικά. Ανταλλάσσουμε στοιχεία από τα σχολεία μας, επικοινωνούμε τα θέματα της εκπαίδευσης που μπορεί να έχουμε, έχουμε ομαδικές συνομιλίες που μιλάμε για τις καινούργιες δράσεις που κάνουμε. Προσφέρει ένα δίκτυο καινούργιο, που δεν είχες πριν».

«Πέρα από την εκπαίδευση και τις πληροφορίες που παίρνεις αναπτύσσεις κάποιες κοινωνικές δεξιότητες και σαν εκπαιδευόμενος και σαν εκπαιδευτής. Είναι κάτι πρωτόγνωρο, υπάρχει ελεύθερος χρόνος να συνδεθείς παραπάνω με τα άτομα. Υπάρχει βελτίωση ναι».

«Αναγκάζεσαι να συνυπάρξεις με πολλούς ανθρώπους διαφορετικής κοουλτούρας, διαφορετικών πολιτισμών, πράγμα το οποίο σε κάνει να είσαι διαφορετικός άνθρωπος στο τέλος».

«Γνωρίζοντας ανθρώπους από διαφορετικά κράτη και από διαφορετικές κοουλτούρες, συμπεριφέρονται τελείως διαφορετικά μεταξύ τους, κοινωνικοποιείσαι με έναν ιδιαίτερο τρόπο».

«Είχε ληφθεί πολύ σοβαρά υπόψιν το team building, ακόμα κρατώ επαφές με άτομα από την κινητικότητα. Κάποια από αυτά τα άτομα αποτέλεσαν φορείς στους οποίους απευθύνθηκα στη συνέχεια και για άλλες συνεργασίες. Πιστεύω ότι ο χρόνος που δόθηκε και ο τρόπος που έγινε ήταν κατάλληλος για την καλλιέργεια των κοινωνικών μας δεξιοτήτων».

6.2.6. Βαθμός ικανοποίησης από επαφή με καλές πρακτικές

Οι συμμετέχοντες σε προγράμματα κινητικότητας αναφέρθηκαν με πολύ θετικά λόγια για το σύνολο του περιεχομένου της εκπαίδευσης που έλαβαν, με έμφαση στην ποιότητα αλλά και την ποσότητα των καλών πρακτικών με τις οποίες ήρθαν σε επαφή. Οι περισσότεροι έδωσαν βαρύτητα στην πρακτική εφαρμογή θεωριών, προσεγγίσεων και τεχνικών που έχουν σχέση με την εκπαίδευση ενηλίκων.

«Αυτό το βιωματικό που έζησα εκεί το να εξοικειωθούμε με το να μένουμε σιωπηλοί ήταν κάτι καινούργιο για εμένα. Με βοήθησε στο να κάνω αυτή την ενεργητική ακρόαση. Επίσης, πολύ με βοήθησε όλο αυτό που ασκηθήκαμε στην εκτόνωση (discharge), πράγμα το οποίο το διδάχτηκα πρώτη φορά. Αυτά όλα είχα ευκαρίες να τα εφαρμόσω με το δικό μου τρόπο μετέπειτα».

«Αφορούσε την ομαδοσυνεργατική μέθοδο και τις διάφορες εκφάνσεις της στην εκπαίδευση ενηλίκων και στην τάξη γενικότερα, από τη χωροθέτηση, μέχρι και συμπεριφορές και νόρμες. Οπότε ήρθα σε επαφή με πληθώρα καλών πρακτικών που αφορούν σε αυτή την προσέγγιση».

«Είναι κάποιες πρακτικές που είχαμε ακούσει και τις είδαμε στο πρόγραμμα και κάποιες συγκεκριμένες τεχνικές τις οποίες προσπαθούμε τώρα να τις ενσωματώσουμε, να τις εντάξουμε και σε προτάσεις που υποβάλλουμε στο Erasmus+ για κινητικότητες που υποβάλλουμε εμείς. Κυρίως στο πεδίο των ψηφιακών τεχνικών είδαμε πολλά καινούργια πράγματα».

«Παρότι έχω και αντίστοιχο μεταπτυχιακό στην εκπαίδευση ενηλίκων και θεωρητικά έχω ψηλά τον πήχη, ένιωσα αρκετές φορές και σε μεγάλο βαθμό ότι πήρα πολλά πράγματα».

Ένας μόνο συμμετέχων, ανέφερε ότι θα ήθελε μεγαλύτερη ποικιλία και βελτιωμένη ποιότητα των δεδομένων της επιμόρφωσης:

«Ήταν σε ένα βαθμό ικανοποιητικό, θα μπορούσε να είναι και καλύτερα. Γιατί εστιάσαμε περισσότερο σε εκπαιδευτικές επισκέψεις. Ήταν ικανοποιητικό το επίπεδο, αλλά θα μπορούσε να είναι και καλύτερο, πιο βελτιωμένο. Ίσως μεγαλύτερη ποικιλία ή έμφαση στην εκπαίδευση ενηλίκων ή σε ευάλωτες ομάδες ενηλίκων συγκεκριμένες».

6.2.7. Ευαισθητοποίηση στη διαπολιτισμικότητα

Η συγκεκριμένη θεματική αφορούσε στη διαπολιτισμική επαφή που βίωσαν οι συμμετέχοντες κατά τη συμμετοχή τους στο Σχέδιο Κινητικότητας. Όλοι οι συμμετέχοντες μέσα από τις απαντήσεις τους αναδεικνύουν τη σημασία αυτής της πτυχής του προγράμματος, καθώς στο σύνολό τους δήλωσαν ότι απέκτησαν γνώσεις, πληροφορίες, εξοικειώθηκαν με άλλες κουλτούρες:

«Και μόνο το γεγονός ότι ζήσαμε τόσες μέρες σε ένα μικρό μέρος της ορεινής Ισπανίας, αυτό από μόνο του ήταν πολύ σημαντικό. Δεν θα μου δινόταν ποτέ η ευκαιρία να πάω σε ένα τέτοιο μέρος. Ένα από τα πιο θετικά στοιχεία του προγράμματος. Απολάμβανα ότι όταν είχαμε ελεύθερο χρόνο ερχόμασταν σε επαφή με τον κόσμο. Στα τουριστικά ταξίδια δεν το κάνεις αυτό, είναι σαν να ενσωματώνεσαι με τον κόσμο εκεί».

«Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα που επισκεφτήκαμε την Ισπανία δεν μπόρεσα να δω μεγάλες πολιτισμικές διαφορές, είναι κουλτούρες που μας μοιάζουν πάρα πολύ. Οπότε από άποψη πολυπολιτισμικότητας ή διαφορετικότητας δεν υπήρχε εκ των πραγμάτων».

«Συμμετείχαμε και σε μια δράση που είχε σχέση με την διαπολιτισμικότητα, το μεταναστευτικό. Αυτά τα στοιχεία τα πολυπολιτισμικά μπαίνουν μέσα σου κατά τη διάρκεια της κινητικότητας, είσαι κάθε μέρα με ανθρώπους από άλλες χώρες και υπόβαθρα. Βλέπεις στο τέλος ότι όλοι οι άνθρωποι είμαστε ίδιοι, δηλαδή κοινές ανησυχίες ή χαρακτηριστικά».

6.2.8. Αλλαγή στάσεων σε σχέση με εκπαίδευση

Αναφορικά με το βαθμό που η συμμετοχή στο Σχέδιο Κινητικότητας επηρέασε τις απόψεις και στάσεις των συμμετεχόντων σχετικά με το σχολείο, αλλά και την εκπαίδευση γενικότερα, η πλειοψηφία των ερωτώμενων σημειώνει ότι δεν συνέβαλε σε κάποια ριζική αλλαγή ή αναθεώρηση απόψεων, ωστόσο βοήθησε στον εμπλουτισμό, στην εδραίωση, αλλά και στη μορφοποίηση της διδασκαλίας και γενικότερα της παιδαγωγικής τους στάσης.

«Ναι φυσικά, μετά από το συγκεκριμένο για αυτό το λόγο συνέχισα να πηγαίνω και σε αντίστοιχα προγράμματα. Πάντα παίρνεις κάτι καλό. Από τη Δια Βίου Μάθηση μόνο να κερδίσει έχει κάποιος».

«Μπόρεσα να εμπλουτίσω τη διδασκαλία μου, αλλά όχι να κάνω κάποιες ριζικές αλλαγές. Νομίζω ότι έχω ένα σταθερό σχετικά μοντέλο, το οποίο είναι ανοικτό σε νέα στοιχεία, αλλά όχι ότι αλλάζει με κάποιο τρόπο οριστικά. Πιο πολύ μορφοποίησε τις απόψεις μου, δεν τις άλλαξε. Σε κάποια σημεία την επηρέασε όμως».

«Σίγουρα με βοήθησε σε αυτό. Πολλές φορές εφαρμόζαμε και πράγματα που μαθαίναμε, τεχνικές και μεθοδολογίες, και μπόρεσα να δω κάποια πράγματα με διαφορετικό τρόπο».

«Βίωσα καινοτόμες δράσεις και μαθησιακές διαδικασίες, οπότε βγήκαμε πολύ εκτός του δασκαλοκεντρικού μοντέλου και είδαμε περισσότερο ομαδοσυνεργατικά μοτίβα. Επομένως θεωρώ ότι βοήθησε πολύ προκειμένου να αναθεωρήσω κάποιες απόψεις και μου δημιούργησε το κίνητρο να εξερευνήσω και άλλες νέες τέτοιες τακτικές».

6.2.9. Βελτίωση δεξιοτήτων για συνεργασία

Ως προς το κατά πόσο η συμμετοχή στο πρόγραμμα συνέβαλε στη βελτίωση της συνεργατικότητας ή της επικοινωνίας σε ομαδικά πλαίσια, το σύνολο των συμμετεχόντων υπογράμμισε τη σημαντική συμβολή και βοήθεια του προγράμματος σε αυτό το επίπεδο. Όλοι οι συμμετέχοντες επεσήμαναν ότι οι δράσεις στις οποίες ενεπλάκησαν αλλά και η γενικότερη παρουσία τους εκεί διαμόρφωσε μια ομαδοσυνεργατική κουλτούρα και βελτιώθηκαν και οι ίδιοι σε μεγάλο βαθμό, κυρίως μέσα από τη διδασκαλία συγκεκριμένων τεχνικών και μεθόδων:

«Απολύτως. Είδα αλλαγή στις ικανότητές μου να συνεργάζομαι ομαδικά. Αυτό οφείλεται σε τεχνικές και προσεγγίσεις που είδα στο πρόγραμμα».

«Ενθαρρύνεσαι να δουλέψεις και με άλλους συναδέλφους που μπορεί να μην ταίριαζες σε άλλο περιβάλλον, που μπορεί να είναι από άλλες χώρες, να υπάρχουν δυσκολίες στη γλώσσα. Οπότε σε μεγάλο βαθμό βελτιώθηκαν οι ικανότητές μου για συνεργασία».

«Ναι γιατί δεν μπορείς να λειτουργήσεις σε τέτοια προγράμματα αν δεν έχεις συνεργασία. Ήταν σαν προαπαιτούμενο για την όλη διαδικασία. Πέρα από το ότι πρέπει να συνεργαστούμε με τη δική μας ομάδα για να ολοκληρώσουμε το πρόγραμμα, καλούμαστε να συνεργαστούμε και με την υπόλοιπη ομάδα που θα συναντήσουμε εκεί. Οπότε σε αρκετά μεγάλο βαθμό ανέπτυξα περαιτέρω κάποιες δεξιότητες».

«Πήρα πολλή παρόλο που δουλεύω με ομάδες ενηλίκων, πήρα πολλές τεχνικές, παιχνίδια, δράσεις. Επομένως νιώθω ότι η διδασκαλία μου έχει ενισχυθεί με το ομαδοσυνεργατικό στοιχείο».

6.2.10. Βελτίωση αυτοπεποίθησης συμμετεχόντων

Όσον αφορά το ζήτημα της συμβολής του προγράμματος στην αυτοπεποίθηση των συμμετεχόντων σχετικά με το αντικείμενο για το οποίο έλαβαν κατάρτιση, οι συμμετέχοντες μέσα από τις απαντήσεις τους αναδεικνύουν το αίσθημα επάρκειας και τη βεβαιότητα βελτίωσης των γνώσεων που αποκόμισαν:

«Σε πολύ μεγάλο βαθμό. Και το ήλω με χαρά αυτό».

«Είμαι σε γενικές γραμμές ικανοποιημένη, αλλά νομίζω θα ήθελα και άλλο. Θα ήθελα περισσότερα από άποψη χρόνου και εργασίας δικής μου προσωπικής, όλα αυτά που έμαθα θα ήθελα και άλλο χρόνο να τα χρησιμοποιήσω και άλλο».

«Αποκτάς την αίσθηση ότι αυτές οι τεχνικές ή μέθοδοι με τις οποίες έρχεσαι σε επαφή τις έχεις μέσα σου και μπορείς να τις χρησιμοποιήσεις. Στην εκπαίδευση σου γίνονται όλα αυτά κτήμα σου, καθώς παρουσιάζονται οργανωμένα και συγκεντρωμένα, τα βάζεις σε μια σειρά καλύτερη».

«Σε υψηλό βαθμό αισθάνθηκα πιο επαρκής να εφαρμόσω με μεγαλύτερη άνεση μεθόδους που ήδη ήξερα αλλά δεν είχα ενσωματώσει στη διδασκαλία μου».

«Βελτιώθηκε με την έννοια ότι είδαμε πώς πρέπει να γίνεται στην πράξη αυτό το οποίο εμείς το μαθαίναμε μόνο θεωρητικά. Αυτό το θεωρητικό δηλαδή, ή τα παιχνίδια ρόλων για παράδειγμα, που στην Ελλάδα τα ήξεμε, αλλά δεν τα κάναμε, εκεί τα είδαμε πώς λειτουργούν στην πραγματικότητα και τι προβλήματα έχουν. Οπότε σε αυτό το κομμάτι αισθάνομαι πιο σίγουρος να το εφαρμόσω».

6.2.11. Προτάσεις για τη βελτίωση των προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα

Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν επίσης να αναφέρουν οποιεσδήποτε αλλαγές ή προτάσεις κρίνουν ότι θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αύξηση της ελκυστικότητας αλλά και της αποδοτικότητας των προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα.

«Οι ενήλικες που πηγαίνουν για εκπαίδευση να το κάνουν ενσυνείδητα, και να συμμετέχουν ενεργά, γιατί οι ευκαιρίες που παρέχονται είναι πάρα πολλές για να πάρεις πολλά πράγματα. Γιατί είναι κάποιοι συμμετέχοντες που έρχονται μόνο για το τυπικό και άλλοι που έρχονται και κάνουν μεγάλη και φιλότιμη προσπάθεια. Έχει μεγάλη σημασία να εμπνευστεί ο ενήλικας και να λάβει τη γνώση που μπορούν να του δώσουν. Αυτό βέβαια είναι κάτι που δεν ξέρω κατά πόσο μπορεί να το ελέγξει ο φορέας που οργανώνει την κινητικότητα».

«Θα θέλαμε να προσφέρονται καινοτόμα προγράμματα περισσότερα, συχνότερες εκπαιδεύσεις, περισσότερη ανατροφοδότηση ή αξιολόγηση. Υποστήριξη και μέρψινα δηλαδή στο προσωπικό θα χρειαζόταν».

«Να υπάρχουν περισσότερες πρακτικές που έχουν σχέση με την ενσασχόληση και την ενεργό εμπλοκή μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Πρέπει να γίνει και μια παρακίνηση. Ότι υπάρχει και η Δια Βίου Μάθηση και τα πράγματα αλλάζουν πάρα πολύ. Ίσως θα βοηθούσε το να βγαίνουν ακόμα πιο εξειδικευμένα προγράμματα που να ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες».

«Ένα θέμα πολύ σοβαρό είναι η γραφειοκρατία που συναντάμε. Κάτι το οποίο αν αλλάξει θα υπάρξει βελτίωση στις διαδικασίες».

«Πιστεύω πολύ στην πολιτική ενός εκπαιδευτικού οργανισμού, πιστεύω στη μονάδα και στις αλλαγές που μπορεί να φέρει μέσα στην τάξη. Όμως πιστεύω ότι κάποια πράγματα είναι θέματα αρχών που πρέπει να μπαίνουν για όλο τον οργανισμό και ως τέτοια νομίζω ότι έχουμε ακόμα δρόμο να διανύσουμε. Μας λείπει μια κεντρική πολιτική του οργανισμού».

6.2.12. Λόγοι της μικρής συμμετοχής των Ελλήνων σε προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Αναφορικά με το ζήτημα της χαμηλής συμμετοχής σε προγράμματα Δια Βίου Μάθησης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα, οι συμμετέχοντες του συγκεκριμένου Σχεδίου Κινητικότητας αναφέρθηκαν σε ορισμένους από τους λόγους που μπορεί να συμβάλλουν στην αποθάρρυνση άλλων ενηλίκων. Κυρίαρχες τάσεις αποτέλεσαν η έλλειψη ενημέρωσης για δράσεις και προγράμματα, η έλλειψη προσβασιμότητας σε ήδη υπάρχουσες δράσεις, ένας εκσυγχρονισμός των θεματικών, οι οποίες μπορεί να μην ανταποκρίνονται στις παρούσες ανάγκες των ενηλίκων. Επιπλέον, κάποιοι συμμετέχοντες ανέδειξαν και τη συμβολή προσωπικών ή οικογενειακών παραγόντων, όπως η έλλειψη χρόνου:

«Από την έλλειψη ενημέρωσης, επίσης και από την έλλειψη προσβασιμότητας στους ενήλικες. Ακόμα και οι θεματικές κάποιων προγραμμάτων μπορεί να μην είναι κοντά στα ενδιαφέροντα των ενηλίκων. Μήπως χρειάζεται μια καλή επιλογή για να προσεγγίσεις τον ενήλικα;»

«Είμαστε μια βαθμίδα που δεν την εκτιμούν πολύ οι άνθρωποι, υπάρχει υποχρηματοδότηση στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, η κοινωνία δεν μας πολυαναγνωρίζει, δεν δίνεται η ίδια βαρύτητα που δίνεται στην τυπική εκπαίδευση παιδιών. Υπάρχει μια γενικότερη υποβάθμιση και έλλειψη ενημέρωσης».

«Η νοοτροπία κάποιων ανθρώπων ότι δεν χρειάζεται να κάνουν κάτι παραπάνω, ένας εφησυχασμός, η ζώνη άνεσης, η ανησυχία και το άγχος της αποτυχίας κάποιων. Γιατί αυτοί που εντέλει συμμετέχουν στα προγράμματα είναι πολύ συνειδητοποιημένοι».

«Η έλλειψη κουλτούρας Διά Βίου Μάθησης στην Ελλάδα και ο μόνος λόγος για να συμμετάσχει κάποιος είναι να είναι αναγκασμένος να συμμετάσχει για να χρησιμοποιήσει τη βεβαίωση αυτή».

«Ο χρόνος ενός ενήλικα είναι πολύ περιορισμένος, θα δοθεί προτεραιότητα σε συγκεκριμένες επιμορφώσεις ανάλογα με τη μοριοδότηση. Είναι θέμα κινητροποίησης».

6.2.13. Δυσκολίες ή εμπόδια που επέφερε η πανδημία

Σημαντική παράμετρος της παρούσας ποιοτικής ανάλυσης αποτελεί η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο επηρέασε το ξέσπασμα της πανδημίας την υλοποίηση αλλά και την οργάνωση των Σχεδίων κινητικότητας τα έτη 2018-2020. Κάποιοι από τους συμμετέχοντες αναφέρουν ότι δεν υπήρξε κανένα απολύτως εμπόδιο στη δική τους κινητικότητα, καθώς αυτή πραγματοποιήθηκε σε χρονική στιγμή που δεν υπήρχε ο Covid. Ωστόσο, άλλοι συμμετέχοντες ανέφεραν αναβολές, καθυστερήσεις στην έναρξη, αντικατάσταση του τρόπου υλοποίησης των επιμορφώσεων, αλλά και πίεση χρόνου ως προς την ολοκλήρωση των δράσεων λόγω κάποιου ενδεχόμενου lockdown. Παρ' όλα αυτά, από όλες τις τοποθετήσεις των συμμετεχόντων σχετικά με τον αντίκτυπο της πανδημίας οι όποιες δυσκολίες ή εμπόδια δεν φάνηκε να επηρεάζουν το βαθμό ικανοποίησής τους από τη συνοδική τους εμπειρία:

«Η δική μας κινητικότητα πραγματοποιήθηκε πριν την πανδημία, δεν είχαμε κανένα πρόβλημα».

«Η επιστροφή μας από το πρόγραμμα ήταν εντελώς οριακή και συνέπεσε με την έναρξη των περιοριστικών μέτρων στην Ελλάδα. Δυσκολίες δεν αντιμετωπίσαμε, τηρούσαμε όλα τα μέτρα ασφαλείας. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε πλήρως».

«Δεν είχαμε κάποιο σημαντικό πρόβλημα ή δυσκολία. Στο εξωτερικό ήταν ακόμα πιο χαλαρά και άνετα τα μέτρα από την Ελλάδα. Η κινητικότητα πραγματοποιήθηκε σε περίοδο που επιτρέπονταν τα ταξίδια».

«Το μόνο πρόβλημα που συναντήσαμε ήταν μια αναβολή μιας κινητικότητας που έγινε και έπρεπε να τρέξουμε άλλες κινητικότητες σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, αυτό μας δημιούργησε ένα πρόβλημα στην οργάνωση και τη γενικότερη διαχείριση. Αυτό θεωρώ ότι επηρέασε και την ποιότητα των προγραμμάτων και των επιλογών μας επειδή έπρεπε να τα ολοκληρώσουμε σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα».

«Έγιναν κάποιες αναβολές, χάσαμε τα εισιτήριά μας, μάθαμε όμως να δουλεύουμε εξ αποστάσεως. Η κινητικότητα έγινε διαδικτυακά και όχι διά ζώσης τελικά».

«Δεν υπήρχαν ακόμα προβλήματα καθώς δεν είχε εμφανιστεί η πανδημία».

«Ήμασταν πολύ τυχεροί γιατί όταν γυρίσαμε ξεκίνησε η πανδημία στην Ιταλία. Δεν υπήρξαν δυσκολίες στη διεξαγωγή της κινητικότητας».

6.2.14. Διαπιστώσεις (Συμμετέχοντες/ουσες)

Η συνολική εντύπωση που αποκόμισαν οι συμμετέχοντες/ουσες από την εμπειρία συμμετοχής τους στο Σχέδιο Κινητικότητας, καταγράφεται στην πλειονότητα των απαντήσεων ως ιδιαίτερα θετική και στο προσωπικό επίπεδο, αλλά και στο επαγγελματικό, με κύριους άξονες την επαφή με νέες καινοτόμες πρακτικές, μεθόδους διδασκαλίας και τη σημασία των διαπροσωπικών σχέσεων που τους προσέφερε η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα. Επιπλέον, οι ερωτώμενοι αναφέρουν υψηλό βαθμό ικανοποίησης από την ποιότητα των σεμιναρίων στον τρόπο διαχείρισης που παρακολούθησαν, τη βελτίωση των επικοινωνιακών τους ικανοτήτων σε μια ξένη γλώσσα και την καλλιέργεια των κοινωνικών και συνεργατικών δεξιοτήτων τους. Σαν μια συνολική εικόνα, η εμπειρία των συμμετεχόντων/ουσών από το Σχέδιο Κινητικότητας περιγράφεται ως ολιστική, πολυεπίπεδη και ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο Κεφάλαιο αυτό θα προσπαθήσουμε να συμπυκνώσουμε τα κύρια ευρήματα του αντίκτυπου των **Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+ στον τομέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων** που υλοποιήθηκαν κατά την περίοδο 2018-2020. Οι κύριες πηγές των δεδομένων είναι: α) τα πληροφοριακά στοιχεία των Σχεδίων που είναι καταχωρημένα στο ηλεκτρονικό σύστημα της ΕΜ/ΙΚΥ Erasmus+, β) οι Τελικές Εκθέσεις των Συμμετεχόντων που έχουν κατατεθεί από τους φορείς, και γ) οι μεμονωμένες συνεντεύξεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ποιοτικής έρευνας σε Υπεύθυνους Διαχείρισης Σχεδίων και σε Συμμετέχοντες/ουσες σε εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κινητικότητας.

Αναφορικά με τα ποσοτικά δεδομένα που παρατίθενται στο Κεφάλαιο 3 διαπιστώθηκε ότι από τα 91 Σχέδια, τα 23 (25,2%) έχουν ολοκληρωθεί και τα υπόλοιπα 68 (74,7%) είναι σε διαδικασία ολοκλήρωσης. Ακόμη διακρίνουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των Σχεδίων αφορά προσκλήσεις του έτους 2020 και συγκεκριμένα τα 39 από τα 91 σχέδια (42,9%), ενώ 34 σχέδια (37,4%) αφορούν προσκλήσεις του έτους 2019. Τέλος, το μικρότερο ποσοστό 19,8% των σχεδίων αφορά προσκλήσεις του 2018 και αντιστοιχεί σε 18 Σχέδια Κινητικότητας. Σχετικά με τον τύπο φορέα διαπιστώθηκε ότι τα περισσότερα Σχέδια (τα 79 από τα 91 Σχέδια, 86,8%) υλοποιήθηκαν από μη κερδοσκοπικό, ενώ μόνο σε 12 Σχέδια (13,2%) ο φορέας ήταν κερδοσκοπικός. Όσον αφορά στην κατανομή ανά περιφέρεια, όπως φάνηκε τα περισσότερα Σχέδια (42,9%) υλοποιούνται από φορέα που εδρεύει στην περιφέρεια Θεσσαλίας, 26 Σχέδια (28,6%) στην Θεσσαλονίκη και μόνο 12 Σχέδια (13,2%) υλοποιούνται από φορέα με έδρα την Αθήνα.

Εξετάζοντας τον τύπο δραστηριότητας εκπαίδευσης των συμμετεχόντων στα Σχέδια Κινητικότητας παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών μετακινήθηκε 79,4% (162) για την «παρακολούθηση δομημένων κύκλων μαθημάτων στο εξωτερικό», 11,8% συμμετείχε σε δράσεις για «επιτόπια παρακολούθηση εργασίας στο εξωτερικό» και τέλος μόνο 8,8% (18 δράσεις) από τους συμμετέχοντες είχε «αναλάβει καθήκοντα διδασκαλίας/κατάρτισης σε συνεργαζόμενο οργανισμό του εξωτερικού».

Τα στοιχεία της ποιοτικής ανάλυσης έδειξαν ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (87,5%) δήλωσε πολύ ικανοποιημένη από την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα και μόνο λίγοι (11,3%) δήλωσαν μάλλον ικανοποιημένοι. Χαρακτηριστικό είναι επίσης ότι οι 556 από τους συμμετέχοντες (99,5%) θα συνιστούσαν ανεπιφύλακτα σε συνάδελφό τους να συμμετάσχει σε πρόγραμμα Erasmus+, ενώ μόνο οι 3 συμμετέχοντες (0,5%) ήταν αρνητικοί. Επίσης, η κατανομή των απαντήσεων των συμμετεχόντων σχετικά με την σύνδεση της δραστηριότητας στην οποία συμμετείχαν με τις ανάγκες και τους στόχους του φορέα τους, έδειξε ότι η πλειοψηφία από τους συμμετέχοντες (92,3%) απάντησε πως αυτή συνδέεται ικανοποιητικά, και μόνο 34 συμμετέχοντες (6,1%) απάντησαν αρνητικά. Εξάλλου, οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες (92,5%) σε πρόγραμμα κινητικότητας υπέγραψαν συμφωνητικό κινητικότητας πριν από την μετακίνησή τους, ενώ μόνο 29 συμμετέχοντες (5,2%) δεν υπέγραψαν κάποιο συμφωνητικό. Επιπλέον, το 57,8% των συμμετεχόντων σε εκπαίδευση έλαβε «Πιστοποιητικό παρακολούθησης από το Ίδρυμα υποδοχής», το 42,2% έλαβε «Ευρωπαϊκό Έγγραφο Κινητικότητας / (Europass Mobility Document)», το 32,0% έλαβε ειδικό Πιστοποιητικό Εκπαίδευσης, ενώ πολύ λίγοι έλαβαν πιστοποιητικό εργασίας, αναγνώριση σε εθνικό επίπεδο, αναγνώριση σε επίπεδο περιοχής κ.ά.

Η ποιοτική έρευνα που υλοποιήθηκε με ημιδομημένη συνέντευξη σε 15 Υπεύθυνους Σχεδίων και σε 15 Συμμετέχοντες/ουσες ανέδειξε πολύ ενδιαφέροντα ευρήματα και διαστάσεις του αντίκτυπου των Σχεδίων Κινητικότητας τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο οργανισμού. Η συνολική εντύπωση από την εμπειρία συμμετοχής των Υπευθύνων Σχεδίων περιλαμβάνει τοποθετήσεις με ιδιαίτερα θετικό πρόσημο. Μέσα από την ανάλυση προέκυψε ο υψηλός βαθμός ικανοποίησης των Υπευθύνων, καθώς το πρόγραμμα συνέβαλε ιδιαίτερα στη βελτίωση της παιδαγωγικής τους κατάρτισης, στη δημιουργία νέων μελλοντικών προοπτικών, αλλά κυρίως στην ενσωμάτωση νέων,

καινοτόμων και σύγχρονων πρακτικών που αφορούν στη Δια Βίου Μάθηση και στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Στο επίπεδο του διαπολιτισμικού χαρακτήρα του προγράμματος, αναδείχθηκαν δυο τάσεις, στη μια εκ των οποίων οι Υπεύθυνοι Διαχείρισης υπογραμμίζουν τη συμβολή της εμπειρίας αυτής στην απόκτηση νέων γνώσεων σε θέματα κουλτούρας και διαφορετικότητας, ενώ ορισμένοι από αυτούς δεν αναφέρουν το μέγιστο βαθμό ικανοποίησης σε αυτό το ζήτημα.

Ακόμη, διαπιστώθηκε η συμβολή του προγράμματος στη βελτίωση των διοικητικών ικανοτήτων των Υπεύθυνων Σχεδίων, στην ενίσχυση της επαγγελματικής αυτοπεποίθησης, στην καλλιέργεια εκπαιδευτικών και διοικητικών δεξιοτήτων, αλλά και στην εξοικείωση με το στοιχείο της διαπολιτισμικότητας. Η πλειοψηφία των Υπεύθυνων επισημαίνει τη σημαντική συνεισφορά του προγράμματος στη σύσφιξη και βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των εργαζόμενων, στην υψηλή ποιότητα της παρεχόμενης κατάρτισης, στο γεγονός ότι οι γνώσεις που αποκόμισαν από το πρόγραμμα έχουν πεδίο εφαρμογής και στην Ελλάδα. Αναφορικά με τις προτάσεις που αναφέρθηκαν από τους υπεύθυνους για μια συνολικότερη βελτίωση της αποδοτικότητας των προγραμμάτων, οι πιο συχνές τοποθετήσεις περιλαμβάνουν τη μείωση της γραφειοκρατίας και την ενίσχυση της ενημέρωσης της εκπαιδευτικής κοινότητας. Τέλος, όσον αφορά στις δυσκολίες που επέφερε στην υλοποίηση των Σχεδίων Κινητικότητας η πανδημία, λίγοι από τους Υπεύθυνους επισημαίνουν αρνητικό αντίκτυπο εξαιτίας αναβολών ή καθυστερήσεων στον αρχικό προγραμματισμό.

Το υλικό των συνεντεύξεων από τη ποιοτική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε σε 15 Συμμετέχοντες/ουσες σε Σχέδια Κινητικότητας, αναδεικνύει μια κυρίαρχη τάση υψηλής ικανοποίησης, καθώς όλοι οι Συμμετέχοντες/ουσες αναφέρθηκαν στα σημαντικά οφέλη που αποκόμισαν. Επιπλέον, αναφέρουν τον υψηλό βαθμό ικανοποίησης από την ποιότητα των σεμιναριακών μαθημάτων που παρακολούθησαν, από τη βελτίωση των επικοινωνιακών τους ικανοτήτων σε μια ξένη γλώσσα, από την καλλιέργεια των κοινωνικών και συνεργατικών δεξιοτήτων τους, αλλά και από την ποιότητα και την ποσότητα των παρεχόμενων γνώσεων από τους φορείς του εξωτερικού. Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσε υψηλότατο βαθμό ικανοποίησης, όχι μόνο από τη θεματική ή το περιεχόμενο των σεμιναρίων, αλλά και από το σχεδιασμό, την οργάνωση, τους επιλεγέντες τρόπους διδασκαλίας και κυρίως από την ύπαρξη του βιωματικού και συνεργατικού τρόπου διεξαγωγής αυτού.

Μέσα από την ανάλυση περιεχομένου των συνεντεύξεων, η συμμετοχή στο πρόγραμμα Κινητικότητας φαίνεται ότι είχε έντονο αντίκτυπο στους Συμμετέχοντες /ουσες όσον αφορά στο πεδίο της διαφορετικότητας των πολιτισμών, αλλά και στην απόκτηση νέων γνώσεων σε θέματα κουλτούρας και διαπολιτισμικότητας. Ταυτόχρονα ισχυρός αντίκτυπος διαπιστώθηκε στη διαμόρφωση των απόψεών τους για την εκπαίδευση, στην επαφή τους με νέες καινοτόμες πρακτικές, μεθόδους διδασκαλίας, αλλά και στην ανάπτυξη των διαπροσωπικών σχέσεων.

Σχετικά με καλές πρακτικές στο πεδίο της Δια Βίου Μάθησης και της Εκπαίδευσης Ενηλίκων κάποιοι Συμμετέχοντες/ουσες ανέδειξαν την υπεροχή αντίστοιχων προγραμμάτων που διεξάγονται στο εξωτερικό συγκριτικά με τα εγχώρια εγχειρήματα, ενώ κάποιοι άλλοι αναφέρουν ότι είναι ισάξια. Η πρώτη ομάδα υπογραμμίζει την υπεροχή των αντίστοιχων προγραμμάτων του εξωτερικού, στη βάση ότι στη χώρα μας υπάρχει έλλειψη προσφοράς, ποικιλίας θεματικών, απουσία του πολυπολιτισμικού στοιχείου, αλλά και μειωμένη εξωστρέφεια προς άλλους πολιτισμούς και κουλτούρες. Όπως και οι Υπεύθυνοι Διαχείρισης Σχεδίων έτσι και οι Συμμετέχοντες/ουσες σε προγράμματα κινητικότητας υπογραμμίζουν την ανάγκη να υπάρξει μείωση των γραφειοκρατικών διαδικασιών, διάδοση των αποτελεσμάτων αλλά και ενίσχυση της ενημέρωσης της εκπαιδευτικής και ευρύτερης κοινότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α) Ξενόγλωσσον

Carroll, P., (2010). «Does Regulatory Impact Assessment Lead to Better Policy?», *Policy and Society* 29(2) p. 113-122.

De Francesco, F., Radaelli, C.M. and Troeger, V., (2012). «Implementing Regulatory Innovations in Europe: The Case of Impact Assessment.», *Journal of European Public Policy*, 19(4), p. 491-511.

Dunlop C. A, Fritsch, O., Radaelli, C.M., (2014) «Étudier l'étude d'impact », *Revue française d'administration publique*, 2014/1 (N° 149), p. 163-178.

ERO (Education Review Office) (2007). «The Collection and Use of Assessment Information in Schools». *Wellington: Education Review Office*.

Ewell, Peter, "Student Outcomes Questionnaires: An Implementation Handbook", New York, NY: *National Center for Higher Education Management Systems and the College Board*, 1983.

French, W., Bell, C.H., & Zawacki, R.A. (2000). *Organization development and transformation: Managing effective change*. New York: McGraw Hill/Irwin.

Gross, N., Giaquinta, J., & Bernstein, M. (1971). *Implementing organizational innovations*. New York: Basic Books.

Kirkhart, K.E. (2000). «Reconceptualising evaluation use: An integrated theory of influence». In V. J. Caracelli and H. Preskill (Eds.), *The expanding scope of evaluation in use* - *New Directions for Evaluation*, 88, (pp. 5-23). San Francisco: Jossey-Bass.

Kizlik, B. (2012). "Measurement, Assessment and Evaluation in Education", Robert Kizlik and Associates Boca Raton, Florida. Retrieved From [Http://www.adprima.com/measurement.htm](http://www.adprima.com/measurement.htm).

Mantzoukas, S. (2007). «Qualitative research in six easy steps. Epistemology, methods and presentation», *Nursery Review*, 46, 1, 236-246.

Maxwell, J. A., Bashook, P. G., & Sandlow, C. J. (1986). «Combining ethnographic and experimental methods in educational evaluation». In D. M. Fetterman & M. A. Pitman (Eds.), *Educational evaluation: Ethnography in theory, practice, and politics* (p. 121-143). Beverly Hills, CA: Sage.

Milstein, B., Wetterhall, S., & CDC Evaluation Working Group. (1999). *Recommended framework for program evaluation in public health practice*. Atlanta, GA: CDC.

Moriceau, J.-L., Soparnot, R., (2019). *Recherche qualitative en sciences sociales, s'exposer, cheminer, réfléchir, ou l'art de composer sa méthode*, Editions EMS.

Patton, M.Q., (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods*, CA: Sage Publishers, 3rd Edition.

Scriven, M. (1998). «A minimalist theory of evaluation: the least theory that practice requires». *American Journal of Evaluation*, 19(1), 57-70.

Secolsky, Ch., Denison, B., (2012). *Handbook on Measurement, Assessment and Evaluation in higher Education*, Eds. Routledge.

Shadish, W., Cook, T., & Leviton, L. (1991). *Foundations of program evaluation*. Newbury Park, CA: Sage Publications.
Shadish, W. (1998). «Evaluation theory is who we are». *American Journal of Evaluation*, 19(1), 1-19.

Shulha, L., & Cousins, J. (1997). «*Evaluation use: theory, research, and practice since 1986*». *Evaluation Practice*, 18(3), 195-208.

Smith, A. G., & Robbins, A. E. (1984). «*Multi- method policy research: A case study of structure and flexibility*». In D. M. Fetterman (Ed.), *Ethnography in educational evaluation* (p. 115-130). Beverly Hills, CA: Sage.

Symon, G., Cassell, C., *Qualitative Methods and Analysis in Organizational Research: A Practical Guide*, Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 1998.

Taylor, St. Bodgan, R., *Introduction to Qualitative Methods: The Search of Meaning*, 2nd edition, NY, John Wiley.

Yarbrough, D. B., Shulha, L. M., Hopson, R. K., & Caruthers, F. A. (2011). *The program evaluation standards: A guide for evaluators and evaluation users* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

B) Ελληνικά

Βιτσιλιάκη-Σορωνιάτη Χρ. ([1998]). «Η συμπληρωματικότητα ποιοτικών και ποσοτικών Μεθόδων στην Κοινωνιολογική Έρευνα», Στο Παπαγεωργίου Γ. (επιμ.) *Μέθοδοι στην Κοινωνιολογική Έρευνα*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός, σελ. 255-289.

Ίσαρη Φ., Πουρκός Μ. (2015). *Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας*. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα. www.Kallipos

Δαμιανού, Χ. (2006). *Μέθοδος Δειγματοληψίας. Τεχνικές και Εφαρμογές*. Θεσσαλονίκη.

Κυριαζή, Ν., (1999). *Η Κοινωνιολογική Έρευνα, Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Μαντζούκας, Σ. (2007). *Ποιοτική έρευνα σε έξι εύκολα βήματα*, *Nursery Review*, 46, 1, 236-246.

Mason, J., (2003). *Η Διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Νόβα-Καϊτσούνη Χρ. (2006) *Μεθοδολογία εμπειρικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*, Αθήνα: Gutenberg.

Πανεπιστήμιο Κύπρου (2022). *Είδη Ερευνών*. Ανακτήθηκε από <https://bit.ly/3weUdNB>.

Παπαγεωργίου, Γ. (2014). *Ποσοτική έρευνα*. Ανακτήθηκε από: <https://bit.ly/3lcPCVA>.

Παπαγεωργίου Γ. (επιμ.) *Μέθοδοι στην Κοινωνιολογική Έρευνα*, Αθήνα: Τυπωθήτω - Γ. Δαρδανός.

Φίλιπας Β, (επιμ.) (1996). *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών Επιστημών*, Αθήνα: Gutenberg.

Χαλίκιās, Ι.Γ. (2017) *Στατιστική. Μέθοδοι Ανάλυσης για Επιχειρηματικές Αποφάσεις*, Αθήνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Ημιδομημένο Ερωτηματολόγιο για τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με τους Υπεύθυνους Διαχείρισης Σχεδίων Εκπαίδευσης Ενηλίκων Erasmus+

- Ποια είναι η συνολική σας εντύπωση από την εμπειρία συμμετοχής σας στο Πρόγραμμα Erasmus+ και ποια οφέλη υπήρξαν από την εμπειρία αυτή;
- Μέσα από τη συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα Erasmus+ θα λέγατε ότι βελτιώθηκε η παιδαγωγική σας κατάρτιση και σε ποιο βαθμό;
- Η συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα σε ποιο βαθμό συνέβαλε στο να διαμορφώσετε διαφορετικές απόψεις ή να αποκτήσετε νέες γνώσεις σχετικά με άλλες χώρες, πολιτισμούς, κουλτούρες;
- Περιγράψτε τις νέες προοπτικές που σας άνοιξε η εμπειρία σας αυτή:
- Η συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα θα λέγατε ότι συνέβαλε στην καλλιέργεια των ικανοτήτων σας σε θέματα διοίκησης και διαχείρισης σχεδίων; Αν ναι με ποιον τρόπο;
- Η συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα θα μπορούσε να οδηγήσει σε αλλαγές σχετικά με το αναλυτικό πρόγραμμα (curriculum) που ακολουθείτε; Με τις διαδικασίες διαχείρισης; Με την άσκηση των καθηκόντων σας; Με τις εργασιακές σχέσεις;
- Η συμμετοχή σας στο πρόγραμμα αυτό θα μπορούσε να έχει επιφέρει αλλαγές/ διαφοροποιήσεις ως προς τις μεθόδους διδασκαλίας ή γενικότερα τις παιδαγωγικές μεθόδους που χρησιμοποιείτε;
- Η συμμετοχή σας στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα επηρέασε σε κάποιο βαθμό τη συνεργασία σας με τα υπόλοιπα μέλη /συναδέλφους του φορέα σας;
- Μέσα από τη συμμετοχή σας στο πρόγραμμα σε ποιο βαθμό ήρθατε σε επαφή με νέες καλές πρακτικές που αφορά στους τομείς της δραστηριότητάς σας στη χώρα που επισκεφτήκατε;
- Ποια νέα στοιχεία ή καλές πρακτικές από αυτές που συναντήσατε πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να εισαχθούν και να εφαρμοστούν σε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα;
- Λαμβάνοντας υπόψη όσα είδατε στο εξωτερικό, ποια είναι η άποψή σας σχετικά με την οργάνωση και την υλοποίηση προγραμμάτων για τη Δια Βίου Μάθηση και την Εκπαίδευση Ενηλίκων στην Ελλάδα;
- Μέσα από τη συνολική σας εμπειρία συμμετοχής, τι αλλαγές θα μπορούσατε να προτείνετε προκειμένου να αυξηθεί η ελκυστικότητα αλλά και να βελτιωθεί η αποδοτικότητα των Προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα;
- Κατά τη γνώμη σας, ποιοι είναι οι λόγοι που συμβάλλουν στη διατήρηση χαμηλού αριθμού συμμετοχών σε Προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα;
- Σαν Υπεύθυνος διαχείρισης Σχεδίου η πανδημία είχε αρνητικό αντίκτυπο στην ομαλή εξέλιξη του Σχεδίου σας;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Ημιδομημένο Ερωτηματολόγιο για τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με τους Συμμετέχοντες/ουσες σε Σχέδια Εκπαίδευσης Ενηλίκων Erasmus+

- Ποια είναι η συνολική σας εντύπωση από την εμπειρία συμμετοχής σας στο Πρόγραμμα Erasmus+; Υπήρξαν οφέλη από την εμπειρία αυτή;
- Μέσα από τη συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα Erasmus+ θα λέγατε ότι βελτιώθηκαν οι επικοινωνιακές σας δεξιότητες σε μια ξένη γλώσσα και σε ποιο βαθμό;
- Σας δόθηκε η ευκαιρία να παρακολουθήσετε κάποιο σεμιναριακό μάθημα; Αν ναι, ποια ήταν η εντύπωσή σας συγκρίνοντάς το και με αντίστοιχα που έχετε παρακολουθήσει στην Ελλάδα;
- Λαμβάνοντας υπόψιν όσα είδατε στο εξωτερικό, ποια είναι η άποψή σας σχετικά με την οργάνωση και την υλοποίηση προγραμμάτων για τη Διά Βίου Μάθηση και την Εκπαίδευση Ενηλίκων στην Ελλάδα;
- Η συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα θα λέγατε ότι συνέβαλε στην καλλιέργεια των κοινωνικών σας δεξιοτήτων; Αν ναι με ποιον τρόπο;
- Μέσα από τη συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι ήρθατε σε επαφή με καλές πρακτικές σε θέματα εκπαίδευσης ή εργασίας στη χώρα που επισκεφτήκατε;
- Η συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα σε ποιο βαθμό συνέβαλε στο να διαμορφώσετε διαφορετικές απόψεις ή να αποκτήσετε νέες γνώσεις σχετικά με άλλες χώρες, πολιτισμούς, κουλτούρες;
- Η συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα συνέβαλε στο να διαμορφώσετε διαφορετικές απόψεις για το σχολείο και την Εκπαίδευση Ενηλίκων γενικότερα;
- Μέσα από τη συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα θα λέγατε ότι βελτιώθηκαν οι ικανότητές σας για συνεργασία και επικοινωνία σε ομαδικά πλαίσια;
- Μέσα από τη συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα σε ποιο βαθμό βελτιώθηκε η αυτοπεποίθησή σας σχετικά με το αντικείμενο με το οποίο λάβατε κατάρτιση;
- Μέσα από τη συνολική σας εμπειρία συμμετοχής, τι θα μπορούσατε να προτείνετε σε νέες πρακτικές ή αλλαγές προκειμένου να αυξηθεί η ελκυστικότητα αλλιά και η αποδοτικότητα των Προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα;
- Κατά τη γνώμη σας, ποιοι είναι οι λόγοι που συμβάλλουν στη διατήρηση χαμηλού αριθμού συμμετοχών σε Προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα;
- Κατά τη διάρκεια της συμμετοχής σας στο Πρόγραμμα συναντήσατε προβλήματα που έχουν σχέση με την πανδημία;

Erasmus+
Ανοίγει δρόμους, αλλάζει ζωές.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

www.iky.gr

ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ

Εθνική Μονάδα Συντονισμού Erasmus+
Λεωφόρος Εθνικής Αντιστάσεως 41 14234 Νέα Ιωνία

T: +30 210 3726300

E: erasmusplus@iky.gr

@StateScholarshipsFoundation

State Scholarships Foundation/ IKY- Greece

@IKY_Erasmusplus

LLPIKY